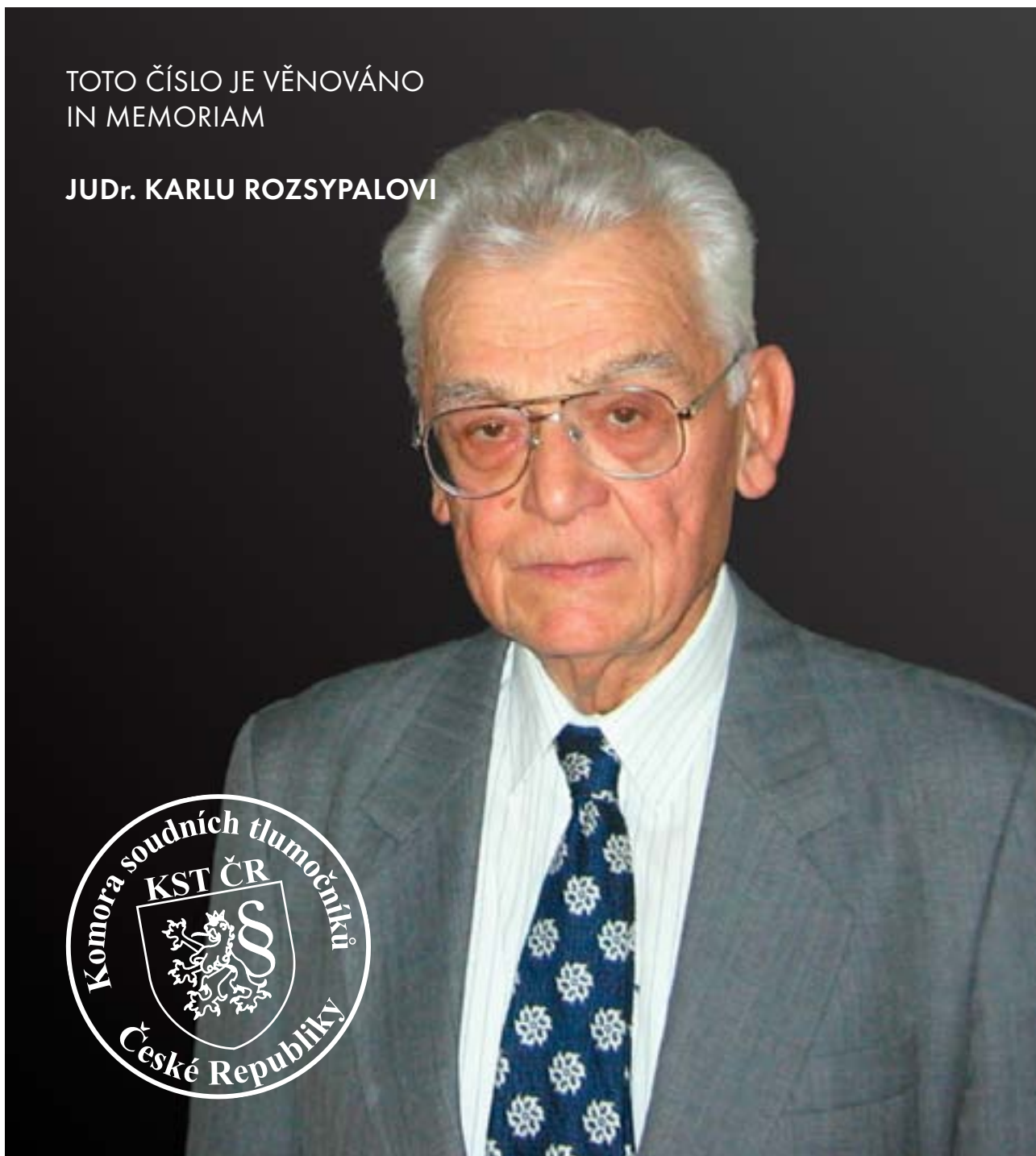

VYDÁVÁ KOMORA SOUDNÍCH TLUMOČNÍKŮ ČESKÉ REPUBLIKY

SOUDNÍ 1/2010 TLUMOČNÍK

TOTO ČÍSLO JE VĚNOVÁNO
IN MEMORIAM

JUDr. KARLU ROZSYPALOVÍ

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

v životě jsou chvíle, kdy člověk musí učinit zásadní rozhodnutí. A právě to se stalo na prvním zasedání představenstva Komory po březnové XVI. valné hromadě, kdy JUDr. & Mgr. Jana Schovancová Lelková hned na začátku oznámila, že z pracovních důvodů rezignuje na funkci předsdkyně představenstva naší Komory a zůstává nadále jen její řádnou členkou. Aby byla zachována kontinuita dosavadních záměrů činnosti, byla jsem dalšími členy představenstva zvolena do čela Komory. Velmi si projevené důvěry vážím. Dovolte proto, abych hned na začátku jménem nás všech poděkovala bývalé předsdkyni za pracovní nasazení, které Komoře věnovala, a také za podněty, kterými přispěla k rozšíření našich aktivit.

Ráda bych Vás nyní informovala, že na místa místopředsdů byly jednomyslně zvoleny dvě stávající členky představenstva – Eva Gorgolová a PhDr. Ilona Šprcová, které se práci v Komoře věnují s obdivuhodným nasazením už řadu let a pravidelně zastupují Komoru na mezinárodních fórech. Dalšími členy představenstva v abecedním pořadí jsou: Dagmar De Blasio Denčíková, Mgr. Roman Hujer, Gustáv Lakoš, a nyní také Mgr. Catherina Van den Brinková Štifterová, která byla pro doplnění lichého počtu členů následně do tohoto orgánu kooptována. Z pohledu oblastí, kterým se členové představenstva věnují především, je možné uvést, že kolegyně Dagmar De Blasio Denčíková má společně s Evou Gorgolovou na starosti vydávání našeho bulletinu Soudní tlumočník, kolega Mgr. Roman Hujer „obhospodařuje“ webové stránky, Gustáv Lakoš „dohlíží“ na účetnictví a Catherina Van den Brinková Štifterová se významnou měrou podílí na organizaci celé řady vzdělávacích seminářů. Členy dozorčí rady nadále zůstávají: předsdkyně PhDr. Alena Jakubičková, a členové PhDr. Milena Horálková a Ing. Jiří Habersberger.

I z tohoto čísla našeho bulletinu je zřejmé, že aktivity Komory se rozrůstají. Proto jsme od 1. května zaměstnali sekretárku Bc. Mirku Černou na plný pracovní úvazek. S touto skutečností je spojena širší nabídka služeb našim členům – úřední hodiny jsou nyní v sídle Komory v budově Městského soudu v Hybernské ulici č. 18 na Praze 1 dvakrát týdně – každé úterý a pátek od 9.00 hod. do 12.00 hod, a Bc. Mirka Černá je v ostatních pracovních dnech týdne v běžných pracovních hodinách k zastížení na služebním mobilním telefonním čísle 604 557 241.

Současné priority Komory lze pro názornost rozdělit do několika oblastí: už tradičně se věnujeme odbornému vzdělávání našich členů a na jaře i na podzim pořádáme specializované terminologické semináře (anglický, německý, ruský, ukrajinský, italský, francouzský, španělský, nizozemský, maďarský, polský, rumunský a další). Velice úzce přitom spolupracujeme s Právnickou fakultou UK v Praze a Justiční akademií v Kroměříži. Oběma institucím bych ráda za aktivní přístup vyjádřila poděkování. Velké oblibě se dále těší obecné semináře, které pokračují v pravidelných cyklech (český jazyk, daňový seminář, kurz pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem apod.). V příštím období se chceme zaměřit také na zlepšení počítačové gramotnosti našich členů a ve spolupráci s Ústavem translologie v Praze bychom Vám rádi nabídli pravidelná IT školení a workshopy.

Bohaté jsou také naše aktivity navenek: i v letošním prvním pololetí jsme jako členové pracovní skupiny Ministerstva spravedlnosti ČR měli možnost vyjádřit naše připomínky k Věcnému záměru zákona o znalcích a tlumočnících. V tomto směru usilujeme o oddělení naší činnosti od činnosti znalců a také o rozlišení dvou samostatných profesí – tlumočnicka a překladatel, jak je tomu v řadě evropských zemí. Velké úsilí také vyvíjíme v oblasti posílení postavení tlumočnicků při spolupráci se soudy (projednání úkonů s překladateli či tlumočníky předem) a na tomto místě rozhodně patří poděkování místopředsdovi Krajského soudu v Praze Mgr. Luboši Dörflovi, který naše problémy dobře zná a pomáhá nám je řešit.

Komora se také velmi úspěšně prezentuje na mezinárodním poli – po ustavujícím zasedání EULITY v Antverpách jsme se v červnu také zúčastnili jednání Fóra asociací soudních tlumočnicků v Bruselu a úzce spolupracujeme i s řadou dalších domácích i zahraničních institucí. Tady bych už ale předem prozradila řadu podrobností z článků, které jsou otištěny na dalších stránkách tohoto bulletinu Soudní tlumočník. K jejich přečtení mi dovolte, abych Vám jménem celého představenstva popřála hodně letní pohody a příjemné prázdninové zážitky.

Mgr. Jitka Oleárníková
předsdkyně představenstva

DOMA I V KANCELÁŘI
JAKO V ITALSKÉM BARU

...ideální řešení díky kávě v kapslích

široký výběr kávy a čajů v kapslích

servis, dodávky do domu zdarma

bezplatné zapůjčení kávovarů

...již od 4 káv denně

made in italy

kontakt

SWEETCOFFEE s.r.o.

Kancelář a Showroom
Pavlátavská 5/74, 171 00 P-7
(residence trojský mlýn)

tel.: +420 222 714 003

fax: +420 222 711 581

www.sweetcoffee.cz

info@sweetcoffee.cz

ÚVODNÍ SLOVO

Úvodní slovo nové předsedkyně KST ČR Mgr. Jitky Oleárníkové	1
---	---

ROZLOUČENÍ S KARLEM ROZSYPALEM

Rozloučení s Karlem Rozsypalem, zakladatelem a prvním předsedou KST ČR	4
Smuteční řeč Mileny Horákové	4
Kdo byl Karel Rozsypal	5
Životopis Karla Rozsypala	5
Proslov Karla Rozsypala k udělení čestného členství v JTP	6
Vzpomínky Karla Rozsypala z knihy „Praha v plamenech“	6
Nálet na Prahu dne 14. února 1945	6
Útok spojeneckých hloubkařů na letiště v Klecanech dne 16. dubna 1945	8
Z Almanachu PTP	10
Pan Vata	10
Lyžařský kroužek	10
Letadlem do Vysokých Tater	11
Zemřel Josif Visarionovič Stalin	13
Zával	14
Noční pochodňák	15
Na plese v Brně	15
Návrat do Klecan	16

PŘIPRAVOVANÉ AKCE	17
-------------------------	----

VALNÁ HROMADA KST ČR, praktický a daňový seminář	18
--	----

SEMINÁŘE KST ČR

Obecný seminář o budoucnosti překladatelské profese	19
Kurz pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem	19
Italská terminologie v právu EU a italský právní řád	20
Z daňového semináře konaného dne 13. 3. 2010	21
VIII. česko-francouzský terminologický seminář	23
Angličtináři se sešli již po jedenácté v Hluboké nad Vltavou	24
Čeština nejen pro tlumočníky a překladatele	25
Zpráva o přínosném III. ukrajinsko-českém terminologickém semináři	26

UDÁLOSTI, AKCE JINÝCH ORGANIZACÍ

Slovník roku 2010	27
Japonský den v Praze	28
Justiční spolupráce ve věcech trestních s Kanadou	29
Překlady audiovizuálních děl	29
Seminář pro soudní čekatele	32
Mezinárodní konference UNITI (<i>University Network of Interpreter Training Institutes</i>)	32
Vzdělávání tlumočnicků na Slovensku	33
Tlumočení pro migranty a uprchlíky	33

CO VÁS MŮŽE ZAJÍMAT

O přepisech nelatinských znaků v odpovědi Ministerstva vnitra	35
Závěry III. ukrajinsko-českého terminologického semináře k přepisu vlastních jmen	36
Odborné stanovisko ukrajínistů Slovanského ústavu AV ČR ve věci transliterace	38
Odborné vyjádření Ústavu pro jazyk český k závěrům III. ukrajinsko-českého terminologického semináře	39
O novém způsobu doručování a reakce tlumočnicků na postupy soudů	40
Agentury versus překladatelé – ke kauze Skřivánek	40
Spolupráce Komory s Ústavem translatologie v rámci kurzu European Masters in Conference Interpreting	42

O (ne)kvalitě překladů do češtiny zveřejněných na Evropské soudní síti	42
Znají členové KST ČR Etický kodex soudního tlumočníka?	43
KST ČR odpovídá Ministerstvu školství ohledně kvality překladu z ruštiny	44

NAPSALI O NÁS

Italský seminář o právu EU byl terno, píše obchodní atašé při Velvyslanectví Italské republiky G. Pastorelli	45
Tlumočníci se zákona zatím ještě nedočkali, napsala K. Perknerová z Deníku	46

INFORMACE A OZNÁMENÍ

Havárie na Ústavu translatologie	47
Benefiční koncert na obnovu Šporkova pláce	47
Oslavy 20. výročí založení JTP	48
K aktualizaci údajů na webových stránkách Komory	49
Tlumočnické kurzy CŽV pro odbornou veřejnost se zaměřením na problematiku EU a potřeby veřejné správy	49
Doplňkové studium pro překladatele právních textů 2010–2011 na Právnické fakultě Univerzity Karlovy	50
Panelová diskuze na téma překladů pro instituce EU	50

VÍTÁME NOVÉ ČLENY	51
-------------------------	----

GRATULUJEME JUBILANTŮM	52
------------------------------	----

Časopis **Soudní tlumočník** vydává 2krát ročně **Komora soudních tlumočnicků České republiky**

Redakce: představenstvo KST ČR

Hyberská 1006/18, 110 00 Praha 1

IČ: 65401697 • datová schránka: eazp826 • www.kstcr.cz • e-mail: kstcr@kstcr.cz

Registrace Ministerstva kultury České republiky: ev. č. MK ČR E 18793

Bankovní spojení: UniCredit Bank Czech Republic, a.s., č. ú.: 520228009/2700

Za obsahovou stránku příspěvků a názory zde publikované odpovídají autoři jednotlivých textů.

ROZLOUČENÍ S KARLEM ROZSYPALEM, ZAKLADATELEM A PRVNÍM PŘEDSEDOU KST ČR

Eva Gorgolová

Velice nás zaskočila zpráva o úmrtí našeho stále činného a čilého kolegy JUDr. Karla Rozsypala, který Komoru nejen založil, ale také pro ni mnoho učinil a který se neustále snažil, aby naše profese byla řádně respektována, uznávána a odměňována. Ještě na poslední schůzi představenstva, před touto smutnou zprávou, nám naše kolegyně Milena Horálková, která s ním často úzce spolupracovala, vzkazovala od něj pozdravy. Posledním jeho přáním dle sdělení pozůstalé rodiny bylo, aby na jeho pohřbu promluvil někdo z Komory. Usoudili jsme, že se toho musí zhostit jediné paní Milena Horálková, která jej nejlépe znala. Souhlasila a připravila si také velice pěkný smuteční projev. Na poslední rozloučení s naším milým kolegou jsem paní Milenu doprovázela a za Komoru jsme jeho památku uctili i nádhernou kyticí ze žlutých lilí, symbolem skautů.

SMUTEČNÍ ŘEČ MILENY HORÁLKOVÉ

Vážení pozůstalí, přátelé, smuteční hosté, dostalo se mi té smutné cti rozloučit se několika větami s mimořádným člověkem, panem doktorem Karlem Rozsypalem, za všechny členy Komory soudních tlumočnicků České republiky.

Pana Dr. Rozsypala jsem poznala v roce 1996, kdy právě Komoru zakládal a stal se také prvním předsedou představenstva. Bylo mu tehdy 70 let a já jsem upřímně žasla nad jeho vitalitou, moudrostí, pracovitostí a solidností.

Kromě Komory inicioval ve stejném roce také vznik tzv. Doplnkového studia pro tlumočnický a překladatelský na právnické fakultě Univerzity Karlovy. Pro německou část napsal sám skripta a tento kurz běží v několika jazycích s velkým úspěchem již čtrnáctým rokem.

Ve stejném roce se rovněž významně spolupodílel na vzniku tradice česko-německých terminologických seminářů, které se

každoročně setkávají s ohromným zájmem soudních tlumočnicků českých i německých.

Měla jsem to velké štěstí, že jsem s ním mohla léta spolupracovat, obdivovat jeho všestranné schopnosti, vynikající charakterové vlastnosti a nikdy neutuchající optimismus. I když mu osud nadělil ne vždy lehký život. Po krátkém šťastném dětství přišly útrapy válečné i poválečné, kdy byl za svůj „buržoazní původ“ zařazen do PTP a musel tři roky fátat v dole.

Pan doktor obdivoval prezidenta Masaryka a spisovatele Karla Čapka, rád citoval jejich anglické výroky – a také, po vzoru Čapkově, vášnivě zahradičil. Byla to pro něho vítaná kompenzace k jeho bohaté překladatelské činnosti.

Nejvíce ale miloval knihy Jaroslava Foglara. Celý život dodržoval důsledně a rád všechny zásady českého skautingu.

Dovolte mi proto, abych se s naším milým panem doktorem rozloučila jeho nejoblíbenější pasáží z Foglarovy knihy „Chata v jezerní kotlině“, kde hlavní hrdina hovoří po těžké nemoci těmito slovy ke slunci:

„...svou rudou záplavu zas v tělo moje vlij a způsob, aby paže silné byly, tak vrať mne bože otců mých, bych zdravý v život opět šel a každý večer tebe já v tvé záři znovu vítat mohl...“

Milý Karle, děkujeme Ti za vše, co jsi pro nás, soudní tlumočnický v České republice, vykonal.

KDO BYL KAREL ROZSYPAL

Několik slov o tom, proč si Karla Rozsypala tolik vážíme a proč mu věnujeme toto číslo Soudního tlumočnicka

JUDr. Karel Rozsypal (15. 1. 1926 – 15. 2. 2010) byl zakladatel Komory soudních tlumočnicků ČR (1996) a první předseda jejího představenstva, zakládající člen JTP a dlouholetý funkcionář obou organizací. Podílel se na přípravě základních dokumentů, programů činnosti i organizační struktury těchto organizací.

Absolvoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, byl činný jako soudní tlumočnický jazyka anglického a německého, je autor

mnoha terminologických prací a učebních textů soudního tlumočení. Jeho zásluhou též vznikl systém profesního vzdělávání (nejen) soudních tlumočnicků Juridikum na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (1996).

Stál u zrodu terminologických seminářů pořádaných Komorou soudních tlumočnicků, kterých se již více jak 11 let zúčastňují i soudní tlumočnické českého jazyka ze SRN a neorganizovaní zájemci.

ŽIVOTOPIS KARLA ROZSYPALA

15. 1. 1926	narozen v Praze
1929 (srpen)	přestěhování na důl Max v Libušině u Kladna (otec báňský inženýr)
1932–1937	obecná škola v Libušině, reálné gymnázium na Kladně
28. 11. 1943	univerzitní zkouška z němčiny
14. 9. 1944	narukoval do Technische Nothilfe (vojensky organizované pracovní oddíly nasazované na odklízovací práce po náletech)
25. 4. 1945	útěk, ukrýval se na dole Max až do 4. 5. 1945
5.–16. 5. 1945	účastník květnové revoluce při obraně dolu Max
20. 5.–30. 9. 1945	intenzivní studium na reálném gymnáziu náhradou za oktávu i o prázdninách, maturita (také z francouzského jazyka)
10. 10. 1945	zapsán na Právnickou fakultu Univerzity Karlovy
25. 10. 1945	otec se stal ředitelem Nučických železorzudných dolů, stěhování do Nučic
5. 4. 1950	zakončení právnických studií doktorátem
1. 10. 1950	nástup vojenské prezenční služby, přidělen k 57. PTP do dolů na Kladno (pomocné technické prapory – černí baroni)
25. 11. 1953	propuštěn do civilu, ale musel podepsat závazek na důl Max na další rok jako civilní brigádník až do 6. 12. 1954
15. 4. 1954	uzavřel sňatek
13. 12. 1954	nástup do Odbytu důlních a hutních zařízení (ODHZ) Praha
1956–1958	studium při zaměstnání na vyšší průmyslové škole strojní v Praze, Masné ulici, maturita květen 1958
9. 5. 1958	stěhování do Poděbrad
1. 7. 1958	po reorganizaci Ministerstva těžkého strojírenství na základě třídně-politických prověrek převeden organizovaným nábořem mimo resort do n.p. Konstruktiva na stavbu kladenské Poldiny huti jako brigádník
1. 7. 1959	nastoupil v Nymburce v železničních dílnách ČSD jako odbytář, plánovač-cenář a současně jako podnikový právník
1. 7. 1963	přesl do Ústavu vývoje a racionalizace železničního průmyslového opravárenství v Nymburce, jako vedoucí Oborového střediska vědeckých, technických a ekonomických informací. V této funkci setrval až do odchodu do důchodu 15. ledna 1986. Spoluautorství na vydání několika odborných publikací (např. Racionalizace oprav železničních vozidel, 1983, Vědecko-technické informace a doprava, 1987) a odborného německo-českého a česko-německého slovníku z oboru železničního opravárenství, 1979, 1980).
10. 7. 1967	ihned po nabytí účinnosti nového zákona o znalcích a tlumočnicích byl jmenován Krajským soudem Středočeského kraje soudním tlumočnickem jazyka anglického a německého
1987–1988	působil jako lektor německého jazyka při internátním školení vedoucích pracovníků Dílenské služby ČSD v Nymburce po dobu jednoho roku
1990	v dubnu vstoupil do nově založené Jednoty tlumočnicků a překladatelů a při ustavující schůzi byl zvolen do Rady JTP. Byl ustavujícím organizátorem a autorem německých skript doplňkového studia pro tlumočnický a překladatelský na Právnické fakultě UK
1996	zakladatel Komory soudních tlumočnicků České republiky a po dvě volební období její předseda (až do roku 2001)
2002	po ukončení funkce v Komoře se podílel jako poradce a lektor na přípravě Německo-českého právnického slovníku autorky Dr. Horálkové (vydalo nakladatelství LEDA 2003)

KAREL ROZSYPAL K UDĚLENÍ ČESTNÉHO ČLENSTVÍ V JTP

Je dobré znát historii naší Komory, a proto je moudré přejít si pozoruhodný proslov Karla Rozsypala ze 17. 12. 2006, který zde uvádíme

Vážené kolegyně, vážení kolegové, ještě jednou se vracím k slavnostní schůzi Komory soudních tlumočnicků České republiky k desátému výročí jejího založení dne 11. 11. 2006, na které mně u příležitosti mých 80. narozenin bylo zástupci JTP uděleno čestné členství „za zásluhy o profesní vzdělávání tlumočnicků a překladatelů a povznesení prestiže soudních tlumočnicků“.

Velice si tohoto ocenění vážím a chtěl bych při této příležitosti připomenout, že vše začalo vlastně na půdě JTP ihned po jejím založení na jaře 1990, kdy jsem se, jako člen Rady JTP, od samého začátku soustředil na prosazování zájmů a zvyšování kvalifikace soudních tlumočnicků. To vedlo v březnu 1993 k ustavení Sekce soudních tlumočnicků v rámci JTP a k prvním návrhům nejen na zvyšování odměn za tlumočnické a překladatelské výkony, ale současně i na systematické zvyšování jejich kvalifikace.

První návrhy na zahájení doplňkového studia na PF UK pro soudní tlumočnický vyšly právě ze Sekce soudních tlumočnicků JTP, ve které jsem působil jako její předseda. Stejně tak i první česko-německý seminář byl uspořádán na podnět této sekce. V průběhu roku 1996 začala na Ministerstvu spravedlnosti působit pracovní skupina, která měla za úkol připravit návrh nového zákona o znalcích a tlumočnících. Sekci soudních tlumočnicků, která neměla právní subjektivitu, se na rozdíl od Komory soudních znalců ČR nepodařilo prosadit do pracovní skupiny MS vlastního zástupce a to vedlo v krátké době k založení Komory soudních tlumočnicků ČR v říjnu 1996.

Komora od samého začátku svého působení podala celou řadu námětů a připomínek výše zmíněné pracovní komisi MS a navíc oslovila se svými požadavky i jednotlivé poslanecké kluby a nakonec,

také její zásluhou, došlo k tomu, že nový zákon, který obsahoval celou řadu ustanovení, pro soudní tlumočnický nepříznivých, nebyl sněmovnou přijat. Do dnešního dne tedy zůstává v platnosti zákon č. 36/1968 Sb. o znalcích a tlumočnících, který přes některé drobnosti stále ještě vyhovuje (nový zákon se připravuje za aktivní účasti zástupců jak Komory soudních tlumočnicků, tak Komory soudních znalců).

Při této příležitosti bych chtěl vyzvednout usnesení Rady JTP, které obsahuje ustanovení, že záležitosti prosazování zájmů a zvyšování kvalifikace soudních tlumočnicků patří do kompetence Komory soudních tlumočnicků ČR. Obě organizace (JTP a KST ČR) se při tom dohodly, že budou úzce spolupracovat a své členy informovat o všech akcích připravovaných i partnerskou organizací a umožnit jim účast na těchto akcích za stejných podmínek, jaké budou stanoveny pro členy pořádající organizace. Tato dohoda se plně osvědčila a již po dobu několika let se uplatňuje v plném rozsahu ke spokojenosti jak členů JTP, tak členů KST ČR.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, dovolte mi, abych ještě jednou poděkoval za ocenění mé činnosti udělením čestného členství JTP, těším se na další úspěšnou spolupráci obou zmíněných organizací a i na svou osobní spolupráci s oběma organizacemi. Při této příležitosti dovoluji si Vám všem popřát pokojné prožití svátků vánočních, do nového roku pak hodně pracovních úspěchů, zdraví a spokojenosti v osobním životě.

Váš

Karel Rozsypal

VZPOMÍNKY KARLA ROZSYPALA

Z KNIHY „PRAHA V PLAMENECH“

Vydalo nakladatelství letecké literatury Svět křidel, Cheb 2008

Autoři: Michal Plavec, Filip Vojtěšek, Peter Kaššák

str. 194

Nálet na Prahu dne 14. února 1945

Do záchranných akcí byli tehdy nasazeni i čeští příslušníci Technische Nothilfe. Karel Rozsypal vzpomíná:

„Do Protektorats-Technische Nothilfe jsem narukoval 14. srpna 1944 (o prázdninách mezi septimou a oktávou na kladenském gymnáziu,

V noci ze 13. na 14. února byl dvakrát vyhlášen poplach (první po půlnoci, trval asi hodinu a půl, druhý v ranních hodinách ještě před rozedněním), poplach byl vyhlášen v souvislosti s nočním bombardováním Drážďan dne 14. 2. 1945 (to jsme tenkrát nevěděli a opakovaný poplach v nočních hodinách jsme pokládali za šikanování ze strany německého velení). Ráno nám oznámili, že se máme přesunout do místnosti vedle stráže u vchodu do budovy včetně zavazadel s osobními věcmi a vyčkat tam na rozkaz k odjezdu do Kolína. Celé dopoledne se ale nic nedělo a ve 12:00 hodin byl vyhlášen nástup na oběd s jídelními miskami (tzv. ešusy). Pustili jsme se do jídla, ale najednou přiběhla stráž s rozkazem všichni do krytu. Bylo nám divné, že předtím nebyl vyhlášen letecký poplach, ale rozkaz jsme uposlechli a loudavým krokem, s nedojedeným jídlem v miskách, jsme se odebrali do krytu. Tam jsme zjistili, že nejde elektrický proud a tak jsme v krytu seděli a po paměti lovili brambory, na které v miskách nebylo vidět.

Z ničeho nic bylo slyšet z venku rány, které, jak se zdálo, se přibližovaly. Někdo zvolal: „Ticho, to jsou flaky“, ale vzápětí rány zesílily a ozvalo se z krytu: „Hovno flaky, to jsou bomby“. To už ale kryt zavalil ohlušující výbuch a všichni jsme padli k zemi ve snaze se ukrýt před nebezpečím. Detonace přestaly tak rychle, jak se přibližily. Po schodech do krytu vpadla stráž od vchodu do kasáren se zakrváceným obličejem. Ihned potom se ozvaly rána na dveře tzv. bunkru (basy), ve kterém byli zavřeni z trestu dva TN-manni. V bunkru bylo okno směřující do Perunovy ulice a přímo proti tomuto oknu byl bombou zasažen jeden z domů. Vězni byli vpuštěni do krytu a potom jsme pochopitelně vyděšení čekali na další události. Asi za dvacet minut byl sirénami poplach, který vlastně nebyl předtím vyhlášen, odvolán. Vzápětí naše četa, připravená na odjezd do Kolína, byla vyzvána k nástupu na dvůr kasáren s tím, že budeme hasit v Kanálské ulici, kde bylo velitelství PTN. Vyběhli jsme klusem z kasáren, za rohem ve Slezské ulici byl bombou zasažen další dům. Ulice byly plné střepů a my celou trasu až do Kanálské ulice (nyní ulice U Kanálky) jsme absolvovali v klusu (je to kousek pod Jiřího náměstím). V ulici hořelo několik domů, viděli jsme jednoho TN-manna přiotráveného unikajícím plynem, který tam zkolaboval. A hned nato další rozkaz zpět do kasáren pro lopaty a krumpáče. Když jsme se pak vrátili do Kanálské ulice, nenašli jsme nikoho, kdo by zásahu velel. Tak jsme se připojili k civilním záchranářům a pomáhali vynášet nábytek z domů ohrožených požárem. Ale nikdo si nás při tom nevšímal. Pak už vlastně nebylo co dělat, ztratili jsme kontakt s ostatními příslušníky čety a s kamarádem Honzou Vaněčkem jsme dostali nápad jít navštívit mou tetu bydlící v ulici Na Švihance. Tam domy nebyly náletem zasaženy, jenom na schodech v domě bylo několik tlakem rozbitých oken. U tety v bytě vyzařoval klid a mír, vyprávěli jsme, co jsme zažili, vypili válečnou kávu a snědli předválečnou bábovku. Pak jsme se pomalu vrátili do Kanálské, a když jsme tam nikoho z našich nenašli, odebrali se zpět do kasáren.

Už před kasárnami jsme narazili na jednoho vedoucího příslušníka TN, který nám uložil pomáhat při vyhrabávání v krytu zavalených lidí ve Slezské ulici. Byl mezi námi civil v koženém kabátě, který usilovně pracoval a tvrdil, že sám byl předtím zavalen a vyhrabán a že

musí pomoci dalším uvězněným pod troskami v domě. Vyhrabávání probíhalo velmi pomalu. Jeden TN-mann se dostal do otvoru v sutinách a odtud nabíral do kbelíku suť a podával ji dalším kamarádům, kteří vytvořili řetěz a vytěženou sutinu na konci řetězu vysypávali přímo na ulici. Jednotvárnost této práce byla přerušena voláním po nosítkách. Když jsme nosítka opět řetězem dostaly až k otvoru v sutinách, bylo na ně naloženo tělo zřejmě mladé ženy, které bylo doslova obaleno sutinami. Navíc se jednalo o pouhé torzo bez hlavy, bez nohou a bez jedné paže, takže zbýval trup a jedna ruka, na které bylo vidět snubník prstýnek. Nosítka jsme řetězem podávali a dopravili až na chodník.

Brzy na to se ozvala od kasáren trubka, doprovázená rozkazem záchranné práce ukončit a nastoupit do kasáren. Muž v koženém kabátě začal naříkat, že přece nemůžeme nechat v sutinách v krytu zahrabané lidi, kteří prý fukáním dávali znamení, že žijí. K těmto námitkám nebylo přihlédnuto a znovu důrazně opakován rozkaz k návratu do kasáren. Zoufalý muž se vrhl do otvoru v sutinách a holýma rukama začal hrabat. To už jsme ale byli všichni seřazeni dole na ulici a odpochodovali do kasáren. Důvod tohoto rozkazu byl dvojitý: jednak podle německých předpisů jednotka při zásahu měla nárok na zvláštní přiděl potravin a tzv. zrnkové kávy a tento přiděl musel být vydán ještě v den zásahu. Jednak téměř všechna okna kasáren byla rozbita a kavalce a všechny věci na světnicích zavaleny několikacentimetrovou vrstvou sutin. Po vydání přidělu jsme okamžitě museli začít uklízet, vymetat podlahy a na dvoře vyprášit pokrývky. Teprve pozdě v noci jsme mohli zalehnout, ale byla nám hrozná zima v únorové noci na světnicích s rozbitými okny. V noci byl pochopitelně opět poplach a opět jsme utíkali do krytu kasáren.

Druhý den ráno (15. 2. 1945) jsme čekali, že budeme opět nasazeni na záchranné práce, ale naše skupina třiceti příslušníků TN dostala příkaz složit zavazadla opět do místnosti vedle stráže a čekat na přesun na nový Einsatz. Teprve před polednem jsme se dozvěděli, že budeme přesunuti po obědě. Ale ne do Kolína, nýbrž na letiště do Klecan u Prahy. Pro naše věci přijelo malé nákladní auto a my jsme se do Klecan přesunuli tramvají č. 3 na konečnou do Kobylis a potom autobusem do Klecan, ale to je již jiná záležitost. Skutečnost, že v bloku našich kasáren bylo zasaženo bombami pět domů, v nás vyvolala těžko pochopitelnou představu, že útok byl zaměřen na naše kasárna TN. Teprve později jsme se dozvěděli, že to bylo zcela jinak.“

str. 208

Karel Rozsypal, který byl v té době nasazen jako člen protektorátní Technische Nothilfe na letišti v Klecanech, byl 5. března 1945 se svými kolegy zařazen do skupiny, která dostala za úkol traktorem odtrhnout do Klecan jeden z mustangů (druhý se podle jeho vzpomínky na místě havárie již nenacházel):

... „Letadlo nejevilo žádné známky poškození. Jelikož se po náletu šířily zprávy, že pilot byl ještě během útoku hloubkařů odvezen dalším přistávacím mustangem, tak se náš zájem soustředil na otevření

‘zavazadlového prostoru’ za pilotní kabinou a posuzovali jsme, zda by se do toho prostoru vešel člověk. Později jsme odkryli průhledný kryt kabiny pilota a na vnitřní levé straně objevili anglický nápis. Pokud si to vybavuji správně, byly to pokyny v tom směru, že před opuštěním letadla padákem má pilot odhodit zmíněný průhledný kryt. Od začátku roku 1944 jsem se sám učil angličtinu a zmíněný nápis byl pro mne první autentický anglický text, který jsem viděl.“

str. 293

Útok spojeneckých hloubkařů na letiště v Klecanech dne 16. dubna 1945

„Pondělí 16. dubna 1945 byl nádherný jarní den. Dvě noci od soboty do pondělka jsem strávil s ostatními 10 členy trestného oddílu na četnické stanici v Klecanech (později budova pošty blízko biografu). Po propuštění a snídani ve vojenské kantýně na náměstí v Klecanech jsme loudavým krokem táhli přes letiště na pracoviště (budování ochranného okopu pro letadla) které bylo na opačné (severní) straně v blízkosti obce Vodochody. Sotva jsme vstoupili na plochu letiště upoutal naši pozornost velký počet nablýskaných letadel typu Ju 87 (Stukas), které byly vzorově vyřízeny ve dvou nebo třech řadách. Celkový počet 30 až 50 strojů. Že se jedná o letadla typu Stuka jsme neomylně poznali podle aerodynamických blatníků kol podvozků letadel. Poněvadž bylo teprve časné ráno, první co nás napadlo, že letadla musela přiletět na letiště do Klecan již v neděli a domnívali jsme se, že až v poledne půjdeme na oběd do kantýny na náměstí, že Němci letadla odklidí, nebo s nimi odletí. Během dopoledne jsme na věc při práci zapomněli a bylo pro nás velkým překvapením, že při cestě na oběd i z oběda letadla stále stála na stejném místě přesně vyřízena.

V průběhu oběda ve vojenské kantýně jsme se od příslušníků pozemního personálu letiště (letci měli vlastní jídelnu v klecanském zámku) dozvěděli, že se jedná o letku známého nacistického letce Luftwaffe poručíka Hans-Ulrich Rudela, který byl podle zpráv OKW (Oberkommando der Wehrmacht) nejvíce vyznamenávaným letcem v II. světové válce (během války absolvoval více jak 2.500 úspěšných útoků převážně na pozemní cíle střemhlavým letem). Nevěděli jsme ale, že v té době měl již hodnost plukovníka. Když i při návratu z oběda okolo 13:00 hodin letadla stále ještě stála vzorně seřazena na letištní ploše, začali jsme vtípkovat a odhadovat, že jestliže je spojenečtí hloubkaři objeví, stanou se jejich snadnou kořistí.

Na pracovišti u výkopu jsme se vysvlékli z pracovních šatů, které jsme položili na šikmo navršenou hlinu z výkopu a jen v trenýrkách a tričku jsme zalehli k odpolední siestě. Netrvalo to ani celou hodinu a z občasného podřimování jsme byli probuzeni hlukem osamělého letadla-hloubkaře typu Mustang. Nevzpomínám si již, zda byl předtím vyhlášen letecký poplach, ale hloubkaře jsme jasně rozpoznali. Nestřílel, ani sám nebyl osířelován a během několika minut opět odletěl. Ihned jsme se probrali z podřimování a začali rychle oblékat pracovní šaty a při tom vyslovovat domněnku, že to bylo pouze výzvědné letadlo, že vzorně seřazené štuky spatřilo a že přivola

posilu k provedení totálního útoku. Bylo nám rovněž okamžitě jasné, že k náletu většího počtu letadel hloubkařů dojde ve velmi krátké době. Začali jsme proto utíkat směrem k Vodochodům a hledat vhodný úkryt.

Spolužák Zděnek Beneš z Kladna byl jediný, který se rozhodl zůstat na pracovišti a schovat se do tzv. Einmannlochu (díra pro jednoho muže), což byl kruhový výkop o průměru asi 80–90 cm, do hloubky 150 až 160 cm. Z výkopu vyházená zemina byla navršena kolem celého výkopu a tvořila tak jakýsi ochranný násep. Výkop byl určen jen pro jednu osobu a když jsme pracovali na okraji letiště musel si každý takovou díru pro jednoho muže vykopat ještě před zahájením vlastní práce. Zděnek si k jámě přitáhl plechové kolečko, které jsme při práci používali na přemísťování zeminy s tím, že až se schová skrčený na bobku obráceným kolečkem dnem vzhůru přiklopí jámu a tak bude dokonale chráněn.

Nás ostatních deset se dalo do panického útoku směrem k obci Vodochody. Najednou někdo zavolal „Už jsou tady!“ V tom okamžiku šli všichni k zemi a ustrašeně se rozhlíželi po obloze. Nebyly to hloubkaři, ale osamělý pták-dravec, kterého jme z profilu v nastalém strachu a panice pokládali za nalétávajícího hloubkaře. Rychle jsme se zvedli a pokračovali v běhu ven z letištní ploch. Naši jedinou myšlenkou bylo nalézt vhodný úkryt. První co nás napadlo bylo schovat se do domku váhy na vážení řepy, který stál v místech, kde ze silnice Vodochody-Klecany odbočovala zkratka směr Klecany. Tento nápad byl ale ihned zavrhnut s tím, že váha by se mohla stát předmětem útoku hloubkařů. Běželi jsme proto dál a dorazili až na konec roviny letiště, kde terén počal klesat směrem k obci Vodochody. Na tomto částečně stromy obrostlém svahu jsme spatřili malý vysoký seník o čtvercovém základu a hned nás napadlo, že by to byl vhodný úkryt, dobře maskovaný na severním svahu od letiště. Zamířili jsme tím směrem, ale v tom okamžiku se nad letištěm objevil sevřený útvar 14 letadel typu Mustang, který se přesně nad středem letiště náhle rozpadl na jednotlivá letadla letící ve vertikálních, ale i horizontálních kruzích a v tomtéž okamžiku začala palba připomínající spíše dělovou kanonádu, než výstřely z kulometů. Efekt byl tím větší, že výstřely následovaly rychle po sobě, což je typické pro kulometné osířelování. V tomto kritickém okamžiku jsme zjistili, že těsně pod námi leží na svahu malá zemědělská usedlost sestávající z obytného domu a stáji orientovaných ve svém podélném směru po svahu k severu k obci Vodochody. Usedlost zřejmě patřila k obci Vodochody, na kterou přímo navazovala. Při hromových salvách z leteckých kulometů jsme vběhli do dvora malého statku a pak do stáji na pravé straně, ve kterých ale nebyl ustájen žádný dobytek. V nejvyšší panice jsme zalehli hlavami pod betonové žlaby na kmení s představou, že jsme zde dobře schováni i chráněni. Kanonáda venku trvala i nadále, ale ani tenkrát jsme nedokázali odhadnout jak dlouho. Když palba poněkud ustala, odvážili jsme se opatrně se vysunout na malý dvoreček usedlosti, ale to již těsně nad našimi hlavami nalétával směr letiště další Mustang a přímo nad usedlostí začal pálit. To se potom několikrát opakovalo, z čehož jsme usoudili, že jednotlivá letadla létala v přesně vymezených trasách. Jak jsme se později dozvěděli letecký manévř, kterého útočící

hloubkaři použili spočíval v přesně nacvičeném pohybu letadel, který na jedné straně zajišťoval, že mezi nimi nedošlo k vzájemným srážkám, na druhé straně znemožnil zaměření protiletecké obraně letiště, aby mohla zahájit cílenou palbu na útočící hloubkaře. Jak jsme se později dozvěděli nazývali spojenečtí letci tento manévř „čertovým kolem“.

Rok po válce jsem měl možnost na prvním poválečném leteckém dnu v Ruzyni tento manévř vidět ve cvičném provedení (ale bez palby z kulometů). Byl to přesně tentýž manévř, jehož jsem byl očitým svědkem při útoku na letiště Klecany. Když letadlo, které opakovaně nalétávalo na letiště ze směru od Vodochod, vždy střílelo směrem na letiště, odvážili jsme se dokonce na něj mávat v bláznivé představě, že pochopí, že nejsme jeho nepřátelé. Někteří kamarádi tvrdili, že letec v průhledné kabině byl tmavé pleti. Jak dlouho nálet trval jsme nedokázali odhadnout ani přímo při náletu, ani později. Mohlo to být 30 minut, ale možná i více než jedna hodina. V úzkostném strachu o život odpadá schopnost ohroženého jedince čas přesněji odhadnout.

Když po nějaké době nastalo konečně ticho a „náš“ hloubkař se již neobjevil, opatrně jsme opustili kryt ve stájích a zaměřili směrem k letišti. První zjištění bylo, že seník, do kterého jsme se chtěli ukrýt je v plamenech připomínajících vatru při pálení čarodějnic. Asi bychom úkryt v seníku nepřežili a znovu jsme si uvědomili, jak moc jsme byli ohroženi na životě. Hned nad usedlostí jsme narazili na další družstvo TN, které bylo zřejmě srdnatější a celý nálet sledovalo z úkrytu v úvozu cesty směřující do statku Drásty, od nich jsme se dozvěděli některé další podrobnosti. Ve výše zmíněném domu polní váhy našlo úkryt další družstvo a ani těm se nic nestalo. Útočící letadla nechala objekt polní váhy bez povšimnutí. Postupovali jsme dále směrem k letištní ploše a při tom dodatečně zjistili, jak bylo nebezpečné být za náletu bez pevného krytu nad hlavou. Půda byla doslova pokryta mosaznými nábojnicemi z leteckých kulometů (ráže 12,7 mm) a spojkami z plechu černě nabarveného. Těmito spojkami bylo vždy několik nábojnic spojeno a jak jsme později zjistili bylo velmi snadné z oddělených nábojnic a spojek vytvořit celé kulometné pásy.

Nejdříve jsme dorazili na naše původní pracoviště. Mezitím jsme zapomněli, že tam zůstal Zděnek Beneš a teď, když jsme si tuto skutečnost uvědomili, docházeli jsme na místo s největšími obavami. Nedaleko jeho Einmannlochu stálo totiž malé (patrně výzvědné) letadlo natřené na žlutou pouštní barvu (zřejmě se předtím vrátilo z Afriky od Rommela). Letadlo bylo rozstřílené a hořelo. Převrácené kolečko nad Zděnkovým Einmannlochem leželo asi 5 m dále a Zděnek seděl na hlině z výkopu, zamazaný a zřejmě duševně velmi roztresený. Jak nám potom vyprávěl letadlu, které bylo opatřené jedním hvězdicovým motorem za vrtulí zásah ustřílel celý motor, který byl odmrštěn směrem k Einmannlochu, zasáhl stavební kolečko a odhodilo ho na vzdálenost zmíněných 5 m. Zděnkovi se naštěstí nic nestalo, ale byl tak schvácen, že se rozhodl vrátit se na ubikaci do školy, zatímco my ostatní jsme pokračovali v průzkumu letištní plochy.

Byl to impozantní pohled. Okraj letiště kolem dokola byl zahalen hustým, černým kouřem. Do toho téměř v pravidelných intervalech se ozývaly výbuchy a detonace. Nevím, zda to byla munice v letadlech, či zda vybuchovaly palivové nádrže. V tom nás spatřila skupina německých vojáků se samopaly. Volali na nás „Technische Nothilfe löschen, los, los“ (rychle hasit!). Když jsme se k nim přiblížili, poznali jsme, že si z nás dělají legraci. Zdáli se být v dobré náladě a když jsme k nim došli, přiznali, že to byl žert a že hašením by se nedalo nic zachránit. Při tom jeden prohlásil z hlediska fašistické ideologie kacířskou větu: „Američané jsou výborní letci!“ (doslova: „Die Amerikaner sind hervorragende Flieger“).

Když jsme tak asi půl hodiny obcházeli letiště vrátili jsme se na ubikaci do školy ve Vodochodech. Ještě tentýž den jsem hodil do poštovní schránky korespondenční lístek adresovaný rodičům. Psal jsem krátce: „Drazí, po těžkém náletu na letiště živ a zdrav. Zdraví Karel.“

Pokud se týče obrany letiště, v jeho blízkosti se nenacházely žádné Flaky (Flugabwehrkanonen), nejbližší stanoviště těžkých Flak bylo u Ďáblic. Protiletadlová děla by se ostatně velmi těžko uplatnila při osířelování hloubkařů, ta byla spíše určena pro osířelování přelétajících a útočících bombardovacích svazů. Na okraji letiště Klecany, zvláště v jeho jižní části, bylo vybudováno několik kulometných hnízd vybavených protileteckými kulomety (Flugabwehrmaschinen-gewehre). Některé z těchto kulometů představovala takzvaná dvojčata či trojčata. To byly kulomety s vedle sebe paralelně umístěnými hlavními s tím, že střely letící vedle sebe na vzdálenost 40 – 80 cm, měly větší naději zasáhnout cíl.

Protiletecké kulomety byly namontovány na pevně zakotvený sloup otočným způsobem, tak že jimi bylo možno otáčet ve všech směrech horizontálně i vertikálně. Kulometná hnízda byla kolem dokola chráněna na sobě nastavenými pytlí s pískem. Z prostoru uvnitř hnízda vedle kulometu byly vedle v zemi vykopané a zaplazené schody do podzemního krytu, který byl vykopán vedle hnízda a překryt těžkými železničními pražci. Sem osádka hnízda utekla v případné akutního nebezpečí osířelování z útočících hloubkařů. Při útoku na letiště v důsledku působení útočného manévru „čertova kola“ se osádky všech kulometných hnízd ukryly v krytech a prakticky na útočící letadla vůbec nestříleli. Jedinou výjimkou byl poručík (Leutnant) Rose, mladý nacistický fanatik, který ačkoliv tím vůbec nebyl pověřen, obsadil jeden z kulometů, jeho posádku nechal v krytu a po celou dobu náletu zuřivě střílel. Výsledek byl ale nulový, nikoho nezasáhl ani nesestřelil, ale sám také zasažen nebyl. Leutnant Rose byl zvláštní člověk, připomínal nám vesnického chasníka v uniformě Wehrmachtu a jeho výrazným charakteristickým znakem byla dále skutečnost, že s oblibou vyhledával nás příslušníky Technische Nothilfe, mluvil na nás česky a při tom se snažil získat co největší počet českých výrazů, které si s velkým elánem zapisoval do slovníčku, jaký jsme předtím sami používali ve škole při studiu cizích jazyků. Co bylo motivem jeho počínání jsme se nikdy nedozvěděli, snad chtěl v budoucnu sehrát vůdčí roli při podrobování českého národa. Znovu konstatuji, že po uvedeném náletu jsme neslyšeli, že by spojenecká letadla byla sestřelena či poškozena.“

Z ALMANACHU PTP

(POMOCNÝCH TECHNICKÝCH PRAPORŮ)

Pan Vata

Když jsem po šoku za závalu na „šesté“ byl na vlastní žádost a na lékařské doporučení přeložen k důlní dopravě v poli Kübeck, byl jsem po poměrně krátké době přidělen na místo obsluhy na brzdě na krátké svážně nad hlavním korpusem z pole Kübeck, s jehož pomocí se spouštěly směrem k lanovce plné vozy po dvou. Mojí brzdou, zvanou kačena, procházelo lano, na jehož horním konci se připojovaly plné vozy s uhlím a na druhém, dolním konci vozy prázdné. Po přetlačení plného vozu přes klony po svahu a jeho odbrzdění se dal vůz do pohybu a táhl za sebou lano vedené přes soukolí na brzdě, na jehož druhém konci byl zavěšen prázdný vůz, který tak byl vytažen nahoru na svážnou po protilehlé koleji.

Brzda, kterou jsem obsluhoval, byla těsně pod klony opatřena bariérou ze silné stojky, která byla zavěšena a spouštěla se napříč koleje tak, aby v případě nechtěného přejetí spouštěného plného vozu nemohlo dojít k jeho ujetí po svážně. Opakované spouštění a zvedání bariéry pomocí protizávazí velmi zdržovalo provoz na svážné a znamenalo navíc poměrně značný fyzický výkon. Z toho důvodu většina obsluhujících bariéry nepoužívala a riskovala tak nebezpečí ujetí vozu dolů po svážné a vážné ohrožení obsluhy pod ní.

V době mého působení na tomto pracovišti vypínal plné vozy a zapínal prázdné vozy pod svážnou brigádník, který se jmenoval Vata. Byl to asi padesátník, mentálně poněkud zaostálý, ale jinak kamarádký a přívětivý. Byl střední postavy, štíhlý až hubený a celé temeno hlavy měl pokryto pleší. Jeho specialitou byla neuvěřitelně intenzivní záliba v hnědé barvě.

Pracovně jsme na sebe navazovali. Já pro něho nahoře připínal plné vozy a on pro mne dole pod svážnou vozy prázdné. Po připojení a vzájemné signalizaci hořejší obsluha odbrzdila kačenu a spouštěný plný vůz svou, podstatně větší hmotností, vytáhl přes soukolí nad brzdou po druhé, protisměrné koleji, prázdný vůz až nad horní klony.

Často i nedobré příklady táhnou a tak i já sám jsem po krátkém zapracování přestal spouštět bariéru a spoléhal na to, že plný vůz včas zastavím zarážkou hozenou přes kolej, zapnu a ihned přetlačím přes klony v již zavěšeném, ale stále ještě zabrzděném stavu. Rychle jsem zvládl všechny potřebné úkony a těšil se z toho, že se mi podařil zlepšovák na ulehčení práce.

Moje uspokojení ale netrvalo dlouho. Při jedné noční směně se mi nepodařilo plný vůz včas zastavit, ten potom přešel přes klony v nezavěšeném stavu a plnou rychlostí se rozjel dolů po svážně. Strnul jsem hrůzou a začal křičet dolů na pana Vatu, aby se schoval. Ten na moje volání ihned zareagoval, ale místo, aby se schoval v odbočce chodby pod svážnou, začal zběsile utíkat směrem k hlavní svážně. Při tom svou plešatou hlavou narazil na přírubu potrubí zavěšeného pod stropem chodby, o její hranu si rozřízl svou plešatou hlavu a začal silně krváčet.

Naštěstí ujetý plný vůz nedojel po svážné až dolů, vykolejil, převrátil se a naložené uhlí vysypal ještě na svážně. Já sám jsem doslova letěl dolů s největšími obavami. Malinko se mi ulevilo, když jsem zjistil, že pan Vata není pod převrhnutým vozem a že mu ve stoje dvojice obsluhy na korpuse (také pétépáci) obvazuje hlavu. Pochopitelně mně oba hned začali nadávat, vytýkat neopatrnost a obviňovat mě, že jsem Vatu mohl zabít. Bylo mně z toho na nic, sedl jsem si na lavici nad hlavní svážnou a čekal na štajgra.

Ten přišel za malou chvíli, zkontroloval ošetření pana Vaty, vystavil mu propustku na vyfárání a určil mu doprovod a když viděl, že tu sedím jako hromádka neštěstí, začal mě utěšovat slovy: „Karle, nic si z toho nedělej! Hlavně, že se Vatovi nic nestalo, já dám do protokolu, že se přetrhlo lano.“

Velmi se mi ulevilo, protože jsem si plně uvědomoval svou odpovědnost. Nedávno na ostravských dolech při podobné nehodě byl usmrčen jeden pracovník. Jak jsme se dozvěděli z denního rozkazu, za jeho smrt byl zodpovědný voják, kterému ujely vozy a byl potom vojenským soudem odsouzen ke 2 letům odnětí svobody.

Pana Vatu jsem potom druhý den navštívil před sfáráním, měl stále ještě ovázanou hlavu po ošetření na chirurgii, ale už byl vzhůru, neležel a zdálo se mi, že je rád, že byl na několik dnů uznán práce neschopným, že si tak trochu odpočine. Přinesl jsem mu velikou čokoládu. Vyvalil oči a v napjatém radostném očekávání se zeptal spíše pro sebe „Je hnědá?“

V cechu při převládání do fáraček jsem zaslechl hovor dvou havířů, kteří právě vyfárali po noční směně. „Slyšel’s to, na Vatu ujely vozy“. „O tom nic nevím, nestalo se mu nic?“ „Ale jó, má prý rozbitou hlavu, ale nevím od čeho“. Jak to bylo dál opravdu nevím. Za týden po této události jsem byl po 3 letech a 2 měsících vojenské služby v dolech propuštěn z vojny do civilu a s panem Vatou jsem se potom již nikdy nesetkal.

Lyžařský kroužek

Nadporučík Bena měl velkou zálibu ve sportu. To dávalo možnost provozování celé řady sportů v rámci i mimo rámec vojenského zaměstnání v útvaru. Vyvrcholením těchto aktivit bylo postavení rugbyového mužstva a jeho významné úspěchy (více viz příspěvek Františka Škardy v knize Hořké vzpomínání). Tuto zálibu npor. Beny využila i skupina nadšenců pro lyžování v čele s přítelem Václavem Přibylem, kuchařem krkonošských hotelů z Velké Úpy. Po ohlášení našeho záměru ustavit lyžařský kroužek povolil nám npor. Bena 2x týdně trénovat formou polního kondičního běhu. Běhali jsme v cvičebních úborech v terénu v okolí Vinařické horky a pro zimu byl připraven lyžařský výcvik na sněhu (podle sněhových podmínek i na stráních Vinařické horky a na stráních okolo dolu Fierlinger (dříve a nyní Mayrau), v případě nedostatku sněhu i zájezdy do hor, zvláště do Krkonoš, k čemuž také v důsledku nedostatku sněhu na Kladně a jeho okolí v krátké době došlo.

Zájezdy do hor měly být uspořádány přes víkend jednou za 3 týdny, vždy po ranní směně (sobota 14:00 hodin) až do pondělí, kdy noční směna začínala ve 22:00 hodin. A tak se stalo, že jsme jednu sobotu po 14:00 hodině vyjeli motorákem do Kladna a odtud vlakem do Prahy a dále rychlíkem Krakonoš až do stanice Svoboda nad Úpou, kde nás na nádraží čekala s velkým džípem paní Táňa Černohouzová, manželka vedoucího horské chaty Tetřívek ve Velké Úpě. Ve skupině nás bylo 10 a všichni jsme se vešli do jednoho velkého džípu. Krakonoš dorazil do Svobody těsně před 23:00 hodinou a před půlnocí jsme již vystupovali před chatou Tetřívek.

Dole v jídelně byla připravena tabule plná obložených mís a pečiva. Pustili jsme se do jídla i pití s velkou chutí. Dnes se již nepamatuji, zda jsme pili pivo, víno či čaj. Již při vystupování z džípu, jsem si všiml toho, že paní Táňa mně věnuje mimořádnou pozornost, tiskla mně až příliš srdečně ruku a při jídle její oči se stále pokoušely zachytit můj pohled, při tom neustále žvatlala a u stolu vlastně nikdo jiný nemluvil. Měli jsme ostatně plná ústa jídla a pití. Paní Táni mohla být ve věku kolem 40–45 let, štíhlá, drobné postavy, typ ženy svým jevem ustavičně žadonící o ochranu a pozornost. Byla určitě o 10–15 let starší než já a to co jsem cítil, že visí ve vzduchu, přišlo velmi záhy. Slyšela, že mě kamarádi oslovují „doktore! A tak najednou, bez jakéhokoliv úvodu, vystřelila: „Pane doktore, mohu Vám říkat Eduarde? Abyste rozuměl, když jsem byla mladá byl Eduard mojí velkou láskou, která se ale nikdy nenaplnila. Ztratil se mi z očí velmi záhy a já jsem se s ním potom již nikdy nesetkala a Vy jste mu tak strašně podobný, že se mi zdá, jako by to byl on sám.“ Slyšeli to všichni, ale nikoho to z míry nevyvedlo, ostatně mýsy na stole nebyly ještě zcela snědeny. Souhlasil jsem s nabízeným oslovením s tím, že já sám ji budu oslovovat „paní Táňo!“ Příliš nadšený jsem tím ale nebyl.

Dříve než jsme dojedli rozléty se dveře z vedlejší místnosti, patrně kuchyně a v nich stál sám vedoucí Černohouz, který nám hlasitými slovy začal vyčítat, že jsme příliš hluční, že vedle je stanice VB a že už je po uzavírací hodině a že on se kvůli nám nenechá zavít. Při tom my jsme při jídle téměř mlčeli a neustále mluvila jenom paní Táňa. Skončilo to tím, že jsme se po jídle odebrali do podkrovní, spíše na půdu, která plnila funkci noclehárny s šedivými dekami a slamníky rozleženými přímo na podlaze (topení veškeré žádné). Z kladenských dolů jsme byli zvyklí na vedro i zimu a tak jsem záhy usnuli a tvrdě spali až do rána. Ranní toaleta se odbyla na sněhu a v potoce před Tetřívkem.

Pak následovala opět bohatá snídaně (ubytování a stravu jsme si platili ze svých havířských platů). Opět nás obsluhovala paní Táňa, byl jsem neustále středem její pozornosti, stále mě oslovovala libezným, téměř zamilovaným „Eduarde!“

Nakonec jsem byl rád, že jsme vyrazili na lyžích do terénu. Sněhové podmínky byly vynikající, lyžovali jsme celý den v prostoru Růžohorky a na svazích pod nimi. Setkali jsme se tu s několika studentkami, všechny nám projevovaly velké sympatie a když jsme je otevřeně informovali o našem skutečném nasazení v rámci vojenské

služby říkali nám starostlivě. „Kluci, vyserte se jim na to, ať se Vám nic nestane!“. Kupodivu jejich havířský způsob vyjadřování se nám vůbec nezdál sprostým, ale opravdu srdečným.

Pak se nám ale stala malá nehoda. Jarda Havel při prudším obratu přelétl, upadl a poranil si ruku. Vypadalo to na vymknutí. Na chatě, kde jsme se stavěli na odpolední kávu, byl náhodou přítomen student medicíny, ale vlastně nám příliš nepomohl. Nakonec jsme se dohodli, že to Jarda nějak vydrží a v pondělí ihned po nástupu na noční směnu ohlásí úraz, nechá si vystavit propustku, vyfárá a dá se potom ošetřit u závodního lékaře. Tento plán nakonec vyšel a tak jsme jako kolektiv zažehnali nebezpečí zákazu zájezdů do hor z titulu nebezpečí úrazu.

Po celodenním lyžování a vydatné večeři v Tetřívku jsme ještě neměli dost a tak jsme v neděli večer táhli i s paní Táňou („Eduarde, celý den jsem myslela jenom na Tebe!“) do sousední Pece od hotelu Grand na taneční zábavu. Celý večer jsem tancoval hlavně s paní Táňou a při zpáteční cestě z Pece do Tetřívku jsme hlasitě zpívali a rušili tak noční klid. Před Tetřívkem se opět objevil Černohouz, napomínal nás všechny a hlavně paní Táňu. Ta se mě rychle pustila a utekla do domu, ale ráno nám přece jenom připravila snídani a odvezla nás na nádraží do Svobody nad Úpou.

Odtud jsme osobním vlakem dorazili před polednem do Hradce Králové a varšavským rychlíkem přesně ve 12:00 hodin a několik minut po 14:00 hodině jsme dorazili do Prahy a po 17:00 hodině do Švermova. Jarda Havel to vydržel a večer ihned po příchodu na pracoviště se hlásil štajgrovi s úrazem a udal, že mu vozík přimáčknul ruku ke stojce. Hned potom vyfáral, šel si lehnout a ráno se dal ošetřit u závodního lékaře.

A jak to dopadlo s paní Táňou? Týden po nás jela do Krkonoš další skupina lyžařského kroužku z druhé směny. A jeden z účastníků, který mně ani v nejmenším nebyl podoben, byl stejným způsobem poctěn od paní Táni oslovením „Eduarde“. Tentokrát ale Černohouz nebyl doma a tak milý kolega skončil u paní Táni v posteli. Celá příhoda je ukázkou toho, jak roztoužená a neukožená panička se pokoušela dostat a snad i dostala mladého kluka do postele.

Letadlem do Vysokých Tater

Jaro 1951 začalo pro příslušníky 3. roty 57. PTP poměrně optimisticky. Příroda se začala probouzet, my jsme si v průběhu zimy 1950/51 zvykli na nový způsob života a protože zvyk je druhá přirozenost, nejevil se nám život u černých baronů tak chmurný (v té době jsme ještě nenosili černé výložky). Se zlepšením počasí začali se po práci v dole pěstovat různé sporty, plnit úkoly TOZ (Tyršův odznak zdatnosti) a dokonce i pochodování a cvičení v přírodě se po osmihodinové práci v podzemí jevilo jako uvolnění a relaxace. Do této jarní optimistické nálady zapadl příznivě nápad uskutečnit výlet do Vysokých Tater a to pro nedostatek času a s ohledem na možnost relativně dobrých výdělků za práci v podzemí, letadlem. K tomu do značné míry pomohla okolnost, že několik nadšenců z řad příslušníků roty mělo z civilu konexe na kanceláře Čedoku a ČSA (čsl. st. aerolinií).

ROZLOUČENÍ S KARLEM ROZSYPALEM

Zcela zásadní roli v tomto směru sehrála skutečnost, že s tímto záměrem byl nejenom seznámen velitel 3. roty 57. PTP nadporučík Bena, ale současně mu byla nabídnuta účast na této akci, což se mu zřejmě jevilo jako láková příležitost k nevšednímu zážitku s možností blýsknout se před ostatními veliteli útvarů 57. PTP na kladenských dolech. Od okamžiku, kdy npor. Bena dal souhlas k uskutečnění této akce, se přípravy na její realizaci rozjely na plné obrátky. V poměrně krátké době byly objednány potřebné služby vč. zvláštního letadla typu DAKOTA (americký bombardér z 2. světové války přestavěný po válce na dopravní letadlo pro 26 osob). Jako termín výletu byl stanoveny volné dny okolo státního svátku 9. května, kdy v kombinaci s nedělí došlo k seskupení 3 volných dnů.

V době příprav na tento letecký výlet došlo k neuvěřitelné události, kdy několika občanům ČSR se podařilo za použití zbraní unést čsl. letadlo na vnitrostátní lince do Spolkové republiky Německo. Po této události podrobně ventilované v tehdejších sdělovacích prostředcích jsme jako přihlášení a zařazení účastníci připravované akce s určitostí počítali s tím, že námi připravovaná akce nebude povolena.

Proti všemu očekávání se tak nestalo a tak poslední pracovní den před květnovými svátky po ranní směně nás 26 účastníků z dolu Gottwald ve Švermově odváželo nákladní auto s plachtou a lavičkami typu UNRRA na ruzyňské letiště, tehdy ještě do staré odbavovací haly. Na letiště se s námi přišli rozloučit rodinní příslušníci některých z nás a to proto, že se mezi nimi rozšířila zpráva, že výlet do Tater je pouze záminkou pro hromadný útek skupiny politicky nespolehlivých vojáků. Z těchto důvodů bylo loučení s příbuznými před odletem téměř dramatické.

Před nástupem do letadla byla provedena osobní prohlídka všech účastníků, zda s sebou nemají zbraně. Potom nás atraktivní letuška zkontrolovala podle seznamu účastníků letu. Příjemným překvapením pro nás byla skutečnost, že její něžný hlas neuváděl naše jména s obligátním „vojín“ či „soudruh“, ale civilním „pan“. Odbavení bylo rychle ukončeno (bylo nás jen 26), nastoupili jsme do připravené Dakoty a zakrátko jsme se již vznášeli nad matičkou Prahou.

Byl to můj první let v životě a byl to opravdu silný zážitek. Do oblasti Vysokých Tater jsme dorazili za necelé 2 hodiny. Letadlo krátce zakroužilo nad Tatrami (úchvatný pohled) a přistálo na letišti v Popradu. Tam byl již přistaven autobus, který nás odvezl do Svitu do bývalého Baťova internátu. Bylo dohodnuto, že ještě tentýž den večer se zúčastníme taneční zábavy ve Společenském domě, který byl v těsné sousedství našeho internátu.

Taneční zábava byla pro nás velkým zážitkem, nevynechali jsme jeden tanec, v sále bylo mnoho mladých a velmi pohledných Slovenek. Chovali se k nám velmi vstřícně a na rozdíl od tancovačky ve filmu Černí baroni neodmítali s námi tancovat, i když jsme se před nimi netajili tím, že jsem příslušníky vojenských pracovních oddílů v kladenských dolech. Na všechny naše dotazy a návrhy odpovídaly nadšeným „Hej!“ (ano).

Z naší skupiny netancovali npor. Bena a Ing. Jiráček, kterého jsme k našemu podniku přizvali jako zástupce vedení dolu Gottwald. Oba seděli u stolu se skupinou slovenských partyzánů údajně účastníků Slovenského národního povstání 1944. Samozřejmě se hodně pilo a slovenští partyzáni se vychloubali svými zásluhami, svou odvahou a současně se opovržlivě vyjadřovali o příslušnících současné lidové armády. Tím se ovšem npor. Bena cítil velmi dotčen, začal se vychloubat pracovními výkony a zásluhami jemu podřízených pracovníků v uhelných dolech a tak, jak debata pokračovala pilo se stále více a více a právě této disciplíně údajní slovenští partyzáni vysoce zvítězili.

Npor. Bena dosáhl svého vrcholu a svezl se bezvládně pod stůl. To neušlo pozornosti několik v blízkosti stolu se pohybujících pětáků. Jeden z nich zorganizoval krátkou schůzku, při které bylo dohodnuto vynést npor. Benu v horizontální poloze ze sálu. Aby to ušlo pozornosti přítomných v sále, vytvořili jsme okolo „záchrannářů“ z vlastních těl neprodyšný kruh, který postupoval společně směrem ven ze sálu. Do dnešního dne se podivuji tomu, že se nám to společným úsilím podařilo a že jsme tak npor. Benu nepozorovaně dopravili na internát do jeho dočasné postele.

Pochopitelně po této „mimořádné události“ nás přešla nálada na další tancování, osprchovali jsme se a zalehli s tím, že ráno vstaneme v 5:00 hodin a vlakem přes Poprad vyjedeme električkou na Štrbské pleso. Všichni účastníci bez problému vstali a chystali se na cestu až na npor. Benu, který i po budičku stále ležel jakoby bez ducha. Jeden z našich přítomných kuchařů s ním začal cloumat a volal: „Soudruhu nadporučíku, vstávejte a dokažte nám, že jste byl také voják“. Npor. Bena nejprve vůbec nereagoval, ale po chvíli se probral a s námahou vstal a začal se strojit.

Nakonec se nám podařilo naplánované spojení chytit s tím, že snídani (poprvé v životě jsem tu slyšel slovo raňajky) dohoníme až na Štrbském plesu. Po včerejší tancovačce a na horském vzduchu nám chutnalo. Jediný, kdo nevzal ani sousto do úst byl npor. Bena. Na starostlivé dotazy svých podřízených odpovídal, že včera asi snědl zkažený salám, že si zkazil žaludek a že to musí vykurýrovat tím, že nebude jíst.

Po raňajkách jsme se vydali na túru okolo Popradského plesa směrem na Rysy. Měli jsme na nohou pouze polobotky (v Kladně jsme do divadla chodili v bagančatech a ve spinkách !!). Při stoupání jsme se brzo dostali do míst se souvislou sněhovou pokrývkou. Někteří z nás se rozhodli přesto pokračovat v túře (zda skutečně dorazili až na vrcholek na Rysy jsem se nikdy nedozvěděl – prostě se o tom při zpáteční cestě už nebavili).

Většina z nás, včetně npor. Bena a Ing. Jiráčka, jsme zůstali na velkých plochých kamenech, májovým sluníčkem dostatečně vyhřátých. Já jsem se celou tu dobu bavil s Ing. Jiráčkem o poměrech na kladenských dolech za války a po válce, celou naši debatu pečlivě sledoval npor. Bena, který předstíral, že tvrdě spí a po „probuzení“ opakoval svou pohádku o zkaženém salámu. Později, snad až

ROZLOUČENÍ S KARLEM ROZSYPALEM

ve vlaku se mě začal vypyávat, jak je možné, že znám tak podrobně poměry na kladenských dolech. Na jeho dotaz jsem mu řekl, že jsem od útlého dětství bydlel na dole Max (tenkrát stále ještě Beneš) jako syn báňského inženýra.

Večer jsme šli znovu na taneční zábavu, což se obešlo bez dalších mimořádných událostí (npor. Bena zalehl ihned potom, co jsme se vrátili na internát.

Poslední den našeho pobytu následoval odjezd autobusem na letiště v Popradu, kde před nástupem do letadla nás npor. Bena seřadil poněkud stranou od letadla a v krátkém poslovu zdůraznil: „Předpokládám, že jste chlapi a že o tom, co bylo nebudete po našem návratu s nikým mluvit“.

Po přiletu na ruzyňské letiště přišlo opět několik příbuzných na uvítání, většinou byli rádi, že jsme se v pořádku vrátili, ale někteří byli očividně zklamáni tím, že nedošlo k dalšímu únosu čsl. letadla. Při nástupu do UNRRY jsme spontánně zazpívali pochod SNB „...už jsme zase zpátky v Čechách z těch slovenských velkých hor...“. No a za necelou hodinu jsme byli v táboře na dole Gottwald a chystali se na noční směnu.

Pochopitelně, že ne všichni účastníci dokázali držet jazyk za zuby a tak se brzo po táboře zprávy o událostech ve Svitu rychle roznesly, přikrášlené ještě o různé pikantní, ale ve skutečnosti nepravdivé podrobnosti.

Npor. Bena byl, jak jsme se později dozvěděli, ze strany svých nadřízených vystaven kritice a celé řadě výtek a brzo po našem návratu byly podobné náročné výlety letadlem pro příslušníky 57. PTP zakázány.

Zemřel Josif Visarionovič Stalin

Se jménem J. V. Stalina bylo a je spojováno nejenom vítězství býv. Sovětského svazu ve 2. světové válce, ale i zavedení a udržování diktátorského režimu nejenom v tehdejší Sovětské svazu, ale i ve státech východní Evropy, které se po 2. světové válce dostaly do přímého područí SSSR. Tento diktátorský režim přinesl desítkám miliónů občanů nejen v Sovětském svazu, ale i v podřízených státech východní Evropy nesmírné utrpení, ztrátu svobody a ve značném rozsahu i likvidaci a ztrátu jejich životů.

Po „Vítězném únoru 1948“ a po nástupu Alexeje Čepičky do čela Čsl. lidové armády v roce 1950 přinesl tento režim i v tehdy komunisty ovládaném Československu utrpení i ponížení desítkám tisíců mladých mužů, kteří v té době plnili brannou povinnost, ne vojenským výcvikem ve zbraní, která se jim nikdy neměla dostat do rukou, ale vykonáváním fyzicky namáhavé, nucené práce a v případě pracovního nasazení do uhelných dolů, i práce velmi nebezpečné v nejhorších pracovních podmínkách. Tehdejší příslušníci pomocných technických praporů viděli v osobě J. V. Stalina činitele přímo zodpovědného i za jejich osud, především ale v souvislosti s jejich povoláním na mimořádné cvičení po dobu nezbytné potřeby. Nelze

se tedy divit tomu, že s jeho případnou smrtí, se kterou v té době nikdo nepočítal, spojovali i zlepšení svého osudu a především propuštění do civilu.

Od února roku 1953 jsem pracoval na ražení chodby v úseku zvaném „šestá“, který byl krátce potom vyhlášen jako úsek vojenský. Chodba ve které jsme pracovali byla značně dlouhá a proto přísun veškerého pro ražení chodby potřebného materiálu byl velmi obtížný. Paralelně s touto chodbou bylo tzv. rubání, pracoviště zakončené pilířem, na kterém pracovalo asi 5 horníků a ze kterého vyrubané uhlí bylo dopravováno z tohoto pole nářasnými žlaby. Z neznámých důvodů byla chodba velmi nízká a umožňovala vlastně jenom pohyb žlabů a na nich přepravovaného uhlí, ale ne pohyb osob ve vzpřímeném stavu.

Na ražení výše zmíněné chodby, která probíhala paralelně s chodbou z pilíře vybavenou nářasnými žlaby, jsem pracoval s Honzou Valáškem, vynikajícím kamarádem, který nesměl chybět u žádné šaškárny. Na noční směně dne 5. března 1953 po příchodu na pracoviště do čela chodby jsme zjistili, že ze 3 dřev na postavení páru výdřevy nám chybí jedna stojka 2,20 m. Dohodli jsme se, že já vyhloubím hnízda pro stojky (tzv. pilochy) a Honza, že zatím z hlavní chodby, kde byl příruční sklad důlního dřeva, přinese vhodnou stojku.

Zdalo se mi, že Honza dlouho nejde, pilochy byly dávno hotovy a já se proto vydal za Honzou, proč tak dlouho nejde (mohlo se mu něco stát). Sotva jsem udělal několik kroků, spatřil jsem na značnou vzdálenost Honzovu lampu, míhající se ze strany na stranu, z čehož bylo patrné, že doslova běžel a během několik okamžiků byl u mne, sotva lupal po dechu a vyrážel nesrozumitelné zvuky, ze kterých jsem nakonec vyrozuměl větu: „Karle, Karle, Stalin je v prdeli!“ To byla opravdová bomba, přešla nás chuť na další práci a začali jsme debatovat o tom, co to přinese, zda nás konečně pustí do civilu a vůbec, co bude dál, zda skončí komunistický režim u nás a v celé východní Evropě (Rusko nám v tom okamžiku bylo lhotejně).

Z našich úvah nás vyrušil příchod štajgra, který stroze oznamoval, že se máme ihned dostavit do vedlejší chodby s nářasnými žlaby na důležitou „desetiminutovku“. Ihned jsme pochopili, oč se jedná. Chvilí potom jsme již seděli ve skrčené poloze, téměř nazí (teplota +35 °C) a poslouchali krátký improvizovaný a velmi nesouvislý projev jednoho z havířů (zřejmě desítkáře KSČ). Po krátkém blekotání, plném přebřebtů nás vyzval, abychom v upomínku na největšího velíkána všech dob zachovali 5 (!?) minut ticha.

Seděli jsme na bobku u boční stěny chodby a před námi po obou stranách žlabů těch 5 havířů se štajgrem (který držel v roce velké kapesní hodiny a měřil čas), polonahých, zpocených, vydávajících strašný puch z potu, uhelného prachu a nezadržovaných větrů. Všichni byli podle havířské hantýrky v pravém slova smyslu zhnojeni. Nevím, nač oni všichni v tom okamžiku mysleli, ale jejich myšlenky se asi od našich velmi odlišovaly.

Naše předpoklady se přece jenom ještě v roce 1953 splnily (a to jsme při té pětiminutovce ticha ještě netušili, že velkého Stalina bude do týdne následovat veliký syn dělnické třídy Československa soudruh Klement Gottwald). I když to ještě nějakou dobu trvalo a my museli zažít ještě mnohá utrpení a šikany, pustili nás do civilu na konci tohoto roku dne 25. 11. 1953 a v květnu následujícího roku (1954) byly pomocné technické prapory definitivně zrušeny.

Zával

V měsíci březnu 1953 došlo konečně ke zřízení vojenského pole na „šesté“, kam byli přeloženi z různých polí vojáci na havířskou i pomocnou práci. Jediným civilním zaměstnancem byl štajgr Kupr, který od svých podřízených byl počtén čestnou hodností poručík Kupr.

Já jsem ve vojenském poli pracoval na již zmíněné chodbě, která se při ražení dostala do detonačního pole (časté přírodní detonace vyvolané tlakem ve zvrstvené uhelné sloji v okamžiku, kdy při ražení chodby se vrstva pod tlakem uvolnila a došlo k jejímu prudkému poklesu spojenému s částečným nebo úplným zavalením ražené chodby.

V naší chodbě nebyly instalovány žlaby, ale úzkorozchodné koleje pro důlní vozíky. Na Sv. Jiří dne 24. dubna 1953 v 11:14 minut jsme oba pracovali na prodloužení výše zmíněné koleje na přede- dek. Jednotlivé kolejnice jsou upevňovány pomocí skob na dřevěné pražce, které jsou pokládány do předem vyhloubených příčných rýh. Honza hloubil rýhu na levé, já na pravé straně. V okamžiku, kdy jsem nasadil sbíječku do hloubené rýhy a spustil, ozvala se strašná rána a já jsem cítil, jak silný tlak mně podrazil nohy povalil na břicho a současně jak na záda na mně padlo nějaké dřevo, stropnice či stojka z výdřevy. V tom okamžiku bylo v absolutní temnotě, která nastala, slyšet, jak z pravé strany se uvolňuje sypká zásoba uhlí: zvuk a pocit, jako když se vysypá nákladní auto uhlí pomocí sklápěčky. Cítil jsem jak sypaná zásoba uhlí pomalu postupuje od kotníků a po zádech ke krku, kde se našťěší zastavil. V tom okamžiku jsem cítil, že jsem celý zasypán a že mně za závalu vykukuje pouze hlava a levá ruka a že dřevo na mých zádech mě přitlačuje k zemi ohromnou silou, takže jsem nemohl volně dýchat. Nastalo hrozné ticho a absolutní tma. Ticho najednou prořízl úzkostlivý hlas Honzy Valáška, který volal: „Karle, Karle, kde jsi?“ Chvilí bylo ticho, ne- byl jsem schopen okamžitě odpovědět, nemohl jsem se uvolnit (tlak v zádech, ústa plná uhelného prachu). Za malou chvíli (která se Honzovi zdála být věčností) se mi podařilo promluvit: „jsem tady“ ozval jsem se. V naprosté tmě nahmatal ve směru zvuku mého hlasu dřevo, které vyčnívalo z hromady uhlí. Jak mně později vyprávěl, po detonaci cítil, jak pod ním narůstá zásoba uhlí, po které stoupal stále výš a výš a když na jeho dotaz jsem se ozval, zdálo se mu, že se ozývám jakoby ze sklepa. Poněvadž jsem měl levou ruku volnou, uchopil jsem jí jeho ruku a zavedl ji na dřevo, které na mně leželo a znemožňovalo mně jakýkoliv pohyb.

Jakmile Honza stojku nahmatal, uchopil ji oběma rukama a vši silou začal páct směrem nahoru. Po několika pokusech se mu

podařilo dřevo nadzvednout a já jsem tak mohl doslova se vytrhnout z nepříjemného sevření. Byl jsem jenom v trenýrkách a v gumových holinkách, které se mi na nohou zcela naplnily uhelným prachem, kterým se uklínovaly a já je nemohl zout. Po několika pokusech jsem holinky přece jen dostal z nohou a vyklepal je.

Sotva se mi to podařilo (to vše v naprosté tmě), objevil se štajgr s elektrickou lampou, sledován dalšími vojáky a volal: „Kluci, nestalo se Vám nic?“ Jak jsme se od nich dozvěděli na sousedních pracovištích zaznamenali mohutnou detonaci spojenou s velkým proudem vzduchu a při tom jim zhasly všechny karbidky.

Když jsem se trochu sebral, podařilo se mi obléknout fáračky, ale v závalu zůstala jak moje přilba, tak i moje karbidka (vyhrabala a vrátila mně oboje odpolední směna). Štajgr dohodl se dvěma dřevíči, kteří pracovali od 4:00 hodin a fáráli na povrch ve 12:00, že mě vezmou s sebou k jámě a že s nimi vyfárám na povrch. To se také stalo. Když jsme nakonec vyfáráli, všiml jsem si, že na plošině u klece na povrchu se shromáždilo asi 20 lidí, včetně několika žen od pásu, kteří zřejmě dostali avízo, že dřevaři vyvezou zavaleného. Když mě viděli, byli zřejmě zklamáni, poněvadž kromě toho, že jsem neměl nic na hlavě a že mně chyběla karbidka, nebylo na mně nic zajímavého a tak jsem vlastně zklamal jejich senzacechtivost.

Odešel jsem od šachty pod sprchy a po důkladném omytí jsem se odebral k závodnímu lékaři. Již pod sprchou jsem zjistil, že mám drobné oděrky po celém těle. Prohlídka proběhla během několika minut, lékař nezjistil žádné vážné poranění a když jsem si stěžoval na utrpený šok a žádal, aby mně vystavil doporučení na klid na lůžku po směně a přerazení z práce na předku na práci v důlní dopravě, kupodivu mně vyhověl, doporučení vystavil a já jsem odešel do tábora na oběd, lékařské doporučení odevzdal v kanceláři a obratem dostal povolení jít si lehnout. Ležel jsem jenom ten den do večera a další den jsem již nastoupil na ranní směnu. Ještě před sfáráním jsem zašel za směnmistrem, který mě ihned přeřadil ze šesté do pole Kúbeck k vrátku. To mě trochu uklidnilo.

Na Kúbecku jsem pracoval několik směn v dopravě a další týden na noční směně za mnou přišel štajgr s oznámením, že Novákovi nepřišel parfák a abych za něj zaskočil, že opravuje výdřevu v napůl zavalené chodbě. Přímou na místě jsem zjistil, že nad opravovaným párem je vypadlé uhlí do výše asi 2,5 m na stropnicemi. A strejda Novák hned na mně: „Tak kamaráde vylez nahoru, mám tady připravený klaničák dřeva, já ti ho budu podávat, Ty tam postavíš hranici, pak to utáhneme klínama“.

Chtěl jsem mu namítnout, že mám od lékaře doporučenou práci v dopravě a na opravě výdřevy, neodvážil jsem se ale říct to nahlas a tak jsem nakonec vylezl na výdřevu, ruce i nohy se mi třásla a bylo mně všelijak. Nakonec jsem tam za pomoci strejdy Nováka, který mně dřevo podával, postavil celou hranici. Strejda mně podal ještě několik klínů, které jsem pomocí palice natloukl do hranice a tím způsobem ji dotáhl až na strop uvolněného prostoru nad výdřevou. To už ale byl konec směny a já tím, že jsem silou vůle překonal strach,

jsem se té fobie ze závalu zbavil. Paradoxem je ale skutečnost, že po této příhodě až do propuštění do civilu, jsem se na přede- dek (havířskou práci) již nedostal a dosloužil jsem vlastně v důlní dopravě.

Noční pochodák

Bylo to na jaře 1953, kdy jsem z nějakého důvodu, který jsem již zapomněl, dostal mimořádnou propustku na sobotní vycházku do 24:00 hodin. Ostatní příslušníci naší čtyř bud' propustku na vycházku nedostali, nebo jen do 21:00 hodin. Využil jsem prodlouženou vycházku k návštěvě spolužáka z kladenského gymnázia Borise Jermana, kterého jsem po několika telefonických dotazech na různých místech (tenkrát ještě nebyly mobilní telefony) zastihl v bytě jeho snoubenky. V bytě byly ještě 2 manželské páry a i když jsem do party zapadl jako lichý (sedmý) účastník, byl jsem přijat celkem přívětivě. Povídalo se o všem možném, popíjelo a když se zábava rozproudila a já jsem si uvědomil, že jsem tam tak nějak navíc, vymluvil jsem se na propustku do 12:00 hodin a dlouhou cestu pěšky z Kladna na důl Gottwald a po 23:00 hodin jsem se rozloučil a odešel.

Do tábora jsem dorazil včas a hlásil se u dozorčího setniny přesně ve 23:50 hodin. Rychle jsem se svlékl, odskočil si ještě na záchod a ulehl do postele. Celý barák spal spánkem spravedlivých. V okamžiku, když jsem si přehodil pokrývku přes hlavu ozval se pronikavý hvizd píšťaly doprovázený hlasitým voláním „Poplach, poplach!“ Krve by se byl ve mně nadořezal, ale nezbylo nic jiného než se znovu obléci, dát dohromady plnou polní a nastoupit co nejrychleji na dvůr.

Během 10 minut byla četa nastoupena a mně zbývala poslední naděje, že po relativně rychlém nástupu bude následovat opět rozchod. To se ale nestalo. Po vyřízení pochodového útvaru padl rozkaz vpravo bok a pochodem v chod a četa vypochoďovala z tábora. Naděje umírá poslední. Doufal jsem, že na křižovatce k Vinařicům bude dán povel zastavit stát, čelem vzad, pochodem v chod a my se vrátíme do tábora. Ale nestalo se tak. V duchu jsem záviděl všem těm, kteří nedostali vycházku a v době od 20:00 do 24:00 hodin se mohli alespoň trochu vyspat. Ale i ti měli celou řadu problémů: při rychlém nástupu se nestačili vyčůrat se a teď se dožadovali přestávky na vymočení, což nebylo povoleno a tak nezbylo nic jiného než čůrat za pochodu. Jiní měli problémy s tím, že si řádně neovinuly nohy onucemi, nebo že si nezavázali tkaničky u bot apod.

V každém případě na křižovatce před Pchery jsme zabočili směrem na Vinařice a dále okolo dolu Fierlinger (dříve a nyní opět Mayrau) směrem na Libušín (Tuhaňskou ulici), z Libušína pak do Svinářova a Smečna, na kraji Smečna vpravo směr Třebechovice, Pchery a dále až na slánskou silnici do Knovíze. Za Knovízem na silnici první zastávka. Po rozkazu „zastavit stát, pohov a rozchod“ byli všichni tak utahaní, že si stačili pouze sednout na asfalt na místě, kde se zastavili, uprostřed vozovky, čímž vyděsili od Slaného příježdějícího řidiče, před kterým se za zatáčkou objevila vozovka plná sedících vojáků s plnou polní. Po krátkém

odpočinku jsme pokračovali přes Olšany až na pozemek zrušeného dolu Theodor (Kréta).

Tam konečně rozchod, postavit stany a zalehnout. Já jsem měl společný stan s Josefem Kudrnáčem, rukavičkářem z Hradce Králové, výborným kamarádem. Samozřejmě, že jsme v tu ránu usnuli.

Tím ale naše utrpení neskončilo, za necelých 5 minut opět poplach, sbalit stany a opět pochodovat. Za ranního svítání jsme dorazili do tábora na dole Gottwald a teprve teď definitivní rozchod, snídáně a zalehnout až do oběda ve 13:00 hodin. Po obědě všichni opět zalehli, přesto, že na 14:00 hodin byl vyhlášen nástup na propustky.

Jediný, kdo se postavil před kancelář byl Venca Kouba (řečený Pudink), který pak jako jediný z naší čtyř odešel na vycházku (nikdy jsem se ale nedozvěděl, jestli se s námi předtím zúčastnil nočního pochodáku nebo byl ve stavu práce neschopných).

NA PLESE V BRNĚ PO VALNÉ HROMADĚ V ROCE 2004

Karel Rozsypal a Milena Horáková

NÁVRAT DO KLECAN

Návštěva pana Karla Rozsypala v Klecanech dne 19. 4. 2009

Vzpomíná Klára Adamová

Jsem milovníkem historie a se zájmem se ve volném čase zabývám dějinami mé rodné obce Hoštice, která leží ve Středočeském kraji nedaleko městečka Klecany, kde nyní žiji. Má babička mi často vyprávěla o období 2. světové války a jak se podepsalo na zdejších kraji. Mnohokrát se zminila o leteckých útocích na blízké klecanské letiště, které bylo za války sídlem německé Luftwaffe, a vzbudila ve mně zájem o bližší poznání válečných událostí v Klecanech.

Avšak nenalezla jsem ve svém okolí nikoho, kdo by mi mohl povědět více o leteckých bojích nad oblohou Klecan. Rozhodla jsem se začátkem roku 2009 napsat na internetové stránky, věnující se válečné historii, a zde požádat zájemce o historii o poskytnutí více informací k událostem v Klecanech. Za velmi krátkou dobu jsem s velkým překvapením obdržela odpověď pamětníka, který byl přímým svědkem leteckých náletů na letiště Klecany v dubnu roku 1945.

Ten milý pán, který mě od počátku ohromil svou dokonalou pamětí a smyslem pro velmi poutavý popis vlastních zážitků, se jmenoval Karel Rozsypal. V téměř symbolický den 15. 2. 1945 přišel jako totálně nasazený člen TN do Klecan. S velkou radostí jsem navázala s panem Rozsypalem kontakt prostřednictvím elektronické pošty, v čemž měl můj velký obdiv.

Postupně mi ve svých dopisech oživil pozapomenutá místa Klecan a okolí, osudy svých kamarádů, se kterými před 65 lety v Klecanech bojoval o svůj život pod kobercovým náletem spojeneckých letadel dne 16. dubna 1945. Společně jsme si vyměnili informace

o místech, které mi pan Rozsypal popisoval s tou zvláštní nostalgií času, která vše vracela o bezmála půl století zpět. Pochopila jsem, že by jistě rád opět navštívil místa, která opustil ve zmateném víru konce války.

Dne 19. 4. 2009 jsem se s panem Rozsypalem a jeho dcerou paní Smíškovou přivítala na klecanském náměstí. Právě kvetly tulipány a já, ohromena, dostala kytici tulipánů z jeho zahrádky, o kterou se svou paní v Poděbradech pečovali. Společně s ostatními zájemci o historii jsme navštívili místní háj, kde pan Rozsypal pracoval na výkopu okopů určených pro německá letadla. Znamky jeho usilovné práce, za kterou mu byla slíbena dovolenka domů do Kladna, jsou v terénu dosud dobře patrné.

Poté jsme s panem Rozsypalem strávili velmi příjemné odpoledne, při kterém jsme s velkým zájmem a nadšením zúčastněných vyslechli jeho vyprávění. Mezi posluchači bylo i mnoho klecanských rodáků, pro které, myslím, bylo setkání s panem Rozsypalem velkým zážitkem a návratem do „mladých“ let.

Po našem přátelském setkání jsme společně dále pátrali a vydávali se po spleťtých cestách válečných událostí a vždy se zájmem očekávali zprávu a odpověď toho druhého. Bohužel, můj poslední dopis již zůstane navždy bez odpovědi. Snad bych měla poděkovat náhodě či snad historii, která mi umožnila Vás poznat a vyslechnout si Váš poutavý životní příběh a moudrost.

Především však děkuji Vám!

10. 9. 2010 – pátek	Workshop IT+ Seminář na zlepšení a zrychlení práce ve Wordu PhDr. Bc. Tomáš Svoboda, Ph.D. z ÚTRL
11. 9. 2010 – sobota	Workshop IT+ Seminář na zlepšení a zrychlení práce ve Wordu PhDr. Bc. Tomáš Svoboda, Ph.D. z ÚTRL
19. 9. 2010 – neděle	Mezikulturní komunikace & Etika soudního tlumočení PhDr. Marie Svobodová, Ph.D. Prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.
24. 9. 2010 – pátek	Workshop IT+ Seminář na zlepšení a zrychlení práce ve Wordu PhDr. Bc. Tomáš Svoboda, Ph.D. z ÚTRL
29. 9. 2010 – sobota	Workshop IT+ Seminář na zlepšení a zrychlení práce ve Wordu PhDr. Bc. Tomáš Svoboda, Ph.D. z ÚTRL
9. 10. 2010 – sobota	Česko-španělský terminologický seminář Notářské úkony PhDr. Dely Serrano, JUDr. Martin Krčma
15. 10. 2010 – pátek	Překlady pro EU Panelová diskuse – www.prekladyproeu.cz
14.–17. 10. 2010	XV. česko-německý terminologický seminář v Třešti u Jihlavy
22. 10. 2010 – pátek	Společenský večer členů KST ČR
23. 10. 2010 – sobota	Česko-anglická účetní terminologie Doc. Ing. Marcela Žárová, CSc. z VŠE Praha
23. 10. 2010 – sobota	IX. česko-francouzský terminologický seminář přednášející Michel Peltier
6. 11. 2010 – sobota	Jeronymovy dny 2010 KST ČR: Budoucnost soudního překladu a tlumočení <i>Návrh nové právní úpravy pro soudní překladatele a tlumočníky. Věcný záměr nového zákona o znalcích a tlumočnících Ministerstva spravedlnosti. Etická pravidla pro tlumočení nejen u soudu. Směrnice EP a Rady EU o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení. EULITA.</i>
13. 11. 2010 – sobota	Polsko-český terminologický seminář Renata Korpak, Ph.D.
20. 11. 2010 – sobota	Kurz pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem
4. 12. 2010 – sobota	Česko-ruský terminologický seminář

Sledujte webové stránky www.kstcr.cz

VALNÁ HROMADA KST ČR

Dne 13. března 2010 se konala v K-centru na Senovážném náměstí v Praze již 16. valná hromada KST ČR

Eva Gorgolová

V den, kdy se konala valná hromada, **konal se též praktický a daňový seminář**. Po praktickém semináři pro ty, kteří si chtěli zopakovat a ujasnit praktický výkon naší profese, tj. náležitosti překladů a tlumočení v praxi, sjednocení formální stránky překladů, účtování odměny v běžných i specifických případech a právní aspekty problematických situací, o nichž přednášely **PhDr. Ilona Šprcová** a **JUDr. et Mgr. Jana Lelková Schovancová**, se konal každoroční daňový seminář, kterého se tentokrát jako skvělá přednášející ujala paní **Ing. Foukalová**, členka prezidia Komory daňových poradců ČR – hlavní body přednášky naleznete v jejím příspěvku dále.

Valnou hromadu zahájila paní Jana Lelková Schovancová v 15.15 hod. minutou ticha za nedávno zesnulého zakladatele a prvního předsedu představenstva Komory JUDr. Karla Rozsypala.

Zprávu dozorcí rady přednesla její předsedkyně paní **Alena Jakubičková**.

Podrobný zápis z této schůze, kterou vypracovala paní Jana Lelková Schovancová, členové KST ČR naleznou jako přílohu tohoto čísla Soudního tlumočníka.

A. Jakubičková, předsedkyně dozorcí rady KST ČR

V popředí dlouholetá členka Komory, ruštinářka M. Hrabáková a jedna z prvních absolventů ÚTRL, francouzštinářka J. Brajerová

U předsednického stolu zleva doprava: D. De Blasio Denčíková, I. Šprcová, R. Hujer; bývalá předsedkyně KST ČR J. Lelková Schovancová a G. Lakoš

OBEČNÝ SEMINÁŘ O BUDOUCNOSTI PŘEKLADATELSKÉ PROFESE

O nových trendech při překládání, o počítačem podporovaném překladu a každodenní práci překladatelů u Generálního ředitelství pro překlady Evropské komise

Eva Gorgolová

Ve spolupráci se Zastoupením Evropské komise v ČR a Ústavem translatologie FF UK jsme v sobotu 6. února 2010 uspořádali další z řady obecných seminářů, tentokrát na téma „**Budoucnost překladatelské profese a jak fungují nástroje počítačem podporovaného překladu u institucí Evropské unie**“. Seminář se konal v prostorách Zastoupení Evropské komise v ČR, Jungmannova 24, Praha 1. Přednášejícími byli **Mgr. Martina Pelešková** z Generálního ředitelství pro překlady a **PhDr. Bc. Tomáš Svoboda, Ph.D.** z Ústavu translatologie FF UK.

Pan Tomáš Svoboda představil nové trendy při překládání, zejména počítačem podporovaný překlad a jak se mění postavení překladatelů na trhu. Dále pak hovořil o proměně sekundární komunikační situace v široce pojatém překladatelském procesu a nové podobě vlastního procesu překladu.

Ve druhé části semináře, který byl plně obsazen, neb byl o něj veliký zájem, na něj navázala paní Martina Pelešková, která jeho slova potvrdila, neboť stejně jako pan Tomáš Svoboda několik let překládala pro EU, kde se bez nástrojů CAT neobejdou. Seznámila nás podrobně, i s ukázkami, s tím, jak fungují nástroje počítačem podporované překlady a automatizace správy dokumentů (workflow management a file management) u Generálního ředitelství pro překlady Evropské komise a jak se každodenně používají. Zároveň zdůraznila, že překladatelé institucí EU se musí stále vzdělávat a aktualizovat své dovednosti potřebné pro svou práci. Každý pracovník je povinen na sobě neustále

Martina Pelešková z Generálního ředitelství EK pro překlady

pracovat. Další vzdělávání je nezbytné a k tomu jim slouží široký výběr z interních i externích školení. Dále nás pak seznámila s překladatelskými paměťmi a systémem Euramis (European advanced multilingual information system), který poskytuje celou řadu služeb v oblasti zpracování textu.

Zájem účastníků o nové trendy při překládání byl evidentní

KURZ PRO UCHAZEČE O JMENOVÁNÍ SOUDNÍM TLUMOČNÍKEM

Nezvykle vysoký počet zájemců z celé republiky na v pořadí již pátém semináři

Mgr. Jitka Oleárníková

V sobotu 17. dubna se v příjemných prostorách Justiční akademie v Praze konal v pořadí už pátý kurz pro uchazeče o jmenování soudním tlumočníkem. Tentokrát se ho zúčastnil nezvykle vysoký počet zájemců – byla jich téměř stovka z celé republiky. Seminář sestává z několika hlavních bloků, přičemž nejdůležitějším z nich je vždy vystoupení **místopředsedy Krajského soudu v Praze Mgr. Luboše Dörfla**. I při tomto celodenním semináři se jednak věnoval otázce kvalifikačních předpokladů pro výkon funkce soudního tlumočníka, ale zejména pak v bohaté diskusi fundovaně odpovídal na dotazy, které se týkaly dosavadní právní úpravy o soudních znalcích a tlumočnících, a především pak i o připravovaném věcném záměru zákona o znalcích a tlumočnících. Z vlastní praxe také

doplnil zkušenosti z praktické spolupráce s tlumočnickými z pohledu soudů.

Bylo rozhodně velkým přínosem, že se semináře také zúčastnila vedoucí oddělení znalců Krajského soudu v Praze **Mgr. Kateřina Pivoňková**, která bez váhání odpovídala na všechny dotazy administrativně-technického rázu – např. jak správně vést tlumočnický deník, kdo a jak jmenuje tlumočníky, jaké náležitosti musí překladatelský či tlumočnický úkon splňovat, jaké je správné znění tlumočnické doložky. Účastníci semináře se v samostatném bloku také dozvěděli, jak překladatelský či tlumočnický úkon účtovat a co je nutné při vyúčtování zohlednit. Seminář proběhl ve velmi příjemné atmosféře.

ITALSKÁ TERMINOLOGIE V PRÁVU EVROPSKÉ UNIE A ITALSKÝ PRÁVNÍ ŘÁD

První seminář svého druhu v ČR se konal pod záštitou velvyslance Italské republiky v Praze, Jeho Excellence pana Fabia Pigliapoco

Dagmar De Blasio Denčíková

Italštináři si tentokrát přišli na své – Komoře soudních tlumočnicků ČR se nejen konečně povedlo uspořádat italský seminář, ale zvolené téma bylo natolik aktuální a přitažlivé, že velvyslanec Italské republiky v Praze, Fabio Pigliapoco s radostí poskytl záštitu a dokonce se osobně přednášky zúčastnil. Seminář se konal v sobotu 6. března 2010 v prostorách K-centra na Senovážném náměstí v Praze z iniciativy členky představenstva Komory Dagmar De Blasio Denčíkové. Dostavila se celá řada posluchačů z Čech a Moravy, ze Slovenska i Itálie.

Kromě tématu přispěla k úspěchu také vysoká kvalita přednášky. Účastníci měli tu čest si vyslechnout **Paolu Mariani**, advokátku a vysokoškolskou profesorku z jedné z nejproslulejších vysokých škol v Itálii – Università Bocconi v Miláně. Paní profesorka Mariani kromě toho, že vyučuje právo Evropské unie a mezinárodní soukromé právo, je činná také jako akreditovaný vědecký pracovník v oblasti mezinárodního ekonomického práva. Dříve učila na univerzitách v Bergamu, Pavii a Miláně (Università degli Studi di Milano). Jako vědecký pracovník přednášela na speciálních témata na různých vysokých školách v Itálii i zahraničí; např. v Rakousku na Vídeňské univerzitě, ve Švýcarsku na Univerzitě v Losanne, v Argentině na Univerzitě Mar del Plata a na Univerzitě v Buenos Aires. Je autorkou mnoha odborných publikací a přednáší nejen v italštině, ale i angličtině a francouzštině.

Paní profesorka Mariani mluvila o **rolí práva Evropské unie v národních právních řádech**, o tom, že evropští občané jsou dnes přímými příjemci práva, které se v Evropské unii neustále tvoří a mají plnou právní ochranu národních a unijních soudů, i o tom, že Lisabonskou smlouvou skončil dualismus Evropského společenství a Evropské unie. Legislativní úkony jsou závazné, mají přímé účinky a není již nutné zprostředkování členskými státy. K dnešnímu dni má Evropská unie 27 států a **23 úředních**

Italský velvyslanec v Praze J.E. Fabio Pigliapoco a D. De Blasio Denčíková, organizátorka semináře

Paola Mariani, advokátka a vysokoškolská profesorka z Univerzity Bocconi v Miláně

jazyků. Italština původně patřila mezi pracovní jazyky unie, ale časem ztratila svoji roli. Je to škoda, protože právě právní terminologie má své kořeny ve starém Římě. Dnes jsou pracovními jazyky pouze angličtina, francouzština a němčina, ale jak němčina, tak dokonce i francouzština se pomalu z této role vytrácí. Předpisy a legislativní úkony jsou však publikovány **ve všech úředních jazycích** a všechny tyto jazykové verze mají sílu originálu.

Soudní překlad v evropském právním prostoru má nesmírný význam. Unie vzájemným uznáváním soudních a mimosoudních rozhodnutí **ve věcech občanských** usnadňuje přístup občanům ke spravedlnosti, kteří musí mít možnost uplatňovat svá práva za stejných podmínek jako na vnitřním trhu. Mezi nástroje právní spolupráce patří soudní překlady. Překlad ověřuje osoba k tomu oprávněná v jednom ze členských států. Pro uznání a výkon soudního rozhodnutí se musí listiny překládat v případě, že o to příslušný orgán požádá. Ale listiny, které soud považuje za nezbytné pro získání důkazů, musí být úředně přeloženy do jazyka toho

D. De Blasio Denčíková představuje vzácné hosty, mezi nimiž byl i Gianni Pastorelli, obchodní atašé z Italského velvyslanectví

orgánu, od něž se vyřízení požaduje. Doručovací listiny musí být sepsány v jazyce, kterému adresát rozumí, nebo v úředním jazyce státu, kam má být listina doručena, nebo musí být do takového jazyka přeloženy. V případě, že překlad chybí, adresát je oprávněn listinu odmítnout.

Na webových stránkách Evropského soudního atlasu ve věcech občanských jsou k dispozici jednotné on-line formuláře, které lze zobrazit v různých unijních jazycích, nebo po vyplnění, např. v češtině, automaticky převést do jiného jazyka: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_cs.htm.

Soudní překlad v právním řádu Itálie podléhá jiným pravidlům, než je tomu v Česku. Také v Itálii se samozřejmě překlad stává úřední listinou pouze pokud je ověřený. Avšak na rozdíl od Česka, překladatel, nebo **jakákoli osoba**, která vezme na sebe odpovědnost za překlad, musí před soudem nebo před notářem pokaždé složit slib v tomto znění: „Přisahám, že jsem dobře a věrně postupoval při úkonech, které mi byly svěřeny za účelem, aby soud poznal pravdu“. Také originál veřejné listiny, která má být použita v jiném státě, musí být ověřen. Dříve byla nutná tzv. superlegalizace vystavovaná příslušnými státními orgány a zastupitelskými úřady, ale v roce 1961 mnohé státy přistoupily k Haagské úmluvě, která zrušila superlegalizaci a zavedla jednotnou ověřovací doložku Apostille, kterou se zjednodušil proces ověřování veřejných listin. EU nevyžaduje superlegalizaci – filosofie členských států stojí na vzájemné důvěře.

Paní profesorka Mariani nakonec seznámila účastníky s **italským právním řádem** založeným na ústavě, která je základním zákonem státu. Italská ústava má, na rozdíl např. od anglické, pevnou písemnou formu. Dále ilustrovala posluchačům **prameny**

Zcela zaplněný sál K-centra v Praze s obrazy výtvarníka Státní opery Jaroslava Tomse

italského práva a organizaci italského soudnictví. Podrobné informace na toto téma lze získat na webových stránkách Evropské soudní sítě http://ec.europa.eu/civiljustice/org_justice/org_justice_ita_cs.htm.

Následovala živá debata ve velice příjemné atmosféře, umocněné italskými zákusky a vynikajícím italským esprem, které zdarma poskytla společnost SWEETCOFFEE s.r.l. (www.sweet-coffee.cz). Vělel díky nejen paní profesorce Mariani, ale i všem zúčastněným.

*Je naší povinností upozornit zúčastněné i čtenáře na závažné nedostatky v českém překladu **Organizace italského soudnictví** stažené v dobré víře z výše uvedených webových stránek Evropské komise – Evropské soudní sítě, které byly zjištěny až dodatečně. Prosíme proto všechny kolegy, aby s těmito materiály zacházeli obezřetně. Kolegové z JTP kvůli těmto nedostatkům zaslali již protestní notu Evropské komisi.*

Z DAŇOVÉHO SEMINÁŘE KONANÉHO DNE 13. 3. 2010

Přehled nejdůležitějších upozornění pro tlumočníky a překladatele

Ing. Alena Foukalová

Cestovní a jiné náhrady přijaté od objednavatelů

Obecně platí, že na cestovní náhrady, jejichž režim vyplácení je upraven v zákoníku práce, mají nárok pouze zaměstnanci, v určitých případech společníci a statutární orgány. Všechny ostatní osoby si pochopitelně mohou v jakémkoli obchodním vztahu náhrady cestovního sjednat, na tyto už je však pohlíženo v úplně jiném režimu zdanění i účtování. Jejich příjem není u příjemce osvobozen od daně z příjmů (jako tomu je u zaměstnance) a jejich výplata, pokud není u objednatele smluvně sjednána, nemusí být nutně daňovým výdajem. Platí to i pro jakékoli jiné náhrady typu stále ještě používané „náhrady za ztrátu času“ apod. Pokud tyto cestovní náhrady neplatíte a platí je objednatel, pořád je to Váš příjem, pouze v tomto případě nepeněžitý, nicméně zdanitelný.

A. Foukalová, členka prezidia Komory daňových poradců ČR

Doporučuji proto dodržovat postup, kdy se náhrada případných cestovních výdajů uplatňovaná vůči objednateli stane součástí Vaší fakturace za služby a tyto výdaje si pak uplatnit ve svých daňových výdajích prostřednictvím dokladu o vyúčtování pracovní cesty.

Příklad:

Tlumočník letí služebně tlumočit pro objednatele do Paříže. Nejčistší variantou je situace, kdy si tlumočník sám zaplatí letenku a ubytování včetně souvisejících vedlejších výdajů a pak toto vyfakturuje objednateli. Stává se, že objednatel vše zajistí i hradí, pak může tlumočník na fakturu za tlumočení vyúčtovat:

- náhrada za letenku, ubytování, taxi atd. 20 000 Kč
- uhrazeno přímo objednatelem - 20 000 Kč

Předpokladem je pak skutečnost, že tlumočník od objednatele obdrží doklady o úhradě (letenku vč. palubních lístků osvědčujících uskutečnění cesty, fakturu z hotelu na jméno tlumočníka, účtenku taxi apod.). Tlumočník tedy zaúčtuje do příjmů úhradu CELÉ faktury, proti tomu do svých výdajů dá vlastní cestovní výdaje.

Tento postup je správný mimo jiné také z pohledu sledování obrotu pro povinnou registraci k DPH.

Jiný režim mají cestovní náhrady pouze v případě, že s Vámi objednatel uzavře dohodu o provedení práce, na jejímž základě se stanete z pohledu zákoníku práce zaměstnancem. Pak Vám cestovní náhrady náleží, jsou-li v dohodě sjednány, a u objednatele, zde zaměstnavatele, jsou daňovým výdajem, u Vás jsou příjmem osvobozeným od daně z příjmu. Zaměstnavateli jste ovšem povinni je vyúčtovat. Příjem z dohody o provedení práce zdaňuje zaměstnavatel jako plátce daně do výše 5 000 Kč srážkovou daní, která je konečná a nikde se dále nezúčtovává, zároveň už se tento příjem neuvádí do daňového přiznání. Částku nad 5 000 Kč zaměstnavatel zdaňuje a odvádí zálohou na daň ze závislé činnosti. Takovýto příjem pak uvedete do svého přiznání pod příjmy podle § 6 a podle potvrzení zaměstnavatele si započtete na celkovou daňovou povinnost daň, kterou za Vás odvedl. Příjmy z dohod o provedení práce nepodléhají sociálnímu a zdravotnímu pojištění, zároveň platí, že na tyto dohody můžete odpracovat pouze 150 hodin za rok u jednoho zaměstnavatele.

Pokud podnikáte v bytě či rodinném domě a máte tam prokazatelně „koutek“, kde máte pracovní stůl, počítač či přímo místnost-kancelář, smíte si do výdajů dát poměrnou část výdajů spojených s držbou bytu či domu. Zpravidla se poměr vypočítává poměrem celkové podlahové plochy bytu a podlahové plochy určené k podnikání. Nezapomeňte v tomto případě reagovat změnou přiznání k dani z nemovitostí, kde tuto plochu určenou k podnikání uvedete.

Pro rok 2010 byly změněny výdajové paušály pro tlumočníky (obecně pro příjmy osob z jiného podnikání bez živnostenského oprávnění) zpět na úroveň 40 %. V roce 2010 si odečtete na dítě 11 604 Kč.

DPH

Počínaje 1. lednem 2010 platí nová právní úprava: pokud poskytnete službu do zahraničí (tj. překlad nebo tlumočení osobě, která je zahraničním podnikatelem a nemá na území ČR provozovnu), musíte se dnem poskytnutí této služby zaregistrovat jako plátce DPH a následně se jako plátce DPH chovat.

Pokud má zahraniční firma u nás provozovnu – organizační složku – která má české IČO, pak není zahraniční podnikatel a poskytnutím služby této provozovně se plátcem DPH nestanete.

Poskytnete-li službu soukromé osobě (obecně nepodnikateli), např. tlumočíte-li na svatbě cizímu státnímu příslušníkovi, povinnost registrace k DPH odpadá.

Specifikem by se mohlo zdát poskytnutí služby zahraničnímu zastoupení cizího státu (konzulátu). Zde se domnívám, že je rozhodující skutečností fakt, že tento zahraniční konzulát má na území ČR své sídlo – z pohledu Vaší možné povinné registrace jde tedy o tuzemskou osobu, nejde o poskytnutí služby mimo území ČR a povinnost registrace k DPH zde nevzniká.

Při vystavování daňových dokladů dejte pozor na datum jejich vystavení: obecně jste povinni je vystavit nejpozději do 15 dnů ode dne uskutečnění zdanitelného plnění. Můžete je vystavit i před tímto dnem, pak je DUZP dnem vystavení dokladu. Pokud např. celý měsíc uskutečňujete tlumočení pro jednoho objednatele, můžete všechna plnění vyúčtovat na konci měsíce v jednom daňovém dokladu s datem uskutečnění posledním dnem v měsíci.

Účetní versus daňové doklady

Daňový doklad vystavuje pouze plátce DPH a musí dle zákona o DPH obsahovat následující náležitosti:

- a) obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání plátce, který uskutečňuje plnění,
- b) daňové identifikační číslo plátce, který uskutečňuje plnění,
- c) obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání osoby, pro kterou se uskutečňuje plnění,
- d) daňové identifikační číslo, pokud je osoba, pro kterou se uskutečňuje plnění, plátcem,
- e) evidenční číslo daňového dokladu,
- f) rozsah a předmět plnění,
- g) datum vystavení daňového dokladu,
- h) datum uskutečnění plnění nebo datum přijetí úplaty, a to ten den, který nastane dříve, pokud se liší od data vystavení daňového dokladu,
- i) jednotkovou cenu bez daně, a dále slevu, pokud není obsažena v jednotkové ceně,
- j) základ daně,
- k) základní nebo sníženou sazbu daně nebo sdělení, že se jedná

o plnění osvobozené od daně, a odkaz na příslušné ustanovení tohoto zákona,

l) výši daně zaokrouhlenou na nejbližší měnovou jednotku v oběhu, popřípadě uvedenou v haléřích.

Účetní doklad vystavuje neplátce DPH (např. nazvaný faktura, vyúčtování atd.) musí obsahovat:

- a) označení účetního dokladu,
- b) obsah účetního případu a jeho účastníky,
- c) peněžní částku nebo informaci o ceně za měrnou jednotku a vyjádření množství,
- d) okamžik vyhotovení účetního dokladu,
- e) okamžik uskutečnění účetního případu, není-li shodný s okamžikem podle písmene d),
- f) podpisový záznam osoby odpovědné za účetní případ

Při kontrole Vašeho účetnictví či daňové evidence se Vám může stát, že po Vás bude chtít finanční úřad účetní záznamy v elektronické podobě (formáty .doc, .xls, .pdf a jiné), pokud účetnictví či daňovou evidenci vedete na počítači. Má na to právo, takže nezapomeňte uchovávat účetní záznamy takovým způsobem, abyste je byli schopni finančním kontrolorům tři roky zpátky předložit. Pokud vedete „peněžní deník“ ručně, takovou povinnost nemáte.

VIII. ČESKO-FRANCOUZSKÝ TERMINOLOGICKÝ SEMINÁŘ

Seminář pro tlumočníky francouzského jazyka se konal 13. února 2010 v prostorách JTP v Praze

Mgr. Jana Klokočková

Přednášel Pierre Brouland, který vyučuje francouzskou obchodní terminologii na VŠE v Praze. Tématem byla, jak jinak, terminologie francouzského obchodního práva a smlouvy. Pierre Brouland jako vždy zaujal všech 26 zúčastněných tak, že ani na sekundu nezalitovali, že dali přednost sebevzdělávání před jiným víkendovým programem.

Díky Pierru Broulandovi jsme si obohatili nejen terminologickou zásobu, ale i rozšířili přehled o současných novinkách v souvislosti francouzské legislativě a realitách.

Díky patří jak přednášejícímu, tak pořadatelům z KST ČR.

Francouzština na internetu

Pravopis:

<http://www.leconjugueur.com>

– na této stránce virtuální časovač vyčasuje jakékoliv francouzské sloveso

– báječná pomůcka, pokud nemáte po ruce slovník, nebo vám nějaká forma zrovna vypadne z hlavy.

Gramatika a pravopis:

<http://membres.lycos.fr/clo7/grammaire/grammair.htm>

Placení daní a pojistného

Od 1. 1. 2010 platí, že se za den platby daně a pojistného považuje den, kdy jsou peníze připsány ve prospěch účtu příslušné instituce. To znamená, že musíte dát příkaz k úhradě daně či pojistného alespoň dva pracovní dny před termínem, kdy mají být zaplacený.

Sociální pojištění

Novou výši záloh na sociální pojištění 2010 budete platit až po podání přehledu. Splatné jsou do 20. dne následujícího měsíce. Přehled se podává do 30 dnů, kdy MĚLO být podáno přiznání (tedy buď od 31. 3. nebo 30. 6.), doplatek pojistného je splatný do 8 dnů po podání přehledu. Minimální záloha pro OSVČ je 1731 Kč.

Zdravotní pojištění

Novou výši záloh na zdravotní pojištění 2010 budete platit po podání přehledu, minimální zálohu však už za leden 2010 (zvedla se z 1590 Kč na 1601 Kč). Splatné jsou postaru, tedy od 1. dne měsíce, za který se platí, do 8. dne následujícího měsíce. Nedoplatek zdravotního pojištění je splatný do osmi dnů po PODÁNÍ daňového přiznání, tedy bez ohledu na podání přehledu.

– zde najdete k pravidlům francouzštiny všechno od interpunkce až po stavbu věty a časovou souslednost.

Pravidla francouzské typografie:

<http://www.planete-typographie.com>

– toto je opravdové kulturní dědictví.

Výkladový slovník:

http://www.lexilogos.com/francais_langue_dictionnaires.htm

– rozsáhlý a obsáhlý výkladový slovník se synonymy, etymologií atd.

Neologismy:

<http://www.patrimoine-de-france.org/mots/mots-neo-1.html>

– aneb jak se francouzština obohacuje a kodifikuje.

ANGLIČTINÁŘI SE SEŠLI JIŽ PO JEDENÁCTÉ V HLUBOKÉ NAD VLTAVOU

XI. česko-anglický terminologický seminář pro tlumočníky a překladaatele se konal ve dnech 23. až 25. dubna

Mgr. Catherina Van den Brinková Štifterová

Místem konání semináře byl tradičně Parkhotel Hluboká v Hluboké nad Vltavou. Seminář probíhal pod záštitou pana **Ing. Tomáše Jirsy**, starosty města Hluboká nad Vltavou, a organizačně ho celý, také tradičně, zajišťovala Eva Gorgolová, místopředsdkyně Komory soudních tlumočnicků. S organizací paní Gorgolové pomáhala Mirka Černá, sekretářka Komory soudních tlumočnicků. Pan starosta přišel účastníky první večer pozdravit a informoval je o tom, co je v Hluboké od posledního semináře nového. Účastníkům mnoho času na poznávání okolí však nezbyvalo, protože program byl skutečně bohatý a čas byl maximálně využitý od časného rána až do večera. Hned první večer jsme také měli možnost shlédnout film o tlumočení pro instituce EU od roku 1957 a o přijímacích zkouškách pro tlumočníky, kteří by chtěli pracovat pro instituce EU.

Na letošním semináři jsme měli příležitost vyslechnout fundované a zajímavé přednášky paní **Pamely Jo Lewis**, která řadu let působila jako soudkyně a advokátka v USA a od roku 2007 působí jako lektorka na Palackého univerzitě v Olomouci. První přednáška byla zaměřená na aspekty právního jazyka se zaměřením na rozdíly mezi angličtinou a češtinou, a to jak z hlediska syntaxe, tak i z hlediska specifického lexika. Teoretický nástin byl vždy doplněn četnými příklady z praxe. Posluchači se mimo jiné dozvěděli o reformách právního jazyka ve prospěch „příjemců“ bez právního vzdělání. Takové reformy bychom všichni určitě přivítali i u nás. V dalších vstupech Pamela s účastníky probírala nejruznější příklady právních dokumentů a zbyl i čas na kvíz, do kterého se ve skupinkách zapojili úplně všichni.

Po Pamele následovala přednáška paní **PhDr. Marty Chromé, Ph.D.**, vedoucí katedry jazyků na Právnické fakultě UK v Praze. Paní Chromou již účastníci znají z minulých let, ale její přednášky vůbec nepozbyly na zajímavosti, informativnosti a hlavně přínosnosti pro naši praxi. Sobotní přednáška byla věnována civilnímu řízení a nedělní dopoledne bylo věnováno terminologii parlamentních a obecných voleb. Dostalo se nám srozumitelného vysvětlení obsahu pojmů z této oblasti a adekvátních ekvivalentů v angličtině. Jedno z témat, totiž procesní terminologii exekučního řízení, paní Chromá nestihla probrat, a tak se máme na co těšit na příští rok.

V sobotu před rautem, na který jsme se také všichni těšili, proběhla ještě přednáška pana Ing. L. Jankovicse ze společnosti STAR Group na téma překladu podporovaného počítačem. Pan Jankovics seznámil přítomné s hlavními funkcemi a možnostmi, které uživatelům nabízí software Transit NXT. Raut proběhl, jako vždy, v příjemné atmosféře. Představuje totiž báječnou příležitost popovídat si s kolegy a kolegyněmi, se kterými jsme se dlouho neviděli, ať už o práci nebo jen tak.

Starosta města Hluboká nad Vltavou Tomáš Jirsa vítá angličtináře

Pamela Jo Lewis, soudkyně a advokátka v USA, dnes lektorka na Palackého univerzitě v Olomouci a Marta Chromá, vedoucí katedry jazyků na Právnické fakultě UK v Praze

Soustředění účastníci semináře

J. Kubáček, politolog a analytik

Nedělní dopoledne pak bylo věnováno politice. **PhDr. Jan Kubáček**, politolog a analytik, kterého účastníci semináře znají z minulého roku a samozřejmě z jeho výstupů v médiích. Pan Kubáček nám poutavým způsobem vysvětlil, jak se vybírají nej-mocnější muži světa jako např. prezident USA.

Závěrem už snad jen dodám, že ten víkend nesmírně rychle utekl a že seminář se po všech stránkách povedl. Lví podíl na úspěchu semináře má **Eva Gorgolová**, které patří náš dík. Odesli jsme si spoustu poznatků, vzpomínky na příjemný víkend a navíc užitečná skripta, ze kterých můžeme čerpat inspiraci např. pro srozumitelně psanou „právníčinu“.

ČEŠTINA NEJEN PRO TLUMOČNÍKY A PŘEKLADATELE

Pokračování oblíbeného cyklu seminářů o českém jazyce PhDr. Anny Černé z Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR

Ing. Evžen Barnoki

V sobotu 15. května 2010 se v prostorách Justiční akademie na známé adrese Hybernská 18 v Praze uskutečnil tradiční **seminář o českém jazyce**, na kterém **PhDr. Anna Černá** z Ústavu pro jazyk český AV ČR erudovanou a přitom přístupnou a vtipnou formou upozorňovala na různé nuance užívání českého jazyka.

Účast na semináři, navazujícím na oblíbený cyklus, byla hojná, o čemž svědčila nejen prezenční listina, ale především prakticky plný sál.

Seminář byl tématicky rozdělen do dvou částí. První část byla věnována **jazyku právních textů**. V této části se probírala problematika poměrně častých nešikovných formulací, ze kterých vybíráme: dvojznačnost (př. Autobusy nahradily vlaky – kdo co nahradil?), slovosledné chyby (př. Přijela na svém manželovi vymáhat peníze – zajímavá představa). Vysvětleny byly různé mluvnické pojmy, ze kterých vybíráme dále: anakolut – porušení větné stavby (př. Muži potkali uprchlého, po kterém už rok pátrá policie, a je na něho vydán zatykač), zeugma – zanedbání dvojí vazby (př. Můžeme dát příkaz k omezení nebo úplné zastavení zdroje), atrakce – jiný tvar slova (př. Ke stovkám nakaženým žákům přibyl i vězňové z místní věznice). Pozor je třeba si dát i na správné užívání slov: „ustavit a ustanovit“, „efektní a efektivní“. Také je nutné si připomínat, že používání spojení „by jsem“, „bysme“, „by jsme“ apod. není správné (spisovně je „bych“, „bychom“ atd.). Nezapomínejme, že čeština zná „anebo“ (nikoliv „a nebo“). Poměrně velký prostor byl v rámci právních textů věnován psaní číslovek. Správně se píše „do 8 dnů“, „do 15 dnů“ apod. (nesprávně „do 8mi dnů“, „do 15ti dnů“, „do 15-ti dnů“ aj.). V případech přídavných jmen se správně píše „6procentní“ i „6%“, „4násobný“, „100letý“ atd. (nesprávně je „6ti procentní“, „4-násobný“, „5-ti dveřový“ aj.).

V rámci semináře byla také vedena diskuse týkající se **tématu rovných příležitostí**, tedy tématu dnes poměrně často vzpomínanému a diskutovanému. Na semináři byla v této souvislosti zmíněna publikace „Kultura genderově vyváženého projevu“ autorem J. Valdrou, B. Knotkové-Čapkové a P. Paclíkové, se kterou je možné se seznámit na adrese: http://www.msmt.cz/uploads/Skupina_6/Gender_prirucka.pdf.

A. Černá z Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR

Hodně dotazů zaznívalo z řad posluchačů v zaplněném sále Justiční akademie v Praze

E. Gorgolová, místopředsdkyně KST ČR, děkuje jménem Komory paní přednášející

Paní doktorce Anně Černé ještě touto formou děkujeme za zajímavá a populárně podaná témata. No a nám ostatním doporučuji sledovat webové stránky Komory: <http://www.kstcr.cz/akce-kst-cr/>, abychom se včas informovali o připravovaných akcích, protože kapacita přednáškového sálu není neomezená, a mohlo by se stát, že by nám nějaká zajímavost (například další seminář o češtině) mohla uniknout i kvůli přeplněnému sálu.

ZPRÁVA O PŘÍNOSNÉM III. UKRAJINSKO-ČESKÉM TERMINOLOGICKÉM SEMINÁŘI

Seminář pořádaný Komorou soudních tlumočnicků ČR a Ústavem slavistiky FF MU byl tentokrát zaměřen na terminologii trestního práva a transkripci

Mgr. Oxana Gazdošová, Ústav slavistiky FF MU v Brně

V sobotu 22. května 2010 se na Filozofické fakultě konal III. ukrajinsko-český terminologický seminář, kterého se zúčastnilo přibližně 35 překladatelů, tlumočnicků, studentů, doktorandů i vyučujících ukrajinského jazyka.

R. Hujer, člen představenstva KST ČR

Po zahájení akce **Mgr. Romanem Hujerem**, zástupcem KST ČR, uvítala přítomné jménem Ústavu slavistiky FF MU **doc. Halyna Myronova, CSc.** Poté se slova ujal čestný host, vicekonzul pan **Myroslav Kastran**, z ukrajinského konzulátu v Brně. Ve svém proslovu mj. popřál účastníkům hodně zdaru v jejich práci, a to i jménem Velvyslanectví Ukrajiny, které poskytlo semináři organizační a finanční podporu.

Následoval příspěvek **dr. Miroslava Grossmanna** věnovaný klientelismu, ukrajinskému organizovanému zločinu i kriminálnímu slangu, tzv. feně. Přednášející uvedl řadu zajímavých údajů a informací.

Poté vystoupila **prof. Ljudmyla Symonenko, CSc.**, z Terminologického oddělení Ústavu ukrajinského jazyka Ukrajinské akademie věd s přednáškou *Проблеми мовної норми в Кримінальному кодексі України* (Problémy jazykové normy v Trestním zákoníku Ukrajiny), v níž upozornila na gramatické a stylistické prohřešky proti pravidlům spisovné ukrajinštiny a rovněž krátce představila konzultační práci lingvistické komise při utváření ukrajinského Trestního zákoníku.

Na ni tematicky navázal **JUDr. Marek Fryšták, Ph.D.**, z Právnické fakulty MU, který ve svém rozsáhlém příspěvku seznámil účastníky se *Změnami v novém Trestním zákoníku*. Přítomní ocenili přehlednou powerpointovou prezentaci, a zejména pak názornost výkladu, jenž obsahoval spoustu příkladů a podrobné vysvětlení termínů (např. přečin, zločin, provinění, srozměnění, společenská škodlivost, účastenství na trestném činu). Užitečnost a potřebnost takové přednášky potvrzuje i fakt, že po závěru semináře padl návrh pořádat pro překladatele a tlumočníky samostatné kurzy věnované terminologii jednotlivých právních odvětví.

Odpoledne pokračoval program praktickou částí, v níž vedoucí ukrajinistiky FF MU **doc. Halyna Myronova, CSc.**, uvedla příklady z terminologie trestního práva, jejichž překlad činí potíže. Účastníci o uvedených jevech živě diskutovali a rovněž navrhovali své překladové varianty.

Dále následoval blok věnující se přepisu vlastních jmen a zeměpisných názvů a rozboru chybných přepisů v překladech z pohledu tlumočnicků, který vedli zkušení překladatelé **Mgr. Eva Reutová** a **Mgr. Miroslav Ottomanský**. K nim se svým komentářem připojila i **Mgr. Elena Opletalová** z Univerzity Palackého v Olomouci, jež se transkripcí zabývá i na vědecké úrovni. Na semináři bylo k dispozici také vyjádření Ministerstva vnitra ČR k transkripcím vlastních jmen z ukrajinského jazyka, s nímž byli účastníci seznámeni. Po příspěvku proběhla diskuse jak o zmíněném dokumentu, tak i o nové podrobnější transkripční tabulce, kterou vypracovali E. Reutová a M. Ottomanský. Přítomní podpořili návrh poslat doplněnou transkripční tabulku ke schválení Ministerstvu vnitra.

Seminář uzavřela svým vystoupením **prof. Ljudmyla Symonenko, CSc.**, v němž vylíčila současný stav ukrajinské terminologie a představila nejnovější terminologické slovníky.

Zájem a spokojenost účastníků je základním předpokladem i příslibem pro další pokračování Ukrajinsko-českého terminologického semináře, ať už v Brně či v Praze.

O přepisech nelatinských znaků se můžete dozvědět více z korespondence mezi Komorou soudních tlumočnicků a Ministerstvem vnitra, kterou otiskujeme v rubrice „Co vás může zajímat“ (viz str. 35).

Zleva doprava: M. Grossmann, soudní tlumočnick ruského jazyka a publicista, L. Symonenko, terminologické oddělení Ústavu ukrajinského jazyka Ukrajinské akademie věd, H. Myronova, Ústav slavistiky MU v Brně, M. Kastran, vicekonzul Ukrajinského konzulátu v Brně

SLOVNÍK ROKU 2010

Cena Slovník roku 2010 udělena

Zdroj JTP

Do 16. ročníku soutěže pořádané Jednotou tlumočnicků a překladatelů (JTP) bylo přihlášeno 87 titulů (viz: http://www.jtpunion.org/spip/rubrique.php?id_rubrique=64). Odborná porota, složená ze zástupců všech profesních překladatelských a tlumočnických organizací z České a Slovenské republiky a dalších odborníků, zasedala 8. února 2010.

Hlavní cenu SLOVNÍK ROKU 2010 získal :

Heřman, Karel – Blažejová, Markéta – Goldhahn, Helge a kol.: NĚMECKO-ČESKÝ SLOVNÍK FRAZEOLOGISMŮ A USTÁLENÝCH SPOJENÍ / DEUTSCH-TSCHECHISCHES WÖRTERBUCH DER PHRASEOLOGISMEN UND FESTGEPRÄGTEN WENDUNGEN, C.H.Beck, Praha 2010.

(Cena je spojena s finanční odměnou 20 000 Kč, kterou věnuje JTP).

Na dalších místech se umístily:

2. Majtán, Milan a kol.: HISTORICKÝ SLOVNÍK SLOVENSKÉHO JAZYKA, I–VII, Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV a VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1991–2008.

3. Čermák, František a kol.: SLOVNÍK ČESKÉ FRAZEOLOGIE A IDIOMATIKY. 1. PŘIROVNÁNÍ. 2. VÝRAZY NESLOVESNÉ. 3. VÝRAZY SLOVESNÉ. 4. VÝRAZY VĚTNÉ, LEDA, Voznice 2009.

a

Zuzana Holá: ČESKO-ŠPANĚLSKÝ ODBORNÝ SLOVNÍK, Computer Press, Brno 2009.

Cena poroty za překladový slovník:

Zuzana Holá: ČESKO-ŠPANĚLSKÝ ODBORNÝ SLOVNÍK, Computer Press, Brno 2009.

(Cena je spojena s finanční prémie 10 000 Kč, kterou věnuje Asociace konferenčních tlumočnicků ASKOT).

Na dalších místech:

2. Kwon, Jaeil – Kim, Kyuchin – Kim, Inchon: ČESKO-KOREJSKÝ SLOVNÍK, Minjungseorim, Seul 2007.

3. Myronova, Halyna – Gazdošová, Oxana: ČESKO-UKRAJINSKÝ PRÁVNICKÝ SLOVNÍK, Masarykova univerzita, Brno 2009.

Cena poroty za výkladový slovník:

Hendrych, Dušan a kol.: PRÁVNICKÝ SLOVNÍK, C.H. Beck, Praha 2009.

2. Veselý, František Xaver – Spáčil, Jiří (ed.): VŠEOBECNÝ SLOVNÍK PRÁVNÍ. I.–V. díl, Wolters Kluwer ČR, Praha 2009.

3. Kol. autorů: SLOVNÍK NESPISOVNÉ ČEŠTINY, Maxdorf, Praha 2009.

Cena poroty za encyklopedické dílo:

Zádrapa, Lukáš – Pejčochová, Michaela: ČÍNSKÉ PÍSMO, Academia, Praha 2009.

2. Štoll, Martin a kol.: ČESKÝ FILM – REŽISÉŘI-DOKUMENTARISTÉ, LIBRI, Praha 2009.

3. Hieke, Karel: ENCYKLOPEDIE JEHLIČNATÝCH STROMŮ A KEŘŮ, Computer Press, Brno 2008

a

Plažewski, Jerzy: DĚJINY FILMU, Academia, Praha 2009.

Cena poroty za frazeologický slovník:

Heřman, Karel – Blažejová, Markéta – Goldhahn, Helge a kol.: NĚMECKO-ČESKÝ SLOVNÍK FRAZEOLOGISMŮ A USTÁLENÝCH SPOJENÍ / DEUTSCH-TSCHECHISCHES WÖRTERBUCH DER PHRASEOLOGISMEN UND FESTGEPRÄGTEN WENDUNGEN, C.H.Beck, Praha 2010.

2. Čermák, František a kol.: SLOVNÍK ČESKÉ FRAZEOLOGIE A IDIOMATIKY. 1. PŘIROVNÁNÍ. 2. VÝRAZY NESLOVESNÉ. 3. VÝRAZY SLOVESNÉ. 4. VÝRAZY VĚTNÉ, LEDA, Voznice 2009.

3. Mrhačová, Eva – Balowski, Mieczysław: ČESKO-POLSKÝ FRAZEOLOGICKÝ SLOVNÍK, Ostravská univerzita v Ostravě – Filozofická fakulta, Ostrava 2009.

Cena poroty za slovník vydaný ve Slovenské republice:

Majtán, Milan a kol.: HISTORICKÝ SLOVNÍK SLOVENSKÉHO JAZYKA. I (A–J), II (K–N), III (O–Pochytka), IV (Poihrat' sa–Pytlovať). V (R–Š), VI (T–V), VII (Z–Ž, Dodatky). Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV a VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1991–2008.

2. Gründlerová, Viera – Čížová, Želmíra: FRANCÚZSKO-SLOVENSKÝ A SLOVENSKO-FRANCÚZSKÝ SLOVNÍK, Aktuell, Bratislava 2008.

3. Mikuláš, Roman: ŠKOLSKÝ SLOVNÍK SPISOVNEJ SLOVENČINY, Příroda, Bratislava 2009.

Čestná uznání:

Veselý, František Xaver – Spáčil, Jiří (ed.): VŠEOBECNÝ SLOVNÍK PRÁVNÍ. I.–V. díl, Wolters Kluwer ČR, Praha 2009.

Průcha, Jan (ed.): PEDAGOGICKÁ ENCYKLOPEDIE, Portál, Praha 2009.

a
Baštecká, Bohumila (ed.): PSYCHOLOGICKÁ ENCYKLOPEDI-
E. APLIKOVANÁ PSYCHOLOGIE, Portál, Praha 2009.

Porota zasedala ve složení:

PhDr. Milena Horálková (Komora soudních tlumočnicků ČR),
Petr Kautský (z pořádající Jednoty tlumočnicků a překladatelů,
předseda poroty), PhDr. Petr Kitzler (Obec překladatelů), Mgr. et
Bc. Lenka Okrouhlíková (Česká komora tlumočnicků znakového
jazyka), Ing. Ivana Pecháčková (Svaz českých knihkupců a na-
kladatelů), Marie Pospíšilová (Knihkupectví Kanzelsberger),
PhDr. Dely Serrano (ASKOT), Doc. PhDr. Miroslava Slád-
ková, CSc. (Ústav translatologie FF UK v Praze), Olga Vašková

(měsíčník Čtenář), Mgr. Silvia Semaková, Doc. Eva Ondřčková,
CSc. a PhDr. Jaroslav Šoltys (všichni tři – Slovenská spoločnosť
prekladateľov odbornej literatúry SSPOL).

Všechny tituly přihlášené do soutěže byly vystaveny v expozici
JTP SLOVNÍK ROKU na 16. mezinárodním knižním veletrhu
SVĚT KNIHY PRAHA 2009, který se konal od 13. do 16. května
2010 v Průmyslovém paláci na Výstavišti Praha. Ceny byly bě-
hem programu JTP slavnostně vyhlášeny a předány autorům a na-
kladatelům tamtéž v pátek 14. května 2010.

V současné době probíhá již sedmnáctý ročník soutěže. Podrob-
nosti o soutěži a její historii najdete na našich webových strán-
kách www.jtpunion.org nebo přímo na adrese:
http://www.jtpunion.org/spip/rubrique.php?id_rubrique=6.

JAPONSKÝ DEN V PRAZE

Skupina pro šíření tradiční japonské kultury zavítala do Prahy

PhDr. Kristina Kopáčková

Japonští bubeníci wadaiko

Dne 27. 2. 2010 se v Praze konal Japonský den. Japonsko je cha-
rakteristické tím, že velmi dbá o to, aby se stále udržovala tra-
diční kultura a s touto kulturou rádo seznamuje celý svět. Skupina
pro šíření tradiční japonské kultury pracuje po celém Japonsku
od Hokkaida po Okinawu a snaží se uchovat lokální zvyky a tra-
dice, které se výrazně prezentují při mnohých festivalech spoje-
ných jak s ročním obdobím tak s oslavou různých svátků.

Prezentace japonské kultury pod názvem Japonský den se ko-
nala po dvanácté a poprvé se takoveto vystoupení uskutečnilo
v Praze. Do Prahy přijelo 70 amatérských umělců, kteří se za-
obírají různými obory japonské kultury. Přijelo sem například 8
skupin hráčů na tradiční bubny wadaiko. Zajímavostí je, že sem
přijeli účinkovat i bubeníci ze Švýcarska a z Belgie. Když se ko-
nal japonský den ve Švýcarsku dva mladí muži se tak nadchli pro

tento způsob hudby spojené s tancem, že založili ve Švýcarsku
skupinu bubnů wadaiko a jezdí s japonskými kamarády po všech
evropských zemích koncertovat. Dalším velkým pozitivem je, že
do Skupiny pro šíření tradiční japonské kultury jsou zapojeni lidé
opravdu všeho věku, od 16 do 80 let věku. Je to také velké umění
udržet si mládí, kterým je Japonsko stejně jako svojí dlouhově-
kostí světově proslulé.

V průběhu odpoledne, kterému předcházela dopolední koncert
a taneční vystoupení na Staroměstském náměstí, vystoupili
krom úžasných bubeníků, mladičké tanečnice, hráčky na tradiční
strunný nástroj šamisen, hráč na bambusovou flétnu šakuhači,
studenti proslulé university Waseda v divadelních ukázkách
z her Nô a Kjôgen, skupina seniorů s tancem zrokovaného li-
dového tance a mnozí další. V Národním domě na Smíchově
se představení konalo v hlavním sále a v předzápětí probíhaly
workshopy na kaligrafii, skládání papírů origami či tradiční pa-
pírové divadlo.

Jako host odpoledne vystoupil Hornický pěvecký sbor z Kladna.
Na program se přišlo podívat 1200 diváků, kteří rozhodně nebyli
zklamáni. Akci organizovala firma Hana Tours Praha, s. r. o., pod
záštitou Japonského velvyslanectví v Praze. Součástí akce bylo
také setkání japonských umělců s dětmi ze základní školy v Bí-
tovské ulici, kde předvedli své umění jak Japonci tak české děti.
Další skupina připravila vystoupení pro Mateřskou školu U tří
skřítků v Braníku.

Lze říci, že Japonský den byl hezkým a zajímavým zpestřením
letošní dlouhé pražské zimy.

JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE VE VĚCECH TREŠTNÍCH S KANADOU

Krátce o semináři organizovaném Justiční akademii ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti ČR

Eva Gorgolová

Dne 8. března 2010 jsem se zúčastnila semináře pořádaného
v prostorách Justiční akademie v Praze 1, Hybernská 18, v bu-
dově Městského soudu v Praze.

Pro mě, která velice často překládám právní pomoci, zatýkáci
rozkazy a podobné dokumenty ve vztahu k anglicky mluvícím
zemím, byl velice přínosný.

Tématem byla jednak extradice z Kanady a problematika vy-
dávacího řízení v Kanadě se zaměřením na specifika přípravy
extradiční žádosti a jejich podkladů českými orgány činnými
v trestním řízení. Dále pak problematika právní pomoci v užším
smyslu. Vyžádání úkonů právní pomoci pro účely trestního řízení
vedeného v České republice a podmínky, za nichž Kanada může
jednotlivé formy spolupráce poskytnout.

PŘEKLADY AUDIOVIZUÁLNÍCH DĚL

Mezinárodní konference ve formě panelové diskuze o překladech audiovizuálních děl se konala 28. dubna 2010 v Evropském domě v Praze

Dagmar De Blasio Denčíková

Zastoupení Evropské komise v České republice ve spolupráci
s místními kanceláři Generálního ředitelství EK pro překlady
v Česku, Polsku, Maďarsku a na Slovensku uspořádalo 28. dubna
2010 v Evropském domě v Praze mezinárodní konferenci na téma
překladů audiovizuálních děl, kterou moderoval **Ján Sabol**, slo-
venský filmový režisér a vysokoškolský pedagog.

Paní **Irena Moozová**, vedoucí Zastoupení EK v České republice
zahájila konferenci informací o Evropských domech, do jejichž
činnosti spadá mimo jiné i společný kulturní projekt Evropské
kino. Budou se promítat filmy z malých festivalů, které nejsou
ve standardní distribuční síti. Jedná se o 38 filmů z 28 evropských
států, pro něž je dobrý překlad vitální záležitostí. Rovněž téma
titulkování je nesmírně důležité. Paní Moozová však neopomněla
zdůraznit i význačnost české dabingové školy.

Pan **Alain Modot** z francouzské společnosti Media Consulting
Group prezentoval studii o dabingu a titulkování v jednotlivých
evropských zemích vypracovanou jejich společností pro Evrop-
skou komisi. Účelem bylo najít základ pro postupy v jazykové
spolupráci. Existuje několik jazykových bloků – francouzský,
německý, anglický, italský, řecký – které se pak dále dělí. Roz-
hodnutí zda se použije titulkování, nebo dabing záleží od toho,
kdo zakoupil práva. Například Itálie téměř netitulkuje, Španělsko
používá titulky pouze u 2 až 5% filmů a to spíše ve velkoměstech,
ve Francii a Německu se sice dabuje, ale počet titulovaných
filmů se zvyšuje, Belgie, Vlámko, Skandinávské země a Švýcar-
sko tradičně převážně titulkují. V původních členských státech
EU převažuje dabing, zatímco ve východních zemích (zejména
Polsku) se používá tzv. voice-over. Ovšem dětské filmy a pořady
pocházející z velkých zemí a USA se dabují téměř všude. U do-
kumentárních filmů se zase spíše používá buď voice-over, nebo
kombinace titulků s voice-over.

Pan **Aleš Danielis**, ředitel české filmové distribuce Bontonfilm je
toho názoru, že originální verze s titulky znamená menší zkres-
lení díla a pro filmové umění je přívětivější. Ovšem, i když úro-
veň titulků v ČR je nadstandardní, pohled kin je jiný jednoduše
proto, že publikum prokazatelně preferuje dabing. Dabing je
vůči titulkování nákladnější, ale navzdory tomu lze do budoucna
předpokládat jeho nárůst. Zejména proto, že umístování titulků
u 2D filmů je technicky poměrně jednoduché, u stereoskopické
projekce 3D tomu tak už není. Může se dokonce stát, že titulky
do 3D filmu mohou stát více, než dabing. Budeme tedy svědky
dabingů různých kvalit a pouze u alternativně orientovaných
filmů se pravděpodobně zůstane u titulků.

Paní **Anna Celińska**, předsedkyně Polské asociace překladatelů
audiovizuální tvorby, přiblížila přítomným osud cizojazyčných
filmů v Polsku. Před 2. světovou válkou se v kinech promítaly
výhradně titulované filmy. První dabovaný film byla Sněhurka,

Zleva doprava: F. Majcen, O. Ruppelová, A. Danielis, A. Celińska, J. Sabol, A.
Modot, A. Kareninová

kteřá užřela světlo světa v roce 1938. S nástupem televize v padesátých letech minulého století nastaly technické problémy s titulky, protože nebyly vidět a tak se zrodili „čteči titulků“. Tato situace trvala dlouhá léta a lidé si na voice-over zvykli. V šedesátých letech minulého století byl učiněn nový pokus o titulkování, ale diváci protestovali a tak se začalo s dabingem, který později dosáhl vysokých kvalit a ocenění. Bohužel, v osmdesátých letech nastal kvůli finančním problémům téměř totální útlum dabingu a „dočasně“ se přešlo na voice-over. Od devadesátých let existují snahy o různá řešení podle výběru diváka, které se však pravidelně potýkají s problémy pro nedostatek peněz. Po roce 2000 se zrodila tendence dabovat dětské pořady. Jinak v Polsku je činných asi 20 společností vyrábějících titulky. V roce 2007 byla založena Asociace překladatelů audiovizuální tvorby, ale bohužel vedení polského sdružení autorů a nositelů autorských práv nechce překladatelům uznat honoráře za autorská práva.

Pan **Miloš Ulman** z audiovizuálního centra Slovenského filmového ústavu mluvil o spolupráci s českými distributory a o tom, že od roku 2002 na slovenském trhu narůstá podíl česky dabovaných a česky titulkovaných filmů. Pouze 10% děl má slovenské titulky a ty jsou většinou zaměřeny na filmové kluby. Slovenskému divákovi, dokonce i dětskému, čeština problémy nedělá. Nelze však skrývat, že tato situace je svízelná pro tvůrce, kteří se profesionálně věnují převodům cizojazyčných děl. Zajímavé ale je, že jazyková příbuznost slovenštiny a češtiny nefunguje oboustranně. Češi slovenštině už nerozumějí. Mnoho slovenských filmů se však vyrábí s anglickými titulky.

Paní **Olga Ruppeldtová** je od roku 1990 místopředsedkyní Slovenské společnosti překladatelů umělecké literatury, která má 380

A. Kareninová, členka umělecké rady FAMU a známá překladatelka filmů

členů zastupujících 43 jazyků. Čtyřikrát do roka vydává Revue světové literatury zaměřené monotematicky na jeden jazyk a každá nová publikace znamená příležitost pro mladé autory. Společnost organizuje odborné přednášky o slovenštině a její snahou je pozvednout statut překladatele. Překladatel je de facto autor a na to se rádo zapomíná. Příkladem toho je i to, že na Slovensku, zejména od doby ředitelování pana Rybníčka ve slovenské televizi, se již překladatelům nevyplácí tantiémy. Pro kina se na Slovensku tituluje i dabuje. Trh ale diktuje podmínky a pokud se použije český dabing, slovenský se nevyrábí. Paní Ruppeldtová je toho názoru, že by se statut umělce-překladatele měl prosadit globálně. Prozatím tento fakt zohledňuje pouze Kanada. Všem musí být dnes již jasné, že *jazykem Evropy je překlad*, jak řekl slavný italský spisovatel a publicista Umberto Eco.

Paní **Anna Kareninová**, přední česká překladatelka, která se dlouhodobě zabývá filmovými překlady a vyučuje na FAMU, mluvila o potřebě učit režiséry zásady dobrého titulkování. Jeli-kož se čte málo, filmový překlad se totiž pro mnohé často stává jediným setkáním s uměleckým jazykem. V Česku existuje dlouholetá tradice dabingu a zkušenosti se dosud předávali z překladatele na překladatele. Dabing je však drahý a, vzhledem k tomu, že filmový překlad není dotovaný, vznikají levnější, ale zároveň méně kvalitní dabingové výrobky. Využívají se studenti, pro něž je tato práce určitým druhem praxe, ale navzdory tomu, že je v ni pořád hodně amatérství, neustále se zlepšují. Díky distribuční společnosti Bontonfilm se také tituluje, ale situace je taková, že se literárními překlady překladatel bohužel neuživí. Paní Kareninová navrhla, aby se na filmové škole začalo učit umění dabingového režiséra, který by měl vědět, jak má vést herce. Například v dabingu musí být intonace češtiny jiná, než je intonace angličtiny. Umět tuto práci, je důležité zejména pro malé jazyky.

Po krátké přestávce a osvěžení byla zahájena debata.

Do diskuze se přihlásila **Dely Serrano**, tlumočnice jazyka španělského a členka JTP a ASKOT a mluvila o ceně F. Filipovského za nejlepší herecké a tvůrčí výkony v dabingu. Pan **Michal Málek** z oddělení převzatých pořadů ČT se přiznal, že je sice zastáncem titulků, ale už ne militantním, protože nelze jít dál bez dabingu. Dabují se někdy už i filmy určené filmovým klubům a to i proto, že problémy u titulků jsou především s češtinou. Čtený překlad, tj. voice-over se v Česku vůbec neujal. Pan Málek vidí také jeden velký nedořešený problém spočívající v českých názvech cizojazyčných filmů.

Pan **Danielis** z Bontonfilmu poznamenal, že cena F. Filipovského v Přelouči nepředpokládá žádnou cenu pro titulky a navrhl ji zřídit. Dále namítl, že umělecká hodnota kvalitního překladu se nepochybně nevyplácením tantiémů. Paní **Celińska** odpověděla, že překlad pro dabingový dialog je umělecká práce, zatímco titulky jsou překlady. U dabingu se překládá kultura, překlad je „umělecký výklad“. V Polsku se tantiémy pro překladatele odvozují od tantiémů scenáristy. Paní **Ruppeldtová** se připojila

Španělštinářka D. Serrano, členka JTP a emeritní členka ASKOT

a zdůraznila, že překladatel tvoří originální, neopakovatelné umělecké dílo a to navzdory tomu, že se na Slovensku již tantiémy nevyplácí. Už prý neexistuje ani cena za dabing „Zlatá slučka“, k níž by se slovenští překladatelé rádi vrátili, protože přispívala ke zviditelnění překladatele. Pan **Danielis** si však myslí, že překladatelé by měli vyvinout snahu získat patřičné ohodnocení v základní odměně, protože komerční úspěch filmu (a tudíž i tantiémy) se neodvíjejí od umělecké kvality. Paní **Kareninová** souhlasila a řekla, že je výhodnější mít poměrně vysoký fixní honorář bez pohyblivé složky. Dále sdělila, že studentské filmy mají mít téměř povinně anglické titulky, aby je bylo možné představovat na festivalech. Avšak s i angličtinou jsou problémy, protože tato se různí podle příjemců – cizinci požadují jinou angličtinu, než rodilí mluvčí. Pan **Modot** podotkl, že veřejnoprávní televize ve Francii a Německu přešla zcela na dabing, i když je obtížné vytvořit jedinou verzi pro kino i TV. Diváci jsou rozliční, trh v Evropě je rozsáhlý a zapomíná se na menšiny. Je nutné zaměřit se na obecnost a pokud možno vytvořit a hradit jen jednu verzi.

Pak se přihlásila do diskuze paní **Anna Jankovská** z Krakovské univerzity a nastolila problematiku audiopopisků pro slepé i titulkování pro hluché. Řekla, že máme 7 milionů nevidomých a 30 milionů lidí s postižením. EU by tuto skutečnost měla brát v úvahu a nevyčleňovat je. Od roku 2012 budou sice audiopopisky závazné pro všechny televize, ale teď se tomu věnuje jen málo zemí. Pan **Modot** poznamenal, že mladí lidé si dnes na youtube dělají titulky sami. Nejde jim v nich o kvalitu překladu, ale o kulturní transfer. Paní **Kareninová** poznamenala, že audiotitulky by mohly být oproti drahému dabingu určitým řešením – avšak srozumitelnost titulků je podstatná, nemají vadit, ani odvádět pozornost diváka.

Dále se mluvilo o podrobnostech týkajících se překladů pro hluchoněmé a poté se debata znovu vrátila k problematice špatného ohodnocování práce překladatele. Paní **Ruppeldtová** zdůraznila, že je nutné všude uvádět jméno překladatele. Paní **Celińska** ji v tom podpořila a řekla, že se jejich asociace v Polsku snaží budovat povědomí diváka např. organizováním školení, na nichž se porovnávají ukázky. Paní **Ficová**, překladatelka titulků uvedla,

V Evropském domě bylo zajištěno simultánní tlumočení z různých evropských jazyků

že evropské společnosti již uvádějí jméno překladatele a že titulky vyrobené v zahraničí pro ČR nejsou nekvalitní, jak někdo v debatě nastínil. Pan **Modot** upozornil, že v Itálii, Francii a jinde v EU vyrábějí titulky pro distributory nezávislá studia, čímž se ceny snížily až o 50% a neustále se prodlužují i platební lhůty. Ještě před 15 lety Hollywoodská studia pracovala na základě poznámek a požadavků režiséra. Dnes lze získat peníze pouze pro tzv. „hlasové pracovníky“, lépe řečeno, když se chce dosáhnout úspěchu, je nezbytné zajistit hlasy určitých herců. Ale trh se neustále rozrůstá. Roste i poptávka pro titulkování pro hluché.

Pan **Petr Kautský**, tlumočnick jazyka italského, člen rady JTP a člen ASKOTu, se vrátil k otázce absence ceny za titulky. Sdělil, že na cenu F. Filipovského finančně přispívají organizace FITES, JTP a Obec překladatelů a vyzval přítomné, aby se někdo ujal ceny za titulky.

Pan **Sabol** ukončil debatu s povzdechem, že pánem je trh, že laciná DVD budou lidé i nadále kupovat, že tlak komerčních médií je jasný, ale že veřejnoprávní televize by neměly trh fetišizovat a měly by se chovat jinak.

Konferenci uzavřel pan **Filip Majcen**, Slovinec z Generálního ředitelství pro překlady EK v Bruselu. Ujistil posluchače, že EU si více uvědomuje význam mnohojazyčnosti. Diváci jsou vystaveni informacím, které nevznikly v jejich prostředí a audiovizuální překlad napomáhá dialogu mezi národy. Ovšem, nízká kvalita ovlivňuje standardy v daném jazyce a proto byl vytvořen program Euromasters pro kvalitu překladů. Audiovizuální překlady by měly být zvláštní disciplínou, protože se v mnoha ohledech liší od překladů tištěného textu a představují osobitou formu umění. Audiovizuální překlady se mohou stát navíc zdrojem neformálního jazykového vzdělávání. Titulky jsou dobrým nástrojem boje proti negramotnosti. Internet nabývá pořád větší důležitosti – youtube už např. oznámil automatizované titulkování. Evropská komise vyzývá členské státy, aby společně s odbornou veřejností podporovaly mnohojazyčnost prostřednictvím médií, především podporou titulkování filmů a napomáhaly šíření kulturních děl v Evropě.

SEMINÁŘ PRO SOUDNÍ ČEKATELE

Místopředseda krajského soudu Mgr. Luboš Dörfl požádal představenstvo Komory, zda by mohlo soudním čekatelům přiblížit práci soudního tlumočníka.

PhDr. Ilona Šprcová

Dne 30. 4. 2010 pořádal Krajský soud v Praze další ze seminářů pro soudní čekatele. Místopředseda krajského soudu Mgr. Luboš Dörfl požádal představenstvo Komory, zda by mohlo soudním čekatelům přiblížit práci soudního tlumočníka. Představenstvo s radostí této žádosti vyhovělo. Zmíněného semináře se za Komoru zúčastnila její předsedkyně Mgr. Jitka Oleárníková a obě místopředsedkyně – Eva Gorgolová a Ilona Šprcová.

Hovořily jsme o tom, jak probíhá tlumočení u soudu a jaké podmínky by měly být tlumočnickům vytvořeny, aby jejich práce mohla být odvedena v co nejvyšší kvalitě. Zdůraznily jsme potřebu nechat tlumočnickovi čas na přeložení vyřčeného ať již ze strany soudu nebo účastníků procesu, apelovaly jsme, že je potřeba přerušovat projev po kratších úsecích, zvláště v těch pasážích, kde jsou uváděny odkazy na paragrafy a čísla zákonů, nebo je-li z nich přímo citováno. Tlumočnick musí mít čas si všechny tyto údaje zapsat, aby je mohl správně přeložit.

Zmínily jsme potřebu seznámení se v dostatečném předstihu před samotným procesem se spisem, aby si tlumočnick mohl předem dohledat příslušnou odbornou terminologii, zvláště předpokládá-li se, že před soudem budou citovány např. odborné posudky z různých

oborů. Také jsme upozornily na situaci, která nastala po přijetí nových pravidel pro doručování písemností soudu přímo do poštovních schránek. Zdůraznily jsme, že je nutno vždy s tlumočnickem/překladačem nejprve telefonicky ověřit, zda se nachází v místě svého bydliště a zda bude mít možnost dané písemnosti přeložit.

Také jsme obrátily pozornost pracovníků soudu na skutečnost, že stále více a více tlumočnicků a překladatelů se stane plátcí DPH z důvodu dodání služeb do států EU, a soudy by na tento fakt neměly zapomínat při přijímání usnesení o odměně tlumočnicka.

Kromě zástupců KST ČR se daného semináře pro soudní čekatele zúčastnil také ing. Vladimír Vácha z Komory soudních znalců, který pohovořil o problémech, se kterými se u soudů setkávají soudní znalci.

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE „UNITI“

O problematice tlumočení pro policii

Mgr. Catherina Van den Brinková Štifterová

Ve dnech 10. a 11. 6. 2010 se v Praze uskutečnila mezinárodní konference UNITI (University Network of Interpreter Training Institutes – Univerzitní síť tlumočnických škol), jejíhož pořádání v Praze se ujala **prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.** z Ústavu translatologie FF UK. Konference zaměřené na problematiku tlumočení pro policii se účastnili zástupci z univerzit v Itálii, Francii, SRN, Velké Británii a Turecku.

V rámci konference proběhla i prezentace Komory soudních tlumočnicků, kterou přednesly místopředsedkyně KST Eva Gorgolová a členka představenstva Mgr. Catherina Van den Brinková Štifterová. Přednáška byla zaměřena zejména na tlumočení pro policii v ČR, avšak účastníky konference seznámila i s organizací “soudního tlumočení” v České republice, protože v jednotlivých státech EU jsou v tomto směru velké rozdíly, ačkoliv je v poslední době vyvíjena jistá snaha o sladění této problematiky na úrovni EU.

Na návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení se mohou zájemci podívat na portálu EUR-Lex.

Iniciativa v rámci této konference se upírala především na přípravu možného mezinárodního projektu, přičemž by výsledkem projektové práce byla zpráva obsahující doporučení pro členské státy EU pro oblast tlumočení pro policii.

Během konference zaznělo několik velmi zajímavých podnětů, jako je např. vytvoření instruktážního filmu o tlumočení výsledku. O pokračování projektu vás budeme informovat.

VZDĚLÁVÁNÍ TLUMOČNÍKŮ NA SLOVENSKU

Školení v Košicích trochu z jiného úhlu

Ing. Gustáv Lakoš

Dne 20. 6. 2010 bylo pořádáno školení tlumočnicků na Univerzitě Pavla Jozefa Šafárika v Košicích. Přihlásil jsem se, abych získal přehled o povinném školení soudních tlumočnicků na Slovensku. Slovenští tlumočnicki a překladatelé musí ze zákona prokazovat neustálé vzdělávání se ve svém oboru. Zkoušky se pravidelně opakují a je nutné průběžně dokládat další studium.

Školení proběhlo v budově Univerzity v různých místnostech podle velikosti jazykové skupiny. Probíhalo spíš jako beseda u kulatého stolu s tím, že vedoucí diskusního fóra předkládal listiny, které se běžně dostávají do rukou překladatelů. Jednalo se o různé překlady, výpisy z pozemkových knih, rodné a oddací listy, soudní rozhodnutí, notářské zápisy. Zvláštním oříškem v daném kraji jsou listiny psané ručně a navíc v archaickém úředním jazyce Rakousko-Uherska. Mnoho dokumentů je třeba nejprve přepsat do současného jazyka a až pak překládat. Každopádně je to práce zajímavá, možná i až badatelská, ale v běžné praxi nedoceňovaná. Program byl rozdělen na část dopolední a odpolední. Probíralo se tlumočení pro jazykovou menšinu, která sice tvrdí, že mluví maďarsky, ale pravdou je, že jde o jakýsi koktajl mezi jazykem slovenským, maďarským a romským,

navíc proložený výrazy převzatými z rusínského jazyka a východoslovenského nářečí.

Školení pro sekci maďarského jazyka, kterého jsem se zúčastnil, bylo velice poučné. Bylo nám vydáno potvrzení o účasti se zápočtem hodin školení. V porovnání s našimi semináři je nutné dodat, že když my zveme skutečné odborníky, tak je přednášené téma podáváno na podstatně vyšší úrovni. Nehledě na to, že naše semináře připravují vesměs dobrovolníci a navzdory tomu je jejich úroveň velice vysoká. Pro uvedenou formu setkání je kladem to, že má podstatně blíže k praxi. Každý mohl vyjádřit svůj názor na daný překlad, ale bohužel nebyl přítomen odborník, který by daný oříšek rozlouskl a udělal závěr.

Dalším přínosem uvedené akce je, že jsme se mezi účastníky dohodli, že se budeme vzájemně na své akce zvat, protože oba jazyky, kultura a vše jsou si natolik blízké, že spolupráce může být jen prospěšná a samozřejmě plodná.

TLUMOČENÍ PRO MIGRANTY A UPRCHLÍKY

V prostorách Evropského domu v Praze se uskutečnil první kulatý stůl k problematice tlumočení pro migranty a uprchlíky

Ing. Evžen Barnoki

Dne 3. června 2010 se v prostorách Evropského domu v Praze, ve kterém sídlí Zastoupení Evropské komise v ČR, uskutečnil kulatý stůl k problematice „Tlumočení pro migranty a uprchlíky“.

Takovéto setkání se na podobné úrovni uskutečnilo poprvé a zúčastnění diskutovali problémy spojené nejen s oblastí azylového řízení.

Komoru soudních tlumočnicků ČR představila **PhDr. Ilona Šprcová**, která krátce pohovořila o principech, které Komora prosazuje – vysokou profesionalitu tlumočnicků a jejich vzdělávání a rozvoj.

Mám-li proběhlou diskuzi shrnout do pár vět, pak asi významným, ne-li nejvýznamnějším, bodem diskuze byla komunikace mezi migranty a uprchlíky na jedné straně a státními složkami na straně druhé. Migranti a uprchlíci jsou totiž převážně lidé hovořící pro nás poněkud exotickými jazyky a zajistit tlumočení v těchto jazycích, jak vyplynulo z diskuze, je věc často nadmíru

I. Šprcová, místopředsedkyně KST ČR

svízelná. Jako tlumočníci proto velmi často vystupují jedinci, kteří se k nám dostali právě jako migranti a uprchlíci. Vzhledem k tomu, že tito lidé nejsou školeni v oblasti tlumočení a nemají ani odpovídající praxi, není ani jejich výkon vždy na potřebné profesionální úrovni.

Pro nás, pro Komoru soudních tlumočnicků ČR, z této diskuze vyplývá důležitý úkol podílet se na vzdělávání lidí působících ve státních službách jako tlumočníci. V této věci byly navázány první kontakty a první kroky byly z naší strany učiněny. Jakým způsobem se bude daná problematika vyvíjet, vás budeme průběžně informovat.

V diskuzi na dané téma vystupovala řada zástupců zainteresovaných stran participujících na řešení této problematiky – za státní orgány Mgr. Pondělíček (*Správa uprchlických zařízení MV ČR*), Mgr. Baštářová (*odbor azylové a migrační politiky MV ČR*), MgA Peterková a Ing. Šebestová (*Ředitelství služby cizinecké policie*),

za organizace poskytující pomoc migrantům a uprchlíkům pi Kordíková (*Charita ČR*), Mgr. Kocourek (*Klub Hanoj*), pi Titěrová (*META o.s. – sdružení pro příležitosti mladých migrantů*), pi Miklušáková (*Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky*), pi Faltová (*Sdružení pro integraci a migraci*), Mgr. Franková (*Organizace pro pomoc uprchlíkům*) a za organizace, které mají co říci k tlumočení v této oblasti prof. PhDr. Čenková, CSc. (*Ústav translatologie FF UK*), Mgr. Holcupová (*překladatelka a tlumočnice*) a PhDr. Šprcová (*Komora soudních tlumočnicků ČR*). Budete-li mít konkrétní dotazy k tomuto setkání, můžete se s nimi obracet k pi Evě Gorgolové nebo autorovi tohoto článku, kteří se také za Komoru zúčastnili.

Zleva doprava: M. Baštářová z odboru azylové a migrační politiky MV ČR, M. Faltová ze Sdružení pro integraci a migraci, H. Franková z Organizace pro pomoc uprchlíkům a M. Miklušáková z Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky

I. Čenková z Ústavu translatologie FF UK a P. Kautský, člen výkonného výboru JTP

V popředí E. Barnoki, člen představenstva KST ČR

I. Feranec z Generálního ředitelství Evropské komise pro překlady

O PŘEPISECH NELATINSKÝCH ZNAKŮ

Odpověď Ministerstva vnitra ČR na dotaz Mgr. Romana Hujera jménem KST ČR

MINISTERSTVO VNITRA – ODBOR VŠEOBECNÉ SPRÁVY –

140 21 Praha 4, náměstí Hrdinů

Č.j.: MV-40160-2/VS-2010

V Praze dne 7. května 2010

Počet listů: 2

Počet příloh: 0

Vážený pan
Mgr. Roman Hujer
Komora soudních tlumočnicků České republiky, o.s.

Hybernská 1006/18
110 00 Praha 1

Vážený pane magistře,

k Vaší žádosti o zaslání námětů na III. Ukrajinsko-český terminologický seminář, který se uskuteční dne 22. května 2010 v Brně, Vám sdělujeme následující.

Závazná pravidla pro přepis znaků do podoby, ve které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy stanoví nařízení vlády č. 594/2006 Sb., o přepisu znaků do podoby, ve které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy, ve znění nařízení vlády č. 100/2007 Sb., (dále jen „nařízení“).

Přepis znaků cyrilice je stanoven v příloze č. 2 nařízení. V části III. této přílohy (Zvláštní přepis některých znaků cyrilice z ukrajinského jazyka) se v závěru uvádí, že „V případě, že zvláštní přepis některých znaků cyrilice z ukrajinského jazyka nepostačuje, použije se zvláštního přepisu některých znaků cyrilice z ruského jazyka.“ Příloha byla zpracována na základě vyjádření Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky. Nařízení je obecně závazným právním předpisem, řídí se jím matrikáři a musí se jím řídit i překladatelé.

V praxi to znamená, že např. spojení znaků „дя, тя, ня“ a „дю, тю, ню“ se přepisuje nejen z ruského, ale i z ukrajinského jazyka jako „ďa, ťa, ňa“, resp. „đu, तु, ňu“. Je-li tedy např. v ukrajinském rodném listu uvedeno jméno „ТЕТЯНА“, nebo příjmení „ПОПІВНЯК“, v úředním překladu do českého jazyka budou tato přepsána v souladu s nařízením jako TETJANA a POPIVŇAK. Právě zde se setkáváme nejčastěji s pochybeními ze strany překladatelů. Matriční úřady při zápisu matriční události (narození, manželství, úmrtí) do matričních knih a do matričních dokladů postupují při přepisu znaků v souladu s nařízením. Pokud fyzická osoba předloží matrikáři cizozemský matriční doklad s nesprávným úředním překladem do českého jazyka, tento ji vyzve, aby se obrátila na příslušného překladatele s žádostí o provedení opravy. Překladatelé toto zpravidla obratem provedou. Počet pochybení se v poslední době podstatně snížil a Ministerstvo vnitra ani matriční úřady nezaznamenaly žádné větší problémy v této oblasti.

Nicméně je nezbytné uvést, že matrikářky samy nemohou úřední překlady opravovat. Na to byly opakovaně při poradách upozorněny. S nastupující mladou generací matrikářek pak ani vzhledem k jejich neznalosti ruského jazyka (azbuky) nelze do budoucna očekávat, že budou moci správnost či nesprávnost překladu posoudit. Tím spíše bude kvalita překladu jmen a příjmení spočívat na kvalitní práci překladatelů.

Uvítáme zaslání Vašich poznatků ze III. ukrajinsko-českého terminologického semináře, které využijeme při poradě s krajskými matrikářkami v červnu 2010. Jak jsme Vás již opakovaně informovali, ke zlepšení situace, resp. úplnému odstranění problémů, by podle našeho názoru mohlo dojít, pokud by se podařilo realizovat záměr o zvláštních oprávněních k překladu vymezených veřejných listin „speciálními“ překladateli, kteří by byli zárukou kvality překladu.

Současně, prosím, přijměte naši omluvu, ale z časových důvodů se zástupce Ministerstva vnitra nemůže semináře v Brně zúčastnit.

S pozdravem

JUDr. Kateřina Guluškinová
vedoucí oddělení státního občanství a matrik

**ZÁVĚRY III. UKRAJINSKO-ČESKÉHO TERMINOLOGICKÉHO SEMINÁŘE
K PŘEPISU VLASTNÍCH JMEN**

Odpověď a návrh z 10. června 2010 kolegy Mgr. Romana Hujera jménem KST ČR vedoucí oddělení státního občanství a matrik z Ministerstva vnitra ČR JUDr. Kateřině Guluškinové

K č.j.: MV-40160-2/VS-2010

Vážená paní doktorko, dovoluji si Vám poděkovat za Vámi vypracované stanovisko k transkripčním vlastním jmen z ukrajinského jazyka, kdy toto bylo na III. ukrajinsko-českém terminologickém semináři v Brně dne 22. května roku 2010 předneseno účastníkům.

Transkripčním vlastních jmen z cyrilice v její ukrajinské variantě se věnovali tito soudní tlumočníci: **Mgr. Eva Reutová** (sestavila novou transkripční tabulku a komentář), **Mgr. Miroslav Ottomanský** (tabulku doplnil, na semináři se věnoval etymologii problému, transliteraci a přechylování vlastních jmen), **Mgr. Elena Opletalová** (tabulku doplnila o příklady vlastních jmen).

V rámci semináře a společnou prací trojice těchto soudních tlumočnicků byla vypracována tabulka nová, která doplňuje a upravuje tabulku stávající, která je součástí nařízení vlády č. 594/2006 Sb., o přepisu znaků do podoby, v níž se zobrazují v informačních systémech veřejné správy, ve znění nařízení vlády č. 100/2007 Sb. Snahou této trojice zkušených a uznávaných soudních tlumočnicků bylo sjednocení a zřehlednění pravidel pro přepis tak, aby bylo možné fundovaně posuzovat správnost či nesprávnost překladu soudního.

Věříme, že tato naše snaha přispěje ke zlepšení spolupráce mezi tlumočníky a matričními úřady. Závěry k transkripčním dále zasíláme Ústavu pro jazyk český a Slovanskému ústavu Akademie věd ČR k odbornému vyjádření Transkripční komise.

S pozdravem a poděkováním za dosavadní spolupráci

Mgr. Roman Hujer, tlumočnick a člen představenstva Komory soudních tlumočnicků ČR

Příloha: Transkripční tabulka a komentář

Ukrajiniština

Cyrilice (ukrajinská varianta)	Přepis	Příklady	Přepis
<i>Ee</i>	<i>e</i>	Лещенко Едуард	Leščenko Eduard
<i>Cc</i>	<i>je</i> na začátku slova, po samohláskách, apostrofu a měkkém znaku <i>ě</i> po <i>o, t, n</i>	Єрофеїв Коломієць Астаф'єва Єльєв Синє	Jerofejiv Kolomijec Astaťjeva Jeljev Syně
<i>Ii</i>	<i>i</i>	Лямзіна Ірина	Ljamzina Iryna
<i>Ĭi</i>	<i>ji</i>	Їжакевич Лєся Українка	Jižakevyč Lesja Ukrajinka
<i>Iu</i>	<i>y</i>	Тичина Жилко	Tyčyna Žylko
<i>'</i>	apostrof po souhláskách se vynechává	В'ячеслав	Vjačeslav
<i>ь</i> <i>дь, ть, нь</i>	vynechává se kromě po <i>o, t, n</i> <i>d', t', ň</i>	Білецький Рильський Ананьїн	Bileckyj Rylskyj Anaňjin
<i>Юю, Яя</i>	<i>ju, ja</i> všude kromě po <i>o, t, n</i>	Сосюра Яновський В'юнок В'ячеслав	Sosjura Janovskij Vjunok Vjačeslav
<i>дю, тю, ню</i>	<i>d'u, t'u, ňu</i>	Сердюк Тютюнник Донюк	Serďuk Ťuťunnyk Doňuk
<i>дя, тя, ня</i>	<i>d'a, t'a, ňa</i>	Дяченко Тетяна Залізняк	Đačenko Teťana Zalizňak
<i>Гг</i>	<i>h</i>	Гончар Ганна	Hončar Hanna
<i>Гг</i>	<i>g</i>	Гагарін гудзик	Gagarin gudzyk
<i>Xx</i>	<i>ch</i>	Стельмах Хрущ	Stelmach Chrušč
<i>Щщ</i>	<i>šč</i>	Щорс	Ščors
<i>кк</i>	<i>ks</i>	Олександр, Максим Роксолана, Поліксенія	Oleksandr Maksym Roksolana Poliksenija

1. *e* – doplnit jeden příklad na e na začátku slova
2. *ε* – rozepsat dopodrobna, jak se přepisuje v různých pozicích, tj. na začátku slova, po samohláskách, apostrofu a měkkém znaku a dále d, t, n
3. *ю, я* – ju, ja všude kromě po d, t, n, jinak d’u, t’u, ňu a d’a, t’a, ňa
4. *ɾ* – úplně chybělo, ignorují je i sami Ukrajinci, ale je součástí jejich abecedy a měli by je odlišovat od „ɹ“, viz Nařízení vlády ze dne 27.01.2010 č. 55, stanovující závazná pravidla pro přepis ukrajinských jmen a příjmení do latinky při vystavování cestovních pasů.
5. *кс* – dle nařízení vlády č. 594/2006 Sb. bychom měli používat x.

V knize *Власні імена людей*, vydané nakladatelstvím Naukova dumka v Kyjevě roku 1996, jsem se snažila vyhledat všechna křestní jména s tímto spojením písmen. Jsou to mužská jména: *Ксаверій, Ксенофонт, Максим, Максиміліан, Оксентій/Оксентій/Оксент, Олександр, Олексій, Фелікс* a odvozeniny od nich. A ženská jména: *Євпраксія/Пракся, Ксенія, Оксана, Олександра, Олексія, Поліксенія/Поліксена, Роксана, Роксолана* a odvozeniny od nich.

Všetchna tato jména jsou buď latinského, nebo řeckého původu, což by opodstatňovalo jejich transkripci do češtiny přes x, avšak u odvozenin od těchto jmen tvořících pak např. příjmení apod., např. *Максименко*, je to již sporné, proto bych navrhovala ponechat transkripci přes ks ve všech případech (při hlasování na třetím terminologickém semináři tato varianta také přehlasovala možnost druhou, tj. všechna výše uvedená jména transkribovat přes x a v ostatních případech ponechat ks).

6. U měkkého znaku je rovněž menší zádrhel, a to ve spojení měkký znak + O, např. ve jméně po otci *Васильович*. U vlastních jmen, která nás zajímají nejvíc, jsem v podstatě našla už jen jméno *Еміль–Емільович* a ženské jméno *Альона*, kde se s tímto elementem setkáváme. Jedná se ale i o příjmení, např. *Хвильовий* apod. Já osobně se řídím tím, že měkký znak se vynechává, transkribuji tedy Vasylovych.

Na druhou stranu je pravda, že transkripce v tomto pojetí má zajistit co možná nejpřesnější zvukové zachycení daného slova a v takovém případě by bylo možné uvažovat i o variantě Vasyljovyč, Emiljovyč, Aljona, nebo v případě příjmení například Kuzjo (*Кузьо*) či zmíněný Chvylyjovj.

U bodů 5 a 6 ponechávám na úvaze odborníků, jak tuto situaci vyřešit. Je však nutné učinit alespoň nějaký závěr a s tím seznámit všechny soudní tlumočníky, potažmo matrikáře, aby došlo k definitivnímu sjednocení pravidel přepisu především jmen a příjmení.

ODBORNÉ STANOVISKO UKRAJINISTŮ SLOVANSKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR VE VĚCI TRANSLITERACE

Ukrajinisté prom. fil. Nikolaj Savický, CSc., vedoucí oddělení lexikologie a lexikografie, a Mgr. Růžena Šišková zaslali kolegovi Romanu Hujerovi prostřednictvím ředitelky Slovanského ústavu AV ČR Ph.D. Heleny Ulbrechtové své vyjádření ve věci transliterace

V praxi jsme nuceni rozlišovat dvě roviny transliterace. První se týká textů krásné literatury, publicistiky a podobných žánrů. Zde již existuje obecně přijatý úzus, který odpovídá možnostem a potřebám slovanských jazyků. Píšeme a vyslovujeme *Jižakevyč, Kyjiv, Černivci, Onyšchenko, Žytomyr, Stryj, Bila Cerkva* ap., podobně jako ukázky v tabulce, která vzešla jako návrh z vašeho terminologického semináře. Pravidla takového přepisu obsahují všechna autoritativní akademická pravidla českého pravopisu v části *Transkripce jmen a názvů z jazyků užívajících cyrilice (cyrilského písma, azbuky)* se zvláštní tabulkou pro přepis z ukrajinštiny. Vaše tabulka se v podstatných rysech s těmito široce užívanými pravidly shoduje; jen u některých příkladů jste zvolili méně

známá jména (např. *Hrinčenko* – jméno všeobecně známého autora prvního velkého ukrajinského výkladového slovníku je zaměněno za jméno *Ljamzina* ap.). Tabulku v českých Pravidlech bude pro ukrajinštinu nutno – jak správně uvádíte v návrhu – doplnit literou *ɿ* → g.

Při uvádění vlastních jmen a jejich odvozenin doporučujeme přidržet se jednodušší varianty přepisu shodné ve všech případech, tedy *Максим, Максимович* → *Maksym, Maksymovyč*. Nelze předpokládat, že by filologicky neškolený uživatel mohl v jednotlivých konkrétních případech určovat původ přejímaného slova a stupeň blízkosti jeho jednotlivých odvozenin.

Při transliteraci měkkého znaku bychom považovali za prospěšné opírat se o dosavadní doporučení českých pravidel pravopisu s doplňkem, že měkký znak před samohláskou „o“ by se označoval literou „j“ – тип *Васильович, Хвильовий, Єрьомін, Сьомін, Базьо, Тасьо* → *Vasyljovyč, Chvylyjovj, Jerjomin, Sjomín, Bazjo, Tasjo* ap.

V poznámkách k vaší tabulce je uveden požadavek doplnit jeden příklad litery „e“ na začátku slova. Navrhujeme příjmení známého (a dnes žádaného) ukrajinského malíře „*Ерделі*“ → „*Erdeli*“.

Druhá rovina transliterace – přepis vlastních a místních jmen pro potřeby mezinárodně uznávaných osobních dokumentů (pasy ap.) – je na našich doporučeních nezávislá. Způsob přepisu cyrilice do latinky si volí stát, který dokumenty vydává. Jak uvádíte v poznámkách k návrhu tabulky přepisu, schválila ukrajinská vláda na počátku letošního roku tzv. standard, užívaný při vystavování pasů (*KMV* 2010), který bude patrně pro delší období závazný pro příslušné ukrajinské úřady. Praktická variabilita se ovšem neodstraní ani tímto vládním výnosem, protože pro transliteraci

ukrajinských zeměpisných názvů se v mezinárodní praxi užívá tzv. *YKIIIT* – standard vytvořený v roce 1996 ukrajinskou komisí pro právní terminologii, tradiční vědecký standard (ISO 9:1995), tzv. transliterace francouzská, německá aj.

Naše úřady by měly ve své praxi vycházet z transliterace navržené a schválené letos na Ukrajině. Tak by se transliterovalo *Yi-zhakevych, Kyiv, Chernivtsi, Onyshchenko, Zhytomyr, Stryi, Bila Tserkva* a docházelo by ke sblížování se způsoby transliterace, jež vznikly na bázi západoevropských jazyků.

Přes veškerou snahu sjednotit způsob přepisu se musíme smířit s tím, že každá transliterace bude jen přibližná a nevyřeší definitivně všechny problémy; nepřepisuje-li se např. měkký znak, jména „*Стомін*“ a „*Стьомін*“ budou transliterována stejně, transliterované „*dii*“ označuje jak tvar Nom.pl. „*dií*“, tak tvar Gen.pl. „*diŭ*“ ap.

ODBORNÉ VYJÁDRĚNÍ ÚSTAVU PRO JAZYK ČESKÝ K ZÁVĚRŮM III. UKRAJINSKO-ČESKÉHO TERMINOLOGICKÉHO SEMINÁŘE

PhDr. Milan Harvalík, Ph.D., vedoucí oddělení onomastiky Ústavu pro jazyk český AV ČR, odpovídá na dotaz člena představenstva KST ČR Mgr. Romana Hujera k přepisu vlastních jmen

Vážený pane magistře,

odpovídám na Váš dopis z 10. 6. 2010, v němž prosíte náš ústav o odborné vyjádření k závěrům III. ukrajinsko-českého terminologického semináře k přepisu vlastních jmen.

Při transkripci vlastních jmen z výchozího do cílového jazyka je vždy třeba rozlišovat účel, k němuž transkripce slouží. V oficiálních dokumentech je nutné respektovat způsob, jakým je jméno transkribováno již ve výchozím jazyce, popř. pravidla transkripce v něm existující. V běžně psané komunikaci, v beletrii, denním tisku apod. je na místě transkribovat vlastní jména z výchozího jazyka tak, aby se jejich výslovnost v cílovém jazyce co nejvíce přiblížila výslovnosti ve výchozím jazyce.

S návrhem transkripce vlastních jmen z ukrajinské cyrilice do češtiny podle transkripční tabulky (příloha Vašeho dopisu z 10. 6. 2010) souhlasím (stanovisko k bodům 5 a 6, o které žádáte, viz níže), lze ho však použít pouze pro druhý z výše popsanych případů.

Při transkripci ukrajinského *к* by bylo vhodné postupovat vždy jednotně, a to bez ohledu na to, jakého původu jsou ukrajinská jména, v nichž se tato skupina grafémů vyskytuje. Proto doporučuji spojení *к* do češtiny transkribovat vždy jako ks.

Pro transkripci spojení měkkého znaku *ь* s o pokládám pro češtinu za nejvhodnější přepis pomocí grafemů *j* a *o*, tedy např. *Альона* jako *Aljona*, *Васильович* jako Vasyljovyč, *Хвильовий* jako Chvylyjovj. Na rozdíl od transkripce s opomenutím měkkého znaku (*Alona*, *Vasyljovyč, Chvylyjovj*), totiž tento způsob zápisu přesněji odpovídá původní ukrajinské výslovnosti.

O NOVÉM ZPŮSOBU DORUČOVÁNÍ A REAKCE TLUMOČNÍKŮ NA POSTUPY SOUDŮ

Množí se stížnosti kolegů na nový způsob doručování doporučených zásilek „se zeleným pruhem“ a na problémy, které jim tím vznikají

Podle § 12, odst. 1) vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících (viz www.kstcr.cz sekce „dokumenty“), má státní orgán (soudce, či soudní úředník) před zadáním překladu projednat s tlumočником do kdy tento může daný úkon provést. V případě, že se tak nestane, doporučujeme vznést stížnost přímo na státní orgán, který překlad zadal v rozporu s uvedenou vyhláškou.

Otiskujeme zde níže část dopisu, který v této věci zaslala Soudu pro Prahu 3 naše kolegyně Dagmar De Blasio Denčíková. Tento text má sloužit tlumočnickům především jako inspirace, ale může být brán i jako vzorový. Důležité je zaslat takovýto dopis vždy na vědomí naší Komoře a příslušný soud o tom patřičně uvědomit. Bez vaší součinnosti není totiž možné činit kroky pro ochranu práv soudních tlumočnicků.

„...S odvoláním na § 12, odst. 1) vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, vnímám jako svou povinnost připomenout, že nikdo z Vašich spolupracovníků před zadáním úkolu se mnou neprojednal, zda mohu překlad provést. Vzhledem k tomu, že úřední zásilky se

zeleným pruhem se zkrácenou úložní dobou na neměnných 10 dní jsou nově považovány za doručené i v případě, že „převzeti“ potvrdí jen doručovatel po vložení do domovní schránky, bylo by bývalo příhodné se mne předem zeptat, zda budu vůbec přítomna. Z poštovního razítka jsem vydedukovala, že předmětná zásilka byla pravděpodobně považována za doručenou k 23. 3. 2010. Já ji však objevila ve schránce až po svém návratu ze zahraničí, tj. 7. dubna 2010, když už 16 dní běžela Vámi stanovená lhůta pro vyhotovení!

Navzdory tomu, že se mi povedlo vyhotovit a předat Vám překlad včas, považuji tento postup za riskantní zejména pro samotný soud. Z lidského hlediska je též neetický vůči spolupracovníkům, jejichž služby soud potřebuje.

Dovolila jsem si tuto poznámku v naději, že soud bude v budoucnu postupovat obezřetněji. Jelikož se nejedná o ojedinělý případ (jak vím i od svých četných kolegů), zasílám toto psaní na vědomí také Komoře soudních tlumočnicků České republiky, která podněty tohoto druhu zaznamenává.“

AGENTURY VERSUS PŘEKLADATELÉ

Ke kauze Skřivánek a jejímu možnému řešení, které by nebylo na škodu soudnímu překladu

PhDr. Andrej Rády

Před několika měsíci některé z nás udivil nebo popudil požadavek společnosti Skřivánek, s.r.o., podle něhož měli i soudní tlumočníci předkládat své překlady, ještě před svázáním s původní listinou, v elektronické formě na korekturu jejím pracovníkovi. Podle některých tlumočnicků (včetně autora příspěvku) odporoval tento požadavek duchu zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, a to zejména z důvodu, že pracovníci agentur neskládají slib předepsaný zákonem (§ 6 zákona č. 36/1967 Sb.), ani se u nich nezkoumá podmínka nepodjatosti (§ 11 zákona č. 36/1967 Sb.).

Po promptně předložené námitce KST ČR agentura Skřivánek od svého požadavku ustoupila. Komora tedy dosáhla malého, ale důležitého vítězství.

Je to však opravdu vítězství a další krok ke zkvalitňování překladů a zprůhledňování vztahů na překladatelském trhu v Česku?

Měla agentura Skřivánek nějaký postranní úmysl (zkušenému překladateli vytane na mysl hned několik možností)? Nebo jí šlo

pouze o ještě vyšší kvalitu služeb, jež poskytuje svým zákazníkům (korigovaný text, přesně stanovený rozsah přeloženého textu atd.), což by současně znamenalo i prokazatelnou pomoc samotnému tlumočnickovi? Skřivánek, s.r.o., ostatně nebyla se svým požadavkem osamocena – autor příspěvku se se stejným požadavkem setkal i u agentury Aspenu, která (ať se tváří na billboardy jakkoli konkurenčně) nezapře společný genetický původ se Skřivánkem.

Aniž bychom četli příslušné texty, lze předpokládat, že standardizace postupů, certifikáty kvality a vnitřní předpisy překladatelských agentur hodných toho jména obsahují ustanovení, jejichž cílem je nejvyšší možná kvalita překladu. Agentury to přímo nutí přicházet s požadavky podobnými tomu, jenž se stal příčinou a předmětem uvedené „kauzy“.

Když si uvědomíme, že zákonodárce nemá žádný palčivý problém se skutečností, že výkon soudního tlumočnicka, jenž sám není předmětem podnikatelské činnosti, je zcela komerčně zprostředkován (na rozdíl od výkonu znalce) na vskutku volném trhu,

nemůžeme se divit, že účastníci tohoto trhu (někdy však jen tržisté) překladu mají, ba musejí mít tendenci přistupovat k překladům „s razítkem“ úplně stejně jako k ostatním překladatelským výkonům. Nebo snad chceme žádat, aby se např. některá velká průmyslová firma, již certifikace kvality nebo jiný předpis diktuje vybírat své dodavatele překladů ve veřejné soutěži, po zvládnutí tohoto výběrového řízení obracela s „nerazítkovými“ překlady na vítěze soutěže, zatímco s každým soudním překladem běžela za jednotlivým překladatelem příslušného jazyka?

Nepotřeba změnít zákon, jenž byl určen k bezproblémovému chodu třídní, avšak netržní socialistické justice, naznačuje, že zákonodárce je s prodáváním výkonů soudních tlumočnicků pro jiné subjekty než orgány veřejné moci srozuměn.

Není etické chtít po jednotlivém soudním tlumočnickovi, aby ohýbal výklad zákona podle aktuálních požadavků zadavatelů, kteří se sami cítí být spíše zákazníky a za své peníze, vlastně právem, požadují vše, co za ně mohou obdržet. Překladatel, pamětliv svého slibu, musí postupovat ve shodě s literou zákona a v jeho duchu. A zákon se o žádných korekturách prováděných zadavatelem (protože tím je pro nás agentura, nikoli její zákazník), ani o odevzdávání překladu v elektronické formě za účelem výpočtu rozsahu textu nezmiňuje, nemluvě o zákonu zcela neznámém počítání slov.

Je na nás, zda chceme bránit ztracenou vartu ustavenou v době soudruha prezidenta Novotného, a tím vyvolávat dojem, že jsme případně ochotni se vrátit k mechanickému psacímu stroji, nebo dokonce ještě starobylejší voskové pečeti, nebo zda budeme hledat a navrhopvat zákonodárci cestu, jak i v našem oboru dohnat¹ vývoj. Nechtěl bych se dožít situace kopírující někdejší mongolský skok z feudalismu do socialismu a připojovat elektronický podpis pod překlad vytvořený v podmínkách středověkého skriptoria. Proto jsem se před několika lety ochotně účastnil přípravy nového zákona o soudních znalcích, tlumočnících a překladatelích ve Slovenské republice a prosadil do něj „novinky“, o jejichž nevyhnutelnosti není v jiných „žánrech“ překladu již po staletí pochyb: funkce korektora a konzultanta (ten byl v zásadě znám i původnímu společnému československému zákonu – § 10), odborné vyjádření tlumočnicka a odborné vyjádření překladatele. Díky mladým mozkům právníků tamního ministerstva spravedlnosti i samotného ministra byla cesta k úspěchu relativně snadná. O slovenském zákoně² stručně referovala kolegyně Dagmar De Blasio Denčíková v Soudním tlumočnicku 2/2009. Zde se chci zmínit o novém „institutu“ práva, který se povedlo do zákona zavést – o dalších rozdílnostech v porovnání s bývalým „společným“ československým zákonem možná někdy příště.

¹ Chtělo by se napsat „dohnat a případně i určovat“, ale to je pro české poměry trochu málo státoprávně bázlivé – pozn. autora
² Zákon č. 382/2004 S. z., o znalcích, tlumočnících a překladatelích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Jde o institut korektora (ve slovenském zákoně „poradce“), který by mohl v duchu etických principů soudního tlumočení, a tudíž i v duchu tak předlouho připravovaného nového českého zákona vyřešit problém, jenž byl v „kauze Skřivánek“ nastolen. V § 22 odst. 2 slovenského zákona je uvedeno: „Vyžaduje-li to charakter úkonu tlumočnické činnosti nebo úkonu překladatelské činnosti, tlumočník nebo překladatel je oprávněn využít korektora nebo poradce. Odpovědnost tlumočnicka nebo překladatele za obsah úkonu tlumočnické činnosti nebo úkonu překladatelské činnosti tím není dotčena.“

Stejná nebo podobná úprava by umožňovala tlumočnickovi (z logiky věci však více překladateli, a bude trapným ignorováním stavu lidského poznání, nebude-li i v Česku zaveden samostatný institut překladatele), který se tak s agenturou domluví, aby nejen jako konzultanta/poradce, ale také jako korektora přibral (po poučení o jeho povinnostech, např. o povinnosti zachovávat mlčenlivost) konkrétního pracovníka agentury. Samozřejmě při dodržení podmínky nepodjatosti, která možná bude oříškem – vždy stále půjde o pracovníka zadavatele, jenž – jakkoli jen formálně – je pro překladatele objednavatelem, a tudíž bude poskytovat konzultaci ve věci, která se dotýká jeho zaměstnavatele. Pravděpodobně by to šlo vyřešit nějakým formulářem smlouvy mezi překladatelem a korektorem, která by se uzavírala při každém překladu. Tato smlouva by mohla být doplněna nějakým ujednáním mezi agenturou a jejím pracovníkem (nebo jí pověřenou třetí osobou), které by potřebným a přiměřeným způsobem přerušilo tok definovaných informací mezi agenturou a jejím zaměstnancem.

Autor příspěvku se domnívá, že právě vztah, jenž by se uzavíral mezi překladatelem a pracovníkem nebo pověřenou osobou zadavatele, tedy ne přímo zadavatelem, by dále „pročistil“ poměry na trhu soudního překladu a zkvalitnil samotnou úroveň překladu. „Jednomužně“ agentury, plnící zhusta jen funkci překupníků, by tím byly ze zprostředkování soudních překladů vyloučeny, protože v jejich případě by formálně většinou nebyl oddělen zadavatel překladu (agentura) a jeho zaměstnanec.

Popsaným vztahem mezi překladatelem a pracovníkem agentury by se vyřešila i otázka zasílání textů v elektronické formě a problematika počítání rozsahu textů. Pravda, tento vztah by měl být založen na svobodné vůli dvou rovnoprávných smluvních partnerů, což je oblast, ve které by mohla říci rozhodující slovo KST ČR.

SPOLUPRÁCE KOMORY S ÚSTAVEM TRANSLATOLOGIE V RÁMCI KURZU EUROPEAN MASTERS

Dne 19. 4. 2010 přednášela Mgr. Catherina Van den Brinková Štífterová, členka představenstva KST ČR, o terminologii v oblasti celnictví v rámci rekvalifikačního kurzu European Masters in Conference Interpreting, pořádaném Ústavem translatologie FFUK

Mgr. Catherina Van den Brinková Štífterová

Přednášky se účastnilo asi 10 studentů. Přednáška byla rozdělena do dvou částí. Cílem první části přednášky bylo seznámit studenty s kompetencemi a organizací Celní správy České republiky a druhá část byla zaměřena na celní problematiku na úrovni Komise a orgánů Rady EU. Pracovní skupina pro celní unii a legislativu a pracovní skupina pro celní spolupráci jsou dva orgány Rady, kde se tlumočníci mohou setkat s tlumočením této problematiky nejčastěji. Zasedání PS pro celní spolupráci se koná dva dny měsíčně a zasedání PS pro celní unii a legislativu se koná dvakrát měsíčně. Kromě toho jsou vložena jednání týkající se tarifní problematiky a aktuálních témat a jednání různých projektových skupin. Na úrovni Komise jsou tlumočena jednání řídicích skupin. Okrajově byla zmíněna i role Světové celní organizace.

Na závěr semináře byly zodpovězeny dotazy studentů, týkající se jak lexika, tak i praktických aspektů celního řízení a mezinárodní spolupráce. Pro laiky je stále obtížné si uvědomit dopady skutečnosti, že ČR tvoří celní unii s ostatními členskými státy EU. Z jazykového hlediska to například znamená, že auto vyrobené

Přednášející C. Van den Brinková Štífterová, členka představenstva KST ČR

v SRN se do ČR nedováží, ale přepravuje, protože dovoz je jeden z režimů implikujících celní řízení, a to v rámci celní unie neprobíhá, pokud se jedná o zboží se statusem zboží Společenství.

O (NE)KVALITĚ PŘEKLADŮ DO ČEŠTINY ZVEŘEJNĚNÝCH NA EVROPSKÉ SOUDNÍ SÍTI

Dagmar De Blasio Denčíková

Jak víte, v průběhu italského semináře jsme zjistili, že na stránkách Evropské soudní sítě jsou publikovány nekvalitní a vysloveně zavádějící překlady do češtiny. Jde o velice závažné zjištění, protože v rámci EU překlady listin do kteréhokoli úředního unijního jazyka mají platnost originálu. Kolegyně **Blanka Černá**, které děkujeme, sepsala některé konkrétní případy a předsedkyně JTP **Amalaine Diabová** zaslala ve francouzštině (tj. v pracovním jazyce EU) protestní nótu Evropské komisi. Představenstvo Komory miní tyto skutečnosti prostudovat hlouběji a dle závěrů učinit patřičné kroky. O výsledcích vás budeme informovat.

Blanka Černá v dopise uvádí mimo příkladů z italštiny také **chybné ekvivalenty v překladech do češtiny** i z jiných jazyků, které se týkají organizace soudnictví v dalších 9 členských státech. Všechny samozřejmě nečetla a proto vyzýváme kolegy, aby nám zaslali svá případná zjištění v českých překladech z ostatních úředních jazyků EU, a to podobným způsobem jak je uvedeno zde na základě francouzské verze:

- Elle [Cour de cassation] *ne connaît pas du fond des affaires* mais examine si les décisions qui lui sont déférées ne sont pas en contravention à la loi ou aux règles de procédure (art. 608 du Code judiciaire). – *Nezná záležitosti úplně*, ale vyšetřuje, zda rozsudky, které jsou mu předkládány, nepřestupují zákon nebo pravidla řízení (článek 608 trestního zákoníku). (Belgique)

- Le tribunal du travail se compose de *magistrats de carrière et de juges non professionnels* – Soud v oblasti pracovního práva se skládá z *veřejných úředníků z povolání a z neúředních soudců* (Belgique)

- La compétence civile du tribunal d'arrondissement est limitée, mais elle peut être illimitée moyennant le *consentement de toutes les parties à la procédure*. – Příslušnost obvodního soudu k projednávání občanskoprávních sporů je omezená, pokud *všechny strany sporu nesouhlasí jinak*. (Irlande)

- *chambres sociales* des tribunaux supérieurs de justice – *sociální oddělení vyšších soudů* (Espagne)

ZNAJÍ ČLENOVÉ KST ČR ETICKÝ KODEX SOUDNÍHO TLUMOČNÍKA?

ETICKÝ KODEX SOUDNÍHO TLUMOČNÍKA

Postavení soudního tlumočníka se vyznačuje zvýšenou společenskou, právní a morální odpovědností. Připojením úřední pečeti ke svému úkonu se soudní tlumočník přímo podílí na odpovědnosti v souvislosti s prováděním úředních úkonů včetně vystavování veřejných listin. Soudní tlumočník se dále závazným způsobem podílí na právních úkonech fyzických a právnických osob.

S ohledem na tyto skutečnosti soudní tlumočník – člen KST ČR – přísně a přesně dodržuje platné zákony a nařízení a zavazuje se dodržovat i zásady uvedené v tomto kodexu:

1. **Úměrnost** převzatých závazků z hlediska odborných znalostí, rozsahu a termínů, které je soudní tlumočník schopen splnit podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Soudní tlumočník neprodleně upozorní zadávající orgán, že není schopen požadovaný termín splnit v plné kvalitě a rozsahu, a dohodne s ním přijatelný termín.

Pozdější odmítnutí úkonu je možné pouze ze závažných důvodů (nemoc, úraz apod.). V takovém případě se tlumočník neprodleně omluví, popř. zajistí za sebe náhradního soudního tlumočníka, ale pouze se souhlasem zadávajícího úřadu.

2. Požadovaný úkon je soudní tlumočník povinen provést **sám** a jeho zadání dalším tlumočnickům, ať již z jakéhokoli důvodu, je nepřijatelné. Od toho je třeba odlišit případ, kdy soudní tlumočník provede na požádání revizi překladu provedeného jiným tlumočnickem (soudním či obecným).

3. Soudní tlumočník provádí úkon v nejvyšší možné **kvalitě**, a to jak z hlediska odborného, tak i jazykového. Tlumočnický úkon či překlad musí přesně odpovídat tlumočenému projevu či překládanému textu. Není přípustné cokoli vynechávat či svémocně doplňovat s výjimkou tzv. poznámek překladatele (připojených v závorce), které jsou nutné pro správné pochopení významu překládaného textu.

4. Soudní tlumočník je **spolehlivý** při dodržování dohodnutých termínů a **dochvilný**, pokud se týče dohodnutých časů při tlumočení.

5. Převzetí úkolů, ke kterým není soudní tlumočník oprávněn (úkon do jazyka či z jazyka, pro který není tlumočník zapsán u příslušného soudu, ověření kopie listiny či podpisu atd.) nebo které jsou v rozporu se zákonem a dobrými mravy, je **nepřijatelné**.

6. K zajištění kvality tlumočnického úkonu či překladu je nutná řádná **příprava** soudního tlumočníka, která spočívá v nahlédnutí do spisů či v získání informací o projednávané věci, v prostudování podkladů k jednání, obstarání přehledu odborných výrazů po případné konzultaci s odborníkem atd.

7. **Ústní projev** tlumočníka v cílové řeči je srozumitelný, bez komplikovaných vazeb a vlastních novotvarů, ale také plynulý, bez zbytečného zadržování a opakování již vyřčených výrazů. Tlumočník mluví spisovným jazykem.

8. Tlumočník se v průběhu tlumočení průběžně přesvědčuje, zda osoba, které tlumočí, rozumí tomu, co je jí tlumočeno. Je-li zjevné,

že klient nechápe např. dané souvislosti, smysl právních norem apod., je na tlumočnickovi, aby soudce či vyšetřovatele na tuto okolnost upozornil. Povinností státního orgánu je věc objasnit a vysvětlit.

9. Tlumočník dodržuje zásadu **nezávislosti** a **nestrannosti** a nepřipustí, aby mu někdo určoval, jakým způsobem má přednesený výrok tlumočit či překládat. Z projevu tlumočníka nesmí vyznívat, že je na straně některého z účastníků řízení. Vstupovat do rozhovoru s klientem při úředním tlumočení může tlumočník pouze na pokyn osoby, která řízení vede.

10. K **důstojnému vystupování** při tlumočnickém výkonu patří vhodné oblečení a upravený zevnějšek. Jakékoliv výstřednosti jak v projevu tak i ve vnější úpravě a oblečení jsou nepřijatelné. Stejně nepřijatelné je zasahovat do jednání vlastními myšlenkami či skákáním do řeči, tlumočník má však právo požadovat při konsektivním tlumočení, aby mu byla dána možnost tlumočit po kratších úsecích předneseného projevu.

11. Tlumočník dodržuje zásadu **diskrétnosti** a **mlčenlivosti**. O průběhu a obsahu jednání nesmí tlumočník informovat třetí osoby a nesmí využít ve svůj prospěch informace, které při tlumočení získá.

12. Písemný projev má **vzornou úpravu** pokud možno odpovídající úpravě překládaného dokumentu, nejsou v něm překlepy ani gramatické chyby, použité výrazové prostředky odpovídají právní terminologii cílového jazyka.

13. Na chyby a **nedostatky v překládaných podkladech** – zejména úředního charakteru – upozorní tlumočník příslušný orgán a nebude je sám opravovat.

14. Soudní tlumočník je **solidární s ostatními soudními tlumočníky** a neznevažuje jejich osobnost.

15. Vůči svým kolegům soudní tlumočník **nepoužívá nekalé soutěže**, např. nabízením úkonů za neúměrně nízké honoráře za účelem získání klientely.

16. Při **stanovení smluvní odměny** postupuje tlumočník na základě sazeb obvyklých v místě a čase.

17. Soudní tlumočník neustále zvyšuje svoji **kvalifikaci**, a to nejen v příslušné jazykové oblasti, ale i pokud se týče všeobecného vzdělání a rozhledu. Jen vysoce vzdělaný a dobře informovaný tlumočník může podat perfektní tlumočnický či překladatelský úkon.

18. Soudní tlumočník věnuje zvýšenou péči **ochraně dokumentů**, které mu byly svěřeny k provedení ověřeného překladu, zvláště pokud se týče jejich ztráty, resp. poškození. Dále dbá, aby se tyto dokumenty nedostaly do cizích rukou a aby nebyly jakýmkoliv způsobem zneužity.

Schváleno na VI. valné hromadě KST ČR v Praze dne 3. března 2000

KST ČR ODPOVÍDÁ MINISTERSTVU

Názor Komory na překlad z ruštiny poskytnutý Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČRKOMORA SOUDNÍCH TLUMOČNÍKŮ ČESKÉ REPUBLIKY
Hybernská 1006/18, 110 00 Praha 1Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Karmelitská 7
118 12 Praha 1

Věc: K č.j. 10 183 /2010-30 – překlad vysokoškolského diplomu a přílohy k němu

Na adresu Komory soudních tlumočnicků ČR byl pod výše uvedeným číslem jednacím doručen překlad vysokoškolského diplomu (pod poř.č. 4370/07/09 ověřen tlumočnicí ruského a běloruského jazyka Annou Likinovou), dále pak příloha k tomuto diplomu (pod poř.č. 1177/09 ověřena tlumočnickem pro jazyk ruský a ukrajinský Mgr. Vladimírem Dvořákem). Podle registračního čísla diplomu patří oba doklady k sobě, byly tedy vystaveny na jednu a tutéž osobu, i když překlad byl ověřen 2 různými tlumočníky.

Překlad obou dokladů je podle mého názoru kvalitní, s nejvyšší pravděpodobností byl proveden stejným překladatelem. Důvodem pro zaslání překladu Komoře byla zřejmě kvalifikace na obou dokladech, a to „*провизор*“ (latinsky „provisor“), v tomto však mohou pouze odkázat na odbornou literaturu, kde je tento pojem vykládán jako „odpovědný správce lékárny“ (1), v ruské encyklopedii je rovněž uváděno, že v Ruské federaci je „...tento titul přiznáván osobám, které dosáhly vysokoškolského farmaceutického vzdělání“ (2), v nejnovějším rusko-českém slovníku autorského kolektivu pod vedením PhDr. Marty Vencovské (3), který slovní zásobu doplňuje o nové výrazy, případně významové posuny, se přímo uvádí „**magistr**, lékárník“.

V obou překladech by měl být tedy pro kvalifikaci použit přesný významový ekvivalent „magistr“ v oboru: „Farmacie“; v překladu použitý výraz „magistr ~~farmacie~~“ je rozšířeným významovým ekvivalentem, který doplňuje kvalifikaci o obor, což je v situaci, kdy je obor dále uváděn, nadbytečné.

V ostatním si dovoluji odkázat na použitou odbornou literaturu.

S pozdravem za KST ČR

Mgr. Roman Hujer
soudní tlumočník, člen představenstva KST ČR

V Praze dne 31. 5. 2010

Použitá literatura:

- (1) Nový akademický slovník cizích slov kolektivu autorů pod vedením Václava Krause, Academia, Praha 2005
- (2) Wikipedie, ruská internetová verze 2010
- (3) Rusko-český slovník kolektivu autorů pod vedením PhDr. Marty Vencovské, LEDA, Praha 2002
- (4) Rusko-český právní slovník, doc. PhDr. Marie Csiriková, CSc., Nataša Koničková, LINDE, Praha 2002

Příloha: 3 listiny s posuzovanými překlady, 1 listina výtahu z Wikipedie (ruská verze)

ITALSKÝ SEMINÁŘ O PRÁVU EVROPSKÉ UNIE BYL TERNO

Gianni Pastorelli, obchodní atašé při Velvyslanectví Italské republiky, nám napsal o semináři pořádaném v Praze 6. března 2010 Komorou soudních tlumočnicků ČR:

„Zprávu o přípravě italského semináře jsem okamžitě uvítal a protože jsem tuto akci považoval za nesmírně užitečnou, bez otálení jsem novinku rozeslal přátelům a známým.

Pracoval jsem pět let u Stálého zastoupení Itálie při Evropské unii, znám základy komunitního práva, znám mechanismy komunitních institucí i úmornou, ale ušlechtilou snahu všech členských států dospět ke shodě na četných jednáních u více jak dvou stovek stolů, kde se neustále pracuje na záležitostech týkajících se našeho každodenního života. Uvědomil jsem si, že i ta nejvíce bolestivá rozhodnutí přispívají k vylepšení vzájemného porozumění a ke zvyšování životních standardů zemí Unie.

Proto jsem přesvědčeným proevropanem a kvituji inteligentní intuici Komory soudních tlumočnicků uspořádat seminář na evropské téma. Seminář o italské terminologii v právu Evropské unie byl ovšem vzácným přínosem pro všechny zúčastněné, nejen pro osoby orientované proevropsky. Dozvěděli jsme se více o tom jak unijní realita funguje a seznámili jsme se se snahami o konsolidaci společného blahobytu. Všechny tyto snahy prochází přes právo, které se neustále zdokonaluje. Komunikace, slova a správně používané výrazy hrají podstatnou roli a role tlumočnicků a překladatelů, kteří mají přispět k jednotě chápání v prostředí, kde se mluví různými jazyky, je nenahraditelná.

Akce byla bez debaty úspěšná nejen díky znalostem a formátu přednášející, paní profesorky Mariani, ale také díky vysoké profesionální úrovni zúčastněných. Bylo by prospěšné pokračovat v započaté cestě. Třeba i tím, že by se tento seminář uspořádal ještě jednou pro zájemce, kteří neměli možnost se ho v březnu zúčastnit.“

Kromě CAMIC NEWS, zpravodaje Italsko-české obchodní a průmyslové komory, který vychází v češtině a časopisu PROGETTO REPUBBLICA Ceca, který vychází v angličtině a italštině, i vysoce sledovaný deník „LA PAGINA“, který je věnován dění v Česku a vychází pouze v italštině pro italskou komunitu, napsal dne 8. března 2010 o naší akci:

Komora soudních tlumočnicků ČR zorganizovala v sobotu v Praze seminář s názvem „Italská terminologie v právu EU a italský právní řád“. Konference, vůbec první svého druhu v České republice, se uskutečnila pod záštitou velvyslance pana Fabia Pigliapoco, který se ji osobně zúčastnil. Za katedrou v roli přednášející stála Paola Mariani, advokátka a profesorka práva EU na Univerzitě Bocconi v Miláně. Účast tlumočnicků byla vysoká – dostavili se též ze Slovenska a dokonce i z Itálie. O organizaci se postarala známá soudní tlumočnice Dagmar De Blasio Denčíková, členka představenstva KST ČR.

eventi events RC

INTERESSE A PRAGA PER SEMINARIO
SU ITALIANO GIURIDICO
GREAT INTEREST HAS DRAWN IN PRAGUE
A SEMINAR ON THE ITALIAN LAW LANGUAGE

“La terminologia italiana nel diritto della Unione europea e l'ordinamento giuridico italiano”. Questo il titolo del seminario - il primo di questo genere in Rep. ceca - svolto a Praga all'inizio di marzo, su iniziativa della Camera dei traduttori forensi (Komora soudních tlumočnicků). In cattedra Paola Mariani, avvocato e docente di Diritto dell'Ue presso l'Università Bocconi di Milano. L'evento, organizzato da Dagmar De Blasio Denčíková, dirigente della Camera e nota traduttrice, si è svolto sotto il patrocinio dell'ambasciatore d'Italia Fabio Pigliapoco, il quale è giunto personalmente all'apertura del convegno per porgere un saluto ai partecipanti. Nutrito il numero dei presenti, con traduttori e interpreti giunti anche dalla Slovacchia e persino dall'Italia, a dimostrazione di quanto nella Rep. Ceca sia elevato l'interesse per la lingua italiana, anche in queste sue forme più specialistiche e professionali.

Da sinistra la professoressa Paola Mariani, l'ambasciatore Fabio Pigliapoco e la dottoressa Dagmar De Blasio Denčíková
From left: Lecturer Paola Mariani, ambassador Fabio Pigliapoco and Ms. Dagmar De Blasio Denčíková

“The Italian terminology in the law of European Union and the Italian legal system”. This is the title of the seminar – the first of this kind in Czech Republic – held in Prague at the beginning of March on the initiative of the Chamber of the forensic translators (Komora soudních tlumočnicků). Paola Mariani – attorney and lecturer of EU Law at the Bocconi University in Milan – chaired the meeting. The event, organised by Dagmar De Blasio Denčíková, director of the Chamber and well-known translator, was patronised by the Italian ambassador Fabio Pigliapoco, who attended the opening of the convention to welcome the participants, who were many. Among them, translator and interpreters coming also from Slovakia and from Italy, thus underlining the interest in our language in Czech Republic, even in its more professional and specialised forms.

Dvoutměsíčník „Progetto Repubblica Ceca“, který vychází v italštině a angličtině píše o úspěšném italském semináři organizovaném KST ČR

TLUMOČNÍCI SE ZÁKONA ZATÍM JEŠTĚ NEDOČKALI

Dne 19. 2. 2010 vyšel v Deníku o nás zajímavý článek. Je z pera Kateřiny Perknerové a část z něj zde otiskujeme:

„Praha – Cenní pomocníci spravedlnosti se stále řídí normou z roku 1967, nyní je ve sněmovně novela.

Český policista a cizojazyčný podezřelý. Spravedlnost by byla bezmocná, kdyby tu nebyl ještě někdo třetí, tedy tlumočník. Těch ministerstvo spravedlnosti eviduje 3328. Překládají do 72 jazyků včetně znakové řeči. Ačkoli právě v oblasti práva se v posledních dvaceti letech převrátilo skoro všechno, na nový zákon čeká tahle profesní skupina marně. Řídí se podle normy z roku 1967.

Už bylo dost čekání

Naposledy její novelu vyřadila ze seznamu legislativních úkolů Fischerova vláda loni v červenci. „V dané podobě neměla dostatečnou podporu v odborných kruzích, ani ve sněmovně,“ říká Jiří Hovorka z tiskového odboru ministerstva spravedlnosti. Komora soudních tlumočnicků už ale čekat nechce. „Obrátili jsme se na poslance a ti před týdnem podali návrh novely,“ řekla Deníku Eva Gorgolová z Komory.

Stále nové pojmy

Na další moment upozorňuje Dita Sállová, která je jednou z 12 soudních tlumočnic z japonštiny. „Pro výkon profese je nutné se neustále vzdělávat, musíme se seznamovat s novými pojmy. Na nedávném semináři jsem se například dověděla, že když se překládá slovo zodpovědnost, v právním významu se výhradně váže na rodičovství,“ popsala.

Gorgolová si myslí, že tlumočníci by měli mít povinné členství v profesní komoře, ale stát by neměl na jejich registraci uvalovat stop stav.

Dopis pro vězně

Jazyková agentura Skřivánek tlumočí do desítek řečí. Často třeba pro uprchlické tábory, kde překládá třeba z tamilštiny, urdu, amharštiny nebo jazyka Lingala. Markéta Kurelová z jejího překladatelského servisu přidává perličku z oboru: „Kuriozitu jsme zažili ve věznici při překladu z čínštiny do češtiny. Naším úkolem byl patnáctistránkový horoskop na celý rok, který poslala milá uvězněného Číňana. Vězeňskou službu to stálo několik tisíc korun.“

PONTES

PORADENSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ

PhDr. Marie Svobodová, Ph.D.

Soudní znalec v oboru Kriminalistika se specializací fonoskopie (audioexpertiza)

Kurzy a konzultace v oblasti komunikačních dovedností

Znalecká zkoumání v oboru fonoskopie:

identifikace mluvčích na základě porovnání hlasových vzorků
zjištění obsahu nahrávek (přepisy) a potvrzení již vyhotovených
přepisů nahrávek pro soudní účely

**Kurzy, školení, semináře, individuální koučování
v oblasti komunikačních technik:**

Rétorika – kultura mluveného projevu

Rétorika – řečové a hlasové techniky

Prezentační dovednosti

Argumentační dovednosti a vyjednávání

Firemní kultura

Vedení a facilitace porad

Sebereprezentace s cílem zlepšit celkovou komunikaci osobnosti
Krizová komunikace ve firmě
Individuální koučování v oblasti komunikačních technik
Všechny programy lze nastavit dle požadavků a potřeb klienta.

Kontakt a podrobnější informace:

www.pontes.cz, info@pontes.cz, tel. 777 815 524

HAVÁRIE NA ÚSTAVU TRANSLATOLOGIE

PhDr. Stanislav Rubáš

V budově Ústavu translatologie FF UK v Praze (Šporkův palác), který již téměř padesát let vychovává nové tlumočníky a překladatele pro český i zahraniční trh, došlo v prosinci 2009 k havárii vodo- vodního potrubí. Mohutným barokním zdívkem a podlahami školy proteklo odhadem kolem 10 m³ vody.

Nejvíce postižena byla tlumočnická laboratoř, vybavená mimo jiné šesti tlumočnickými kabinami a moderní technikou včetně videokonferenčního zařízení k pořádání tlumočených videokonferencí se zahraničními partnerskými univerzitami. Tato laboratoř a několik dalších učeben i dalších částí školy jsou v důsledku havárie od prosince 2009 zcela vyřazeny z provozu. Kromě celkové sanace budovy bude třeba provést výměnu veškeré techniky pro výuku tlumočení a tlumočnické samostudium. Rozpočet nákladů na rekonstrukci a nové technické vybavení školy v dané chvíli dosahuje zhruba deset milionů korun.

Voda z prasklého potrubí poničila zdi Šporkova paláce i učebny vybavené špičkovou technikou

Budeme velmi rádi, pokud se rozhodnete vyjádřit nám svoji podporu a přispějete – jakoukoli částkou – na obnovu naší školy. Můžete tak učinit prostřednictvím darovací smlouvy, jejíž formulář je ke stažení na webových stránkách Ústavu translatologie (<http://utrl.fj.cuni.cz>). Tato smlouva obsahuje všechny potřebné údaje včetně čísla účtu FF UK, na nějž je možné případnou finanční pomoc poukázat.

BENEFIČNÍ KONCERT NA OBNOVU ŠPORKOVA PALÁCE

Studenti se sami snaží přispět na obnovu svých učeben

Eva Gorgolová

Ve středu 3. března 2010 od 19:00 se ve studentském klubu K4 (Celetná 20) konal benefiční koncert na uvedení do původního stavu sídla Ústavu translatologie FF UK, Šporkova paláce, po havárii o Vánocích 2009. Vstupné na koncert bylo dobrovolné a vybralo se přes třicet tisíc korun. Atmosféra i hudba byly velice milé a všichni jsme akci organizovanou studenty ÚTRL velmi ocenili.

OSLAVY 20. VÝROČÍ ZALOŽENÍ JTP

Narozeninový den Jednoty tlumočnicků a překladatelů – sobota 10. dubna 2010

Eva Gorgolová

Dopolední tryzna (s následným společným obědem) se konala na rohu ulic Široké a Maiselovy na Starém Městě pražském na místě založení Jednoty překladatelů a tlumočnicků. I když po-prchávalo, akce se vydařila. Projev přednesl **Petr Kautský**, přítomna byla i předsedkyně JTP **Amalaine Diabová**. Za KST ČR jsem se z představenstva zúčastnila i já a pořídila jsem pár fotografií. Na domě byla odhalena pamětní deska.

Odpoledního programu v pražském K-centru i večerních oslav se za představenstvo, i s dary pro oslavence, zúčastnila **Dagmar De Blasio Denčíková** a **Katy Štífterová**.

Projev P. Kautského před budovou, kde byla před 20 lety založena Jednota tlumočnicků a překladatelů

Pamětní tabule o zrodu JTP

Ze zajímavého odpoledního programu nazvaného **Překlady a interpretace kultur jakožto východisko k jejich porozumění** (O možnostech překlenutí vzdáleností v mentalitách národů) uvádíme alespoň tituly jednotlivých přednášek:

Češi a Poláci, o antipatiích a sympatiích – **Antoni Kroh**, kulturolog, spisovatel, etnograf, švejkolog, pracovník Tatranského muzea v Zakopaném a Oblastního muzea v Nowém Sączu.

Kulturní konstruování každodennosti v islámském světě – **Jitka Kotalová**, která přednáší kulturní a sociální antropologii na Filozofické fakultě Západočeské univerzity. Pracovala několik let ve švédské rozvojové agentuře SIDA v Bangladéši, s následným terénním výzkumem na islámském venkově.

Kulturní šok – drsná metoda v učení se jinakosti Motto: „Věci poznáváme jen z jejich opaku... A co když neexistuje?“ (Paul Gauguin v zápiscích z Tahiti) – **Věra Halászová**, etnoložka, japanistka, která přednáší kulturní a sociální antropologii na Karlově univerzitě a hostující profesorka na univerzitě v Kurume (Japonsko).

Moderoval **Andrej Rády**.

Program semináře zajistila kolegyně **K. Filgasová**.

Více fotografií můžete shlédnout na:

www.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=2071

D. De Blasio Denčíková, A. Diabová, předsedkyně JTP a C. Van den Brinková Štífterová s dary od KST ČR pro oslavence

K AKTUALIZACI ÚDAJŮ NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH KOMORY

Milí členové KST ČR,

prosím, zkontrolujte si všichni své údaje a spojení na Vás na webových stránkách Komory – zda jsou správně a zda jsou aktuální – mimo adresy, telefonů, faxu, mobilu, specializace, si

zde můžete uvést i svoje webové stránky, ID datové schránky, SKYPE nebo ICQ. S požadavky se obračejte na kolegu Romana Hujera nebo na email: kstcr@kstcr.cz

TLUMOČNICKÉ KURZY ČŽV PRO ODBORNOU VEŘEJNOST SE ZAMĚŘENÍM NA PROBLEMATIKU EVROPSKÉ UNIE A POTŘEBY VEŘEJNÉ A STÁTNÍ SPRÁVY

Rozvojový projekt MŠMT 2009 – CSM 47

Prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.

Ústav translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze vyvinul a připravil v rámci rozvojového projektu MŠMT řadu modulárních tlumočnických kurzů pro tlumočníky, kteří spolupracují s českou státní a veřejnou správou a tlumočí i pro instituce a orgány Evropské unie. Některé moduly jsou určeny rovněž pro širší odbornou veřejnost, pro perspektivní tlumočníky, kteří se na toto atraktivní povolání teprve připravují a chtějí své dovednosti a schopnosti zkvalitnit a zdokonalit.

Ústav translatologie FF UK v Praze má dlouholeté zkušenosti s přípravou profesionálních tlumočnicků (magisterský program se specializací tlumočení a postgraduální rekvalifikační Evropský kurz konferenčního tlumočení), kteří pracují pravidelně i pro Evropskou unii. Česká republika jako člen Evropské unie má zákonitě zájem na stálém zkvalitňování tlumočnických služeb s češtinou, a proto Ústav translatologie na základě podrobné analýzy potřeb ze strany institucí EU, české státní a veřejné správy a samotných tlumočnicků připravil řadu konkrétních modulů tlumočnických kurzů ČŽV, které se soustředí na zjištěná slabá místa tlumočnicků či zájemců o tlumočení (například modul zaměřený na tlumočnický zápis při konsekutivním tlumočení, či simultánní tlumočení do aktivního cizího jazyka, ale i na techniku mluveného projevu či úzce specializovanou tematiku zasedání EU nebo tlumočení v mezikulturním prostředí a zvládání pilotáže).

Jednotlivé moduly jsou nabízeny samostatně v kratších a/nebo na sebe navazujících kurzech, dle aktuální nabídky a poptávky. Náplň a sylaby kurzů najdete na webové aplikaci a uchazeči si mohou zvolit moduly dle svého uvážení.

Výuka bude probíhat jednak skupinově kontaktně s učiteli, jednak formou e-coachingu – tlumočení digitalizovaných nahrávek a jejich následné hodnocení asistenty – a jednak formou e-learningu, tj. příprava a zpracování úkolů zadaných vyučujícími přes webovou aplikaci. Vyučujícími v kurzech a modulech jsou aktivní konferenční tlumočníci s pedagogickými zkušenostmi z tlumočnických seminářů a kurzů a zkušeni rodilí mluvčí (tzv. tandemový systém výuky). Nabídka kurzů a modulů bude průběžně

aktualizována, stejně jako jednotlivé jazyky, se kterými se bude v kurzech pracovat.

Nabízené moduly se budou realizovat, pokud se k příslušnému datu stanovenému v přihlášce závazně přihlásí minimálně 6 účastníků a maximálně 12–16 účastníků. V případě vyššího zájmu než je počet míst v daném kurzu či modulu rozhodne pořadí podle data doručení přihlášky. U popisu jednotlivých modulů a kurzů (viz níže seznam modulů a kurzů) jsou stanoveny konkrétní kvalifikační podmínky zájemců pro zapsání do příslušného kurzu a také maximální počet účastníků.

Garant a vedoucí tlumočnických kurzů a modulů:

Prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.

Ústav translatologie FF UK Praha

Hybernská 3, 110 00 Praha 1

ivana.cenkova@ff.cuni.cz, hurnikov@ff.cuni.cz

tel.sekretariát ÚTRL: 221619512

fax sekretariát ÚTRL: 221619528

Z nabídky jednotlivých modulů:

- Technika mluveného projevu pro tlumočníky
- Paměťová cvičení
- Úvod do tlumočnické notace
- Úvod do konsekutivního tlumočení s notací
- Konsekutivní tlumočení s notací
- Simultánní tlumočení
- Úvod do ST do cizího jazyka (tzv. retour)
- ST do cizího jazyka (tzv. retour)
- ST s textem do češtiny
- ST s textem do cizího jazyka
- Tematické simulované konference
- Tlumočení filmů do češtiny

Veškeré další potřebné informace najdete na adrese:

<http://linguaczv-public.ff.cuni.cz>

DOPLŇKOVÉ STUDIUM PRO PŘEKLADATELE PRÁVNÍCH TEXTŮ 2010–2011

Ústav pro další vzdělávání právníků JURIDIKUM Právnické fakulty UK ve spolupráci s Komorou soudních tlumočnicků ČR pořádá již čtrnáctý běh doplňkového studia pro (soudní) překladatele a tlumočníky v oblasti práva

Tak jako v předchozích letech cílem kurzu je dostatečně připravit po stránce odborných právních znalostí a jazykových dovedností současné a budoucí tlumočníky a překladatele právnických textů včetně těch, kteří již mají licenci soudního tlumočníka nebo o ni hodlají žádat, takovým způsobem, aby mohli své služby vykonávat kompetentně a na co nejvyšší úrovni. Ministerstvo spravedlnosti ČR má možnost tuto přípravu a její výstupy kontrolovat, a tím mít přehled o odborné způsobilosti žadatelů o licenci soudních tlumočnicků.

Studium je rozděleno na **dvě části**, na část A a část B, přičemž je možné přihlásit se na obě části nebo jen na jednu z nich. V **části A** jsou posluchači seznámeni v češtině s českou realitou v daném oboru práva. Výuka je vedena učiteli práva PF UK, kteří jsou specialisty v příslušných právních oborech. **Část B** je věnována jazykovým seminářům (angličtina, němčina, francouzština, ruština), které tematicky navazují na obsah části A. Jsou vedeny samostatně učiteli jazyků a kompetentními a zkušenými překladateli a tlumočníky.

Jazykové semináře němčiny jsou už léta vedeny **PhDr. Milenou Horálkovou**, členkou dozorčí rady KST ČR a **Mgr. Jitkou Oleárníkovou**, předsedkyní KST ČR.

Kontakt:

PhDr. Marta Chromá, Ph.D., vedoucí KJ PF UK, garant kurzu
chroma@prf.cuni.cz

J. Oleárníková, předsedkyně Komory soudních tlumočnicků ČR a lektorka německé právní terminologie na Právnické fakultě UK

Juridikum

JUDr. Marie Černá cernam@prf.cuni.cz

Tel: 221005503, 221005504; fax: (420) 221 005 577

Podrobné informace a přihlášku naleznete na
<http://www.prf.cuni.cz/>

Přihlášku zašlete na adresu:

JUDr. Marie Černá, Ústav pro další vzdělávání právníků, UK PF, nám. Curieových 7, 11640 Praha 1, nebo na email (MSWord nebo pdf) cernam@prf.cuni.cz; kucirkov@prf.cuni.cz
fax 221 005 577

V první polovině roku 2010 rozšířili naše řady tyto nové členové
(podle pořadí přihlášek):

Botková Tatiana – jazyk ruský
Mgr. Vévodová Eva – jazyk anglický, francouzský
Pylypčuk Oleg – jazyk ruský, ukrajinský
Ing. , Bc. Mlynková Nataša – jazyk polský
Mgr. Jakubíková Michaela – anglický
Mgr. Motyčková Eva – jazyk anglický
Mgr. Honti Eszter – jazyk maďarský
Ing. Šnytová Lucie – jazyk anglický
Ing. Kubiasová Jana – jazyk německý
Dr. Ing. Bayram Mohamed – jazyk arabský, kurdský
PhDr. Klementová Emíra – jazyk arabský
Ing. Tomášek František, BSc. – jazyk anglický
Mgr. Horák Vedlich Renata Sarah – jazyk anglický, holandský, nizozemský, vlámský
Mgr. Pálková Jana – jazyk italský
Mgr. Staňková Lenka – jazyk anglický
Mgr. Šmídová Marie – jazyk francouzský
Mgr. Solařová Irena – jazyk anglický
Mgr. Kutnerová Kateřina – jazyk německý
Bc. Ha Minh – jazyk vietnamský
Mgr. Šimek David – jazyk ruský
Ing. Horáková Ivana – jazyk německý, francouzský, anglický, španělský
Mgr. Hloušková Eliza – jazyk polský
Krajewská Ľubov – jazyk ukrajinský
Ing. Lišková Lena – jazyk německý
Park Mi young, Ph. D. – jazyk korejský, čínský
Ing. Uleeva Julia – jazyk ruský
Bonková Irena – jazyk německý, nizozemský
Mgr. Pálušová Martina – jazyk ruský
Gramlich Hana – jazyk anglický
Hrubcová Ladislava – jazyk německý
Bc. Badieová Heather – jazyk anglický
Mgr. Chýlová Marta – jazyk německý
Mgr. Werbová Marie – jazyk německý
Mgr. Novotná Jana – jazyk německý
Voříšková Ivana – jazyk německý
Oniky Anna – jazyk ruský, ukrajinský
PaedDr. et Mgr. Bláhová Hana – jazyk ruský
Mgr. Vančická Irina – jazyk ruský, ukrajinský

PŘEKLADY PRO EU I 2010**PANELOVÁ DISKUSE NA TÉMA PŘEKLADŮ PRO INSTITUTE EVROPSKÉ UNIE**

Pořádá Ústav translatologie Filozofické fakulty UK v Praze
ve spolupráci s Jednotou tlumočnicků a překladatelů a místní kanceláří
Generálního ředitelství Evropské komise v České republice.

Vystoupí představitelé institucí EU, zástupci překladatelských agentur
a akademického sektoru.

15. ŘÍJEN 2010 | SÁL RADNICE PRAHY 13

WWW.PREKLADYPROEU.CZ

Gratulujeme jubilantům,
kteří v první polovině roku oslavili kulatá výročí:

PhDr. Brajerová Jana
Ing. David Božetěch
Ing. David Robert
Ing. Dostalová Jitka
Franc Jiří
Gorgolová Eva
Ing. Habersberger Jiří
Halász András
Mgr. Herbrandová Marcela
PhDr. Hříbal Jan
Mgr. Jankó Alojz
Ing. Kadlec Jan
Kopecká Jana
Mgr. Krejčová Blanka
Ing. Lišková Lena
Mgr. Moroniová Anna
Mgr. Neborová Helena
Ing. Nováková Lída
PhDr. Píbilová Jitka
Ing. Plechačová Svatava
Ing. Serďuková Galina
PhDr. Slavičková Helena
Ing. Soukup Jindřich
PhDr. Soukup Miloš
Ing. Verner Jan
Mgr. Weberová Zdeňka
Zálešák Bohumil

Tři jednoduché kroky k efektivnější práci překladatele

1. Přihlaste se na bezplatné školení o CAT softwaru Transit^{NXT}

Pořádáme je ve spolupráci s JTP, KST ČR, Masarykovou univerzitou a Ostravskou univerzitou. Snadno a rychle se naučíte, jak pracovat v softwaru pro překlad podporovaný počítačem a jak zpracovávat formát Transitu, Tradosu a Wordfastu v jednom pracovním prostředí. Účast na školení Vás k ničemu nezavazuje.

2. Vyzkoušejte si software se svými projekty

Na 1 měsíc Vám poskytneme CAT software Transit^{NXT} zdarma. Práci s ním si můžete vyzkoušet na svých projektech, přičemž Vám naše oddělení technické podpory (v češtině) kdykoli poradí a zodpoví případné dotazy.

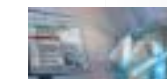
3. Pořídte si Transit^{NXT} za poloviční cenu

Každý účastník bezplatného školení o softwaru Transit^{NXT} má nárok na 50% slevu při nákupu nové licence. Transit si můžete také pronajmout na 3, 6 nebo 12 měsíců, a pokud se na konci pronájmu rozhodnete pro nákup trvalé licence, plná cena zaplaceného pronájmu se Vám odečte od ceny licence. Pronájem je k dispozici již od 625 Kč za měsíc!

Bližší informace a termíny školení na www.star-transit.cz v sekci Tiskové středisko/Veletrhy a události.

Pravidelné
on-line semináře

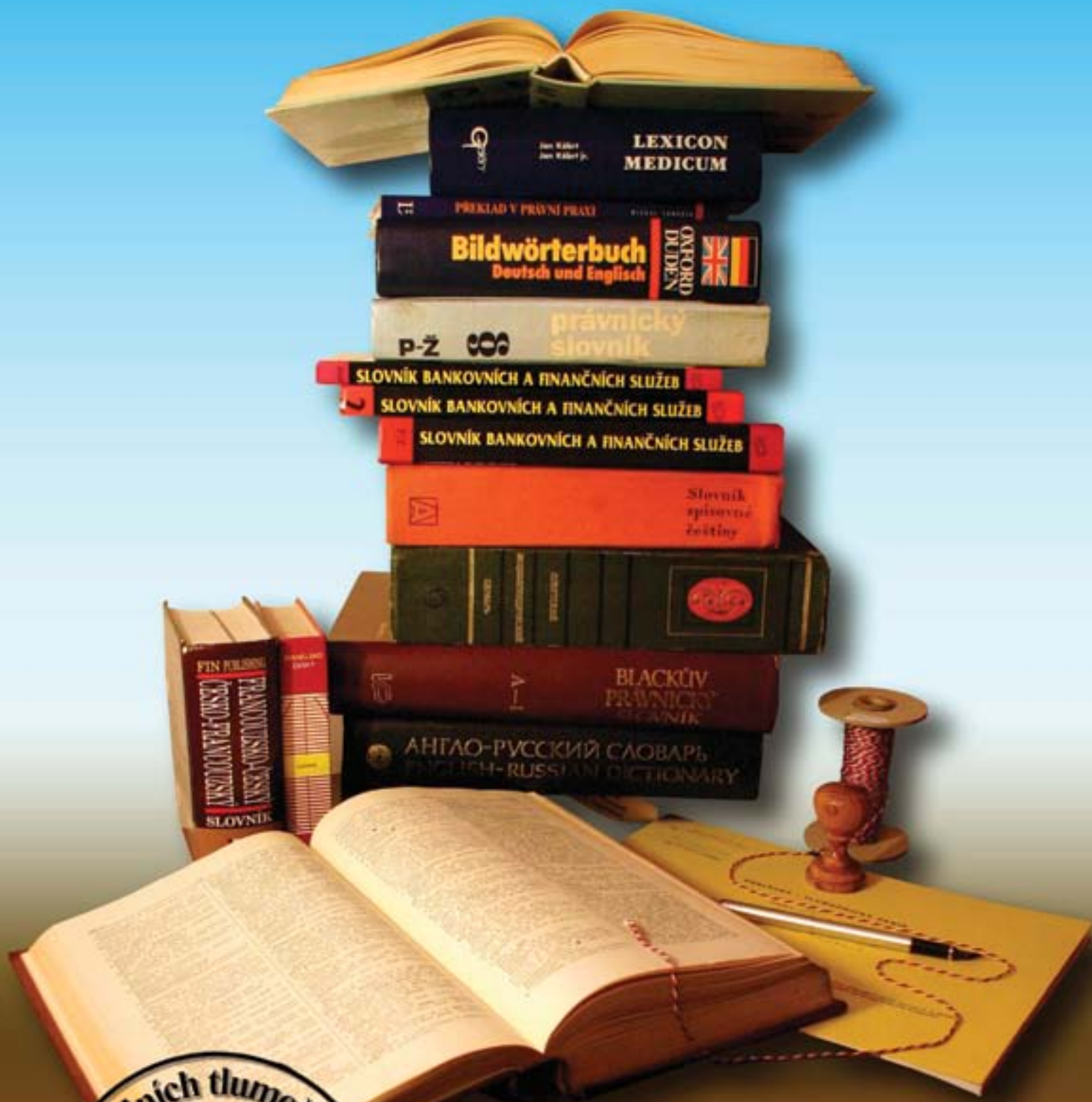

On-line
audiovizuální školení

www.star-transit.net

STAR Group. 25 let zkušeností s překlady a CAT softwarem.

Bližší informace si vyžádejte telefonicky na 233 355 377, 608 320 100 či e-mailem.

Vydává Komora soudních tlumočnicků České republiky

Hybernská 1006/18, 110 00 Praha 1

Grafická úprava: Jakub Novotný cr8

Tisk: VS Tisk Praha – Vazební věznice Pankrác

Tištěno v srpnu 2010

www.kstcr.cz

e-mail: kstcr@kstcr.cz